

Miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse m.v. af
husdyrbrug § 12
Udvidelse af besætningen af søer
Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse.....	2
Datablad.....	4
1. Ansøgning og Godkendelse	5
1.1 Ansøgningen om miljøgodkendelse	5
1.2 Samlet Vurdering og Afgørelse	5
1.3 Ikke Teknisk Resume	6
1.4 Offentlighed	8
2 Generelle forhold.....	12
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget.....	12
2.2 Biaktivitet	13
2.3 Påvirkning fra andre husdyrbrug	13
2.4 Meddelelsespligt – anlæg, arealer og ejerforhold	13
2.5 Gyldighed og andre godkendelser	14
2.6 Retsbeskyttelse	14
2.7 Revurdering af miljøgodkendelse	14
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	16
3.1 Afstandskrav, bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v.	16
3.2 Placering i landskabet og beplantning	18
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	22
4.1 Husdyrhold og staldindretning	22
4.2 Gyllekanaler og gyllekøling	23
4.3 Fodring.....	26
4.4 Ventilation	27
4.5 Energiforbrug	28
4.6 Vandforbrug.....	28
4.7 Spildevand og overfladevand.....	29
4.8 Affald og døde dyr	31
4.9 Olieoplæg	32
4.10 Pesticider, kemikalier og medicin	33
4.11 Driftsforstyrrelser og uheld.....	33
5 Gødningsproduktion	35
5.1 Gødningstyper	35
5.2 Opbevaring - og håndtering af husdyrgødning	35
5.3 Anvendelse af husdyrgødning.....	37

6	Forurening og gener fra husdyrbrug.....	39
6.1	Ammoniak og natur	39
6.2	Lugt	48
6.3	Fluer og skadedyr.....	50
6.4	Transport	51
6.5	Støj fra anlæg og maskiner	52
6.6	Støv fra anlæg og maskiner	54
6.7	Lys fra anlæg	54
7	Påvirkning fra arealerne.....	55
7.1	Udspretningsarealerne	55
7.2	Kvælstof og fosfor til fjord og hav.....	59
7.3	Kvælstof til grundvand.....	60
7.4	Påvirkning af naturområder og arter med særligt strenge beskyttelseskrav	60
8	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	65
8.1	BAT staldanlæg	65
8.2	BAT foder	66
8.3	BAT energiforbrug.....	66
8.4	BAT vandforbrug	66
8.5	BAT opbevaring af husdyrgødning.....	67
8.6	BAT udbringning af husdyrgødning.....	67
8.7	BAT management	67
9	Egenkontrol og dokumentation	69
10	Alternative løsninger og 0-alternativ.....	72
11	Husdyrbrugets ophør	73
12	Bilagsliste	74
12.1	Bilag 1 – Samtlige vilkår i godkendelsen	74
12.2	Bilag 2 – Beredskabsplan fremsendt af ansøger	78
12.3	Bilag 3 – Planteliste	89
12.4	Bilag 4 – Udpegningsgrundlag Natura 2000 områder.....	90
12.5	Bilag 5 – Anvendte kilder og referencer	91
12.6	Bilag 6 – Bilag IV arter i Lolland Kommune	93
12.7	Bilag 7 – CTZoom beregning ferske vande	95
12.8	Bilag 8 – CTZoom beregning fjord og kyst	96
12.9	Bilag 9 – CTZoom beregning grundvand	97
12.10	Bilag 10 – data gyllekøling	98

DATABLAD

Titel: Miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 12
Udvidelse af besætningen af søer, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov

Lovgrundlag: Husdyrgodkendelsesloven (Lovbek. nr. 442 af 3. maj 2016) § 12, stk. 2

Dato for godkendelse: 22. marts 2017

Ansøgningsnummer: 78834 version 4

CVR / P nummer: 26857163 / 1009441103

CHR nummer: 108871

Ejendomsnummer: 3600017950

Bedriftens ejer: Johan Zier Olsen

Ansøger: Johan Zier Olsen, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov

Kontaktperson på bedriften: Johan Zier Olsen – johan@zierolsen.dk

Ansøgers konsulent: Nina Gamby / Gråkjær Miljøcenter – ng@graakjaer.dk

Godkendelses- og tilsynsmyndighed: Lolland Kommune, Teknik- og Miljømyndighed,
Jernbanegade 7, 4930 Maribo

Lolland Kommunes eksterne rådgiver angående naturvurdering: Aglaja v. Eigil Plöger

Sagsbehandler: Natur- og miljøsagsbehandler Catarina Jensen

Kvalitetssikring: Fagkoordinator Dorthe Prip Lahrmann

I. ANSØGNING OG GODKENDELSE

I dette kapitel gives en kort beskrivelse af den ansøgte produktion, miljøgodkendelsens indhold, og hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger.

I.1 ANSØGNINGEN OM MILJØGODKENDELSE

Johan Zier Olsen har angående ejendommen Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov efter husdyrgodkendelsesloven¹ § 12, stk. 2 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af eksisterende sobesætning.

Ejendommen er efterfølgende benævnt Havegaard.

Ansøgning om miljøgodkendelse omfatter alle landbrugsmæssige aktiviteter på Havegaard – herunder landbrugsarealer.

Der er søgt om udvidelse af ejendommens svinebesætning **fra** 234 DE² svarende til en besætning på 585 årssøer og en årlig produktion af 18.720 smågrise (7,1-31 kg) og 400 slagtesvin/polte (31-110 kg) **til** 317 DE² svarende til en besætning på 1.400 årssøer. Der er samtidig søgt om miljøgodkendelse til etablering af en ny svinestald og en ny gyllebeholder.

Ansøgningen er indsendt til Lolland Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk første gang den 14. juni 2016.

I.2 SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

Lolland Kommune meddeler hermed godkendelse til det ansøgte på baggrund af ansøgers oplysninger og på betingelse af, at godkendelsens vilkår overholdes.

Ved gennemførelse af det ansøgte, er det Lolland Kommunes samlede vurdering

- At ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forbygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, samt
- At husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Godkendelsen indeholder under de forskellige kapitler 4 – 7 en miljøteknisk beskrivelse, Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering af det ansøgte, og dets miljømæssige påvirkninger af miljø, natur og naboer. Kapitel 3 indeholder en nærmere beskrivelse af ejendommen og husdyrbruget i forhold til omgivelserne. Desuden er der efterfølgende kapitler om renere teknologi, egenkontrol, alternativer til det ansøgte og om ophør af drift på ejendommen. Sidst i godkendelsen er en række bilag.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 3. maj 2016 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

² Dyreenheder beregnet på godkendelsestidspunktet

Der er til hvert afsnit stillet de nødvendige vilkår. For forhold, der er reguleret af lovgivningen, er der kun stillet vilkår, såfremt Lolland Kommune vurderer, at der er behov for skærpelse i forhold til lovgivningen.

Samtlige vilkår fremgår af bilag 1.

1.3 IKKE TEKNISK RESUME

Husdyrproduktion og husdyrgødning

Miljøgodkendelsen omfatter alle nuværende og nye anlæg samt landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommene Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov samt markarealer, der på godkendelsestidspunktet er tilknyttet ansøgers CVR nr.

Der er ved denne godkendelse givet godkendelse til udvidelse af ejendommens svinebesætning jf. nedenstående tabel.

Dyretype	FØR Årsdyr eller årlig produktion (DE)	FØR Stipladser	EFTER Årsdyr eller årlig produktion (DE)	EFTER Stipladser
Årssøer	585 (133)	585	1.400 (317)	1.400
Smågrise (7,1-31 kg)	18.720 (90)	2.818	0	0
Slagtesvin (31-110 kg)	400 (11)	62	0	0
I alt DE	234		317	

Tabel 1.3.1 Oversigt over tidligere - og godkendt besætning og produktion fordelt på dyregrupper
DE beregnet ud fra omregningsfaktorer på godkendelsestidspunktet (se afsnit 4.1 for beregningen)

Der gives samtidig miljøgodkendelse til etablering af en ny drægtighedsstald som tilbygning til en eksisterende stald samt en ny gyllebeholder. Kort over ejendommen efter udvidelsen fremgår af forsiden og kort 2.1.1.

Beliggenhed

Staldanlæg på Havegaard ligger efter udvidelsen ca. 2,4 km fra nærmeste byzone, som er Sandby og ca. 925 m fra nærmeste samlede bebyggelse Skovbølle, som regnes fra ejendommen Harpelundevej 28. Nærmeste nabobeboelse Skovbøllevvej 10 ligger ca. 443 m fra staldanlæg på ejendommen – se kort 3.1.1 og 3.1.2.

Arealer

Arealer, der er omfattet af ansøgning om miljøgodkendelse fremgår af kort 7.1.2 og kort 7.1.3. En del af arealerne ligger omkring Havegaard (kort 7.1.2), mens resten ligger ved ejeres anden ejendom Suderballegaard (kort 7.1.3). Der er udarbejdet udkast til godkendelse til udvidelse på Suderballegaard, samtidig med, at der er udarbejdet udkast til denne godkendelse.

Arealerne er ikke en del af denne godkendelse pga. ændret lovgivning, siden denne godkendelse blev søgt. Arealerne reguleres nu af generel lovgivning.

Ammoniak og natur

Beregningerne i den elektroniske ansøgning viser, at ammoniakemissionen ved udvidelse af produktionen på ejendommen stiger fra 2.635 kg N/år til 3.643 kg N/år. En meremission på 1.008 kg N/år i forhold til nudrift.

Det generelle ammoniak reduktionskrav på 30 % i forhold til et fastlagt referencestaldsystem er beregnet i den elektroniske ansøgning og er overholdt med 303 kg N/år.

BAT for ammoniak emission er jf. Miljøstyrelsens teknologiblad for det samlede anlæg beregnet til 3.684 kg N/år, hvilket betyder, at tiltag for nedsættelse af ammoniakemissionen opfylder BAT krav med 49 kg N/år.

Afstanden mellem anlægget og ammoniakfølsom kategori 1 og 2 natur er så stor, at alle grænseværdier for total- og merdeposition af ammoniak er overholdt.

Angående kategori 3 natur påvirkes ingen lokaliteter med mere end 1 kg N/ha/år.

Det nærmeste Natura 2000 område, er Nakskov Fjord og Inderfjord samt Halsted Kloster Dyrehave. Hverken nu drift og ansøgt drift bidrager med ammoniak af betydning til de 2 områder.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at ammoniak fra den nuværende og den ansøgte svineproduktion på Havegaard ikke påvirker ammoniakfølsom natur, hverken i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder eller internationale naturbeskyttelsesområder i det hele taget.

Angående sårbare dyre- og plantearter er det Lolland Kommunes vurdering, at den ansøgte drift ikke påvirker lokaliteter, der kan være leve- og ynglested for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Lugt

Lugtgeneafstand byzone, samlet bebyggelse og enkelt beliggende bolig i landzone er ved ansøgt drift overholdt vist ved beregning af lugt og geneafstand i det digitale ansøgningssystem.

Transporter

Udvidelse af smågriseproduktionen på ejendommen vil betyde et øget antal transportere med hovedsagelig gylle fra ejendommen. Der forventes ikke flere af andre store transportere med bl.a. smågrise. De enkelte transportere bliver i stedet større. Ansøger anslår, at antallet af transportere inden udvidelsen er ca. 440 transportere årligt, og at det efter udvidelsen vil blive ca. 502 transportere om året. De fleste transportere vil ske indenfor normal arbejdstid.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for håndtering af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald samt mht. støj, støv og lyspåvirkning m.v. af omgivelserne. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, vurderes at være ikke væsentlige.

BAT

Det er Lolland Kommunes vurdering, at BAT krav er overholdt i forhold til staldanlæg, foder, energiforbrug, vandforbrug, opbevaring - og anvendelse af husdyrgødning og i forhold til management.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Ansøger oplyser, at den valgte placering til den nye stald er den mest optimale placering på ejendommen i forhold til udnyttelsen af byggefeltet, hensyn til naboer, naturområder, logistik, ressource forbrug, smittebeskyttelse m.v.

Det er ikke muligt at placere stalden andre steder, da dette vil give u hensigtsmæssigheder i forhold til foder, levering og afhentning af dyr og generel logistik på ejendommen.

Ansøger oplyser, at 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et miljømæssigt og et dyrevelfærdsmæssigt perspektiv vil dette være u hensigtsmæssigt, idet der ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet.

1.4 OFFENTLIGHED

Offentliggørelse af ansøgningen

Da der er tale om en ansøgning efter husdyrgodkendelseslovens § 12, stk. 2, skal ansøgningsmaterialet i henhold til lovens § 55 offentliggøres, således at offentligheden har mulighed for at se og udtale sig om materialet.

Modtagelse af ansøgningen har været offentliggjort på Lolland Kommunes hjemmeside fra den 5. august 2016 med frist til den 26. august 2016 for indsendelse af bemærkninger til ansøgningen og for at anmode om at se udkast til godkendelse, når det var færdigt.

Der kom i den forbindelse ingen henvendelser om at se et udkast til godkendelse, når det foreligger.

Høring af udkast til miljøgodkendelse

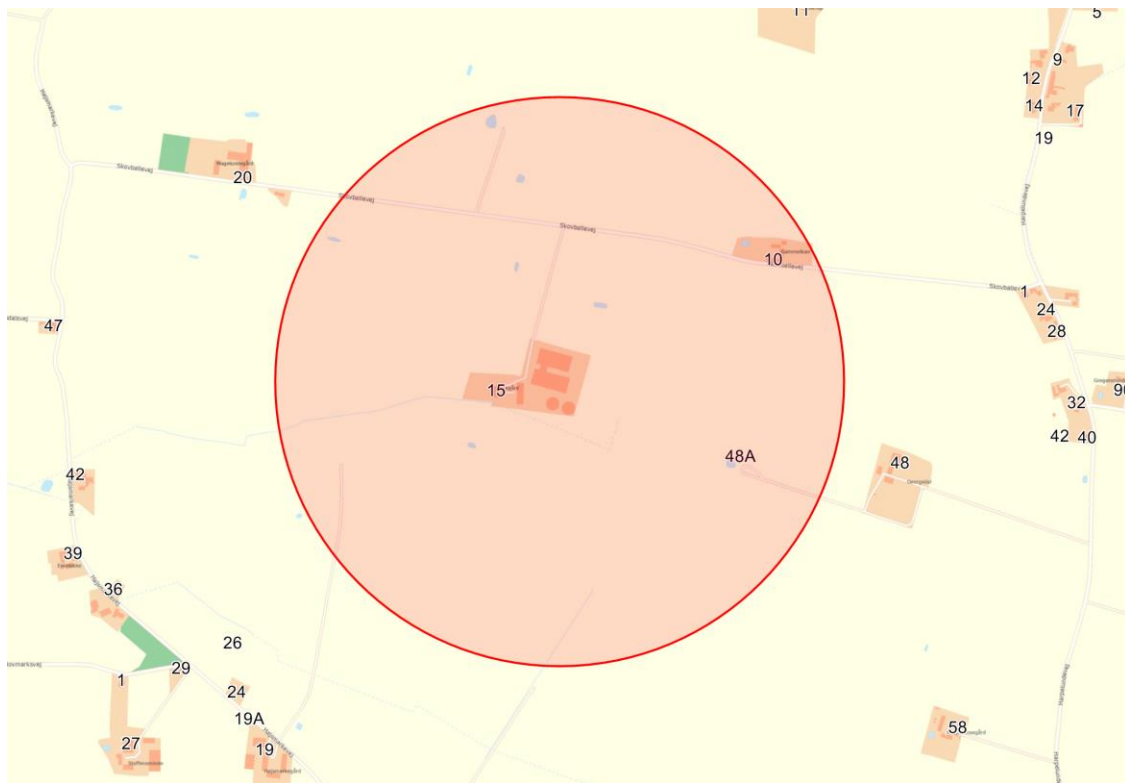
Udkast til denne miljøgodkendelse blev den 7. februar 2017 sendt i høring hos ansøger og dennes konsulent i 6 uger.

Orientering om udkast til denne godkendelse, samt oplysning om, hvordan det samlede udkast kunne rekvireres, blev efter godkendelseslovens § 55, stk. 4 samme dag sendt til ejer og lejer af ejendomme indenfor konsekvensområdet³ - se kort 1.4.1. Konsekventområdet for den ansøgte drift er beregnet til at omfatte ejendomme, der ligger mindre end 581 m fra et beregnet "lugtcentrum" i ansøgt drift - se afsnit 6.2 angående beregning af lugt.

³ "Konsekvensområde" er det område indenfor hvilket Natur- og Miljøklagenævnet (NMKN-130-00344 den 12. marts 2009 og NMKN 132-00564) skønner, at man periodevis kan udsættes for væsentlige gener fra produktionen på en given ejendom med husdyrproduktion. Området beregnes i det elektroniske ansøgningssystem sammen med beregning af lugt for enkelt bolig i landzone, samlet bebyggelse og byzone, da den væsentligste gene typisk vil være lugt.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er ejer/lejer af ejendomme udenfor konsekvensområdet, der vil blive påvirket med en væsentlig gene som f.eks. øget lugt, trafikbelastning eller støj.

Kort 1.4.1 Høringsberettigede ejendomme – konsekvensområde angående lugt er ejendomme indenfor cirklen – Harpelundevej 48 A er en vindmølle.

Følgende ejendom ligger indenfor konsekvensområdet for lugt fra Havegaard efter den ansøgte udvidelse - se kort 1.4.1:

Skovbøllevvej 10

Der var frist til afgivelse af bemærkninger til udkastet til miljøgodkendelse for ansøger og ejer samt evt. lejer af ovenstående ejendom på 6 uger til og med den 21. marts 2017.

Der indkom følgende bemærkninger i høringsperioden:

Ejer af Skovbøllevvej 10 ønsker ikke udvidelsen på Havegaard, da han frygter forringet ejendomsværdi pga. lugt og fluer.

Lejer af Skovbøllevvej så gerne, at den nye stald bliver bygget væk fra dem, så der bliver størst mulig afstand til deres bolig pga. lugtgener.

Bemærkningerne første ikke til ændringer i udkast til godkendelse.

Klage over afgørelse om miljøgodkendelse

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 76, stk. 1.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Klageberettigede er en række organisationer fastlagt i loven, samt alle med en væsentlig individuel interesse i afgørelsen.

Klagen skal indsendes via Klageportalen, som findes på www.borger.dk eller på www.virk.dk. Fristen er 4 uger efter offentliggørelsen af afgørelsen.

Klagen skal være modtaget senest 19. april 2017.

Når klagen er indgivet via Klageportalen, vurderer Lolland Kommune om klagen giver anledning til at ændre afgørelsen. Hvis Lolland Kommune fastholder afgørelsen, sender vi relevante oplysninger i sagen videre til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det er en forudsætning for at få behandlet klagen, at der indbetales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1800 kr. for virksomheder og organisationers til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via Klageportalen. Hvis klageren får helt eller delvist medhold, refunderer Miljø- og Fødevarerklagenævnet gebyret.

Hvis du mener, du er berettiget til at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du kontakte Lolland Kommune. Om du fritages, er Miljø- og Fødevarerklagenævnet afgørelse.

Lolland Kommune giver besked til den, som har fået denne afgørelse, om at den er blevet påklaget.

Ifølge Husdyrgodkendelsesloven § 81, stk. 1 har en klage over denne afgørelse ikke opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

Ønskes afgørelsen afgjort ved domstolene, skal retssagen jf. Husdyrgodkendelsesloven § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Godkendelsen er fremsendt til følgende:

- Johan Zier Olsen, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov – johan@zierolsen.dk
- Gråkjær / Nina Gamby (ansøgers konsulent) – ng@graakjaer.dk
- Embedslægerne/Sundhedsstyrelsen – sjl@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening (DN) – dnlolland-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd – husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF) – natur@dof.dk, lolland@dof.dk
- Danmarks Sportsfisker Forbund – post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening – mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen – nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Friluftsrådet – fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet Storstrømmen – terkeljmaribo@gmail.com
- Dansk Botanisk Forening – perh@snm.ku.dk

Orientering om godkendelsen er sendt til ejer/lejer af ejendomme indenfor konsekvensområdet – se under "høring om udkast til miljøgodkendelse".

Lolland Kommune den 22. marts 2017

Catarina Jensen
Natur- og miljøsagsbehandler

Der etableres gyllekøling i den nye stald.

Vilkår

- Der skal altid findes et eksemplar af denne godkendelse på Havegaard, og den driftsansvarlige og ansatte på ejendommen skal være bekendt med godkendelsens vilkår.

2.2 BIAKTIVITET

Gyllekølingen i den nye stald vurderes at være biaktivitet, såfremt den anvendes til opvarmning af andet end stalde eller andre bygninger i relation til driften – f.eks. ejendommens stuehus.

Gyllekølingen anvendes til opvarmning af farestald, mandskabsrum samt stuehus.

Gyllekøling betragtes derfor som en bivirksomhed. Lolland Kommune finder dog ikke anledning til at stille særlige vilkår i den forbindelse.

2.3 PÅVIRKNING FRA ANDRE HUSDYRBRUG

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning til § 11, § 12 og § 16 husdyrgodkendelser kan der kun gives tilladelse/godkendelse (§§ 10, 11, 12 og 16) til udspredning af husdyrgødning i oplande, der afvander til kvælstoffølsomme vandområder⁴, såfremt det samlede dyrehold i oplandet ikke har været stigende siden 2007 (MST tal fra CHR). Har dyreholdet været stigende, kan der kun gives tilladelse/godkendelse, såfremt der kan gennemføres projektilpasning, således at der fra de arealer, der skal anvendes til udspredning af husdyrgødningen fra ejendommen, efter tilladelse/godkendelse er givet, ikke udledes mere kvælstof (N-efter) til overfladevand, end der udledes fra et rent planteavlsbrug på de samme arealer (svarende til udelukkende kunstgødning på ansøgte arealer efter gældende normer).

Havegaard ligger i opland til Langelandsbæltet, hvor dyrehold i perioden 2007-2015 har været faldende.

Arealerne ligger i opland til Nakskov Fjord og Langelandsbæltet hvor dyretrykket ligeledes har været faldende.

Kumulation i forhold til ammoniak og lugt fra anlægget behandles i afsnit 6.1 og afsnit 6.2.

2.4 MEDDELELSEPLIGT – ANLÆG, AREALER OG EJERFORHOLD

Alle ændringer og udvidelse af driften og produktionen på Havegaard, der ligger ud over det, der er givet mulighed for med denne godkendelse, skal forelægges Lolland Kommune til

⁴ Alle vandområder undtaget vandområder, hvor den betydende faktor for miljøtilstanden ikke er nitratudvaskning i den størrelsesorden, som det fastlagte beskyttelsesniveau til overfladevand og afskæringskriteriet, giver mulighed for. Sådanne vandområder ligger udenfor Nature 2000 områderne og er typisk åbne farvande, som Skagerrak og Nordsøen (citat fra MST vejledning).

vurdering af, om ændringen eller udvidelsen kræver et tillæg til denne godkendelse eller er anmeldelsespligtig. Herunder ændringer i forhold til de arealer, som er omfattet af denne godkendelse.

Gylle fra ejendommen må kun udsprede på arealer, der er godkendt efter Husdyrgodkendelseslovens § 10, § 11, § 12 eller § 16 til modtagelse af husdyrgødning af samme kvalitet, som den der produceres på Havegaard eller være uden for nitrat- eller fosforklasserne (klasse 0).

Den driftsansvarlige skal desuden underrette Lolland Kommune, såfremt der sker ejerskifte eller udskiftning af den driftsansvarlige, eller hvis svineproduktionen hel eller delvis ophører i en periode.

2.5 GYLDIGHED OG ANDRE GODKENDELSER

Udnyttelsen af denne godkendelse skal være begyndt indenfor 3 år fra den er meddelt. Det betyder, at etablering af den nye stald skal være begyndt og skride frem inden 3 år fra denne godkendelse er givet. Ellers bortfalder godkendelsen.

Hvis denne godkendelse ikke har været udnyttet helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år efter ovenstående 3 år, betragtes det som kontinuitetsbrud. Herefter vil den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet bortfalde jf. husdyrgodkendelsesloven § 33, stk. 3.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i lovgivningen, selvom disse regler kan være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Lolland Kommune gør desuden opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente evt. andre relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning. Herunder byggetilladelse til den nye stald og den nye gyllebeholder.

Det er desuden ansøgers eget ansvar at kontakte Sandby Vandværk angående muligheden for levering af vand til Havegaard – mere om det under afsnittet om vandforbrug.

2.6 RETSBESKYTTELSE

Med denne godkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Retsbeskyttelsen udløber derfor i 2024 på samme dato, som denne godkendelse er givet.

Lolland Kommune kan dog i særlige tilfælde jf. Husdyrgodkendelsesloven § 40, stk. 2 meddele forbud eller påbud før de 8 år er forløbet.

2.7 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSE

Ejendommens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år revurderes jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁵ § 41. Dog skal den første revurdering foretages 8 år efter denne godkendelsen er meddelt. Dvs., at den første revurdering skal ske senest i 2024.

⁵ Bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Da den ansøgte – og godkendte svineproduktion er på mere end 270 dyreenheder søer er Havegaards svinehold omfattet af EU´s IE-direktiv. Det betyder, at miljøgodkendelsen jf. bekendtgørelsens § 41 skal tages op til revurdering, og der skal om nødvendig meddeles påbud eller forbud, når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en for produktionen relevant BAT-konklusion.

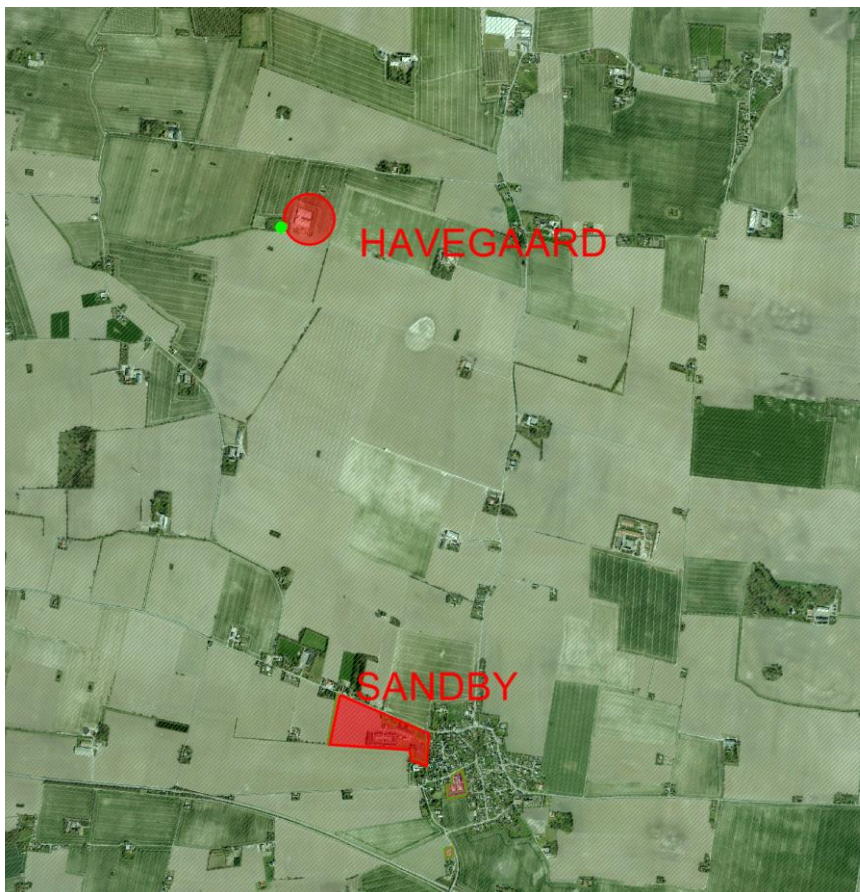
Revurderingen skal tilrettelægges, således at husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest 4 år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-tidende.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, offentlig vej mv. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv. Desuden beskrives husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier, beplantning samt placering i forhold til andre større husdyrbrug.

3.1 AFSTANDSKRAV, BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER, FREDNINGER M.V.

Staldanlæg på Havegaard ligger efter udvidelsen ca. 2,4 km fra nærmeste byzone, som er Sandby og ca. 925 m fra nærmeste samlede bebyggelse, som er Skovbølle (Harpelundevej 28) øst for ejendommen. Nærmeste nabobeboelse Skovbøllevvej 10 ligger ca. 443 m fra det nye staldanlæg på Havegaard.

Kort 3.1.1 Havegaard i forhold til nærmeste byzone - Sandby

Havegaard ligger ca. 1,9 km vest for den nærmeste drikkevandsboring, der er en boring til almen vandforsyning tilhørende Lolland Vand. På ejendommen Harpelundevej 48 sydøst for Havegaard er der en indvinding til markvanding. Den indvinding ligger så 600 m fra der, hvor den nye gyllebeholder på Havegaard placeres.

Kort 3.1.2 Havegaard i forhold til nærmeste nabo (Skovbøllevvej 10) og samlet bebyggelse Skovbølle (med udgangspunkt i ejendommen Harpelundevej 28)

Lovbundne afstandskrav angående Havegaard fremgår af nedenstående tabel.

	Afstand fra anlægget	Lovkrav minimum
Ikke almene vandindvinding	> 1.000 m	25 m
Almen vandforsyningsboring (Bymøllevvej øst for Havegaard)	1.900 m	50 m
Vandløb (rørlagt syd for gamle gyllebeholdere)	25 m	15 m
Vandhul (vandhul nord for eksisterende stald)	103 m	15 m
Dræn - oplyst af ansøger	> 15 m	15 m
Offentlig vej (Skovbøllevvej)	245 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed - oplyst af ansøger	> 500 m	25 m
Egen beboelse (Eksisterende stald)	64 m	15 m
Naboskel (mark øst for)	40 m	30 m
Nabobeboelse (Eksisterende stald til Skovbøllevvej 10)	443 m	50 m
Samlet bebyggelse (Nye stald til Harpelundevej 28)	925 m	-
Byzone (Sandby)	2.400 m	50 m

Tablet 3.1.3 Generelle afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens § 6 og § 8

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at alle afstandskrav i Husdyrgodkendelseslov § 6 og § 8 er overholdt både angående eksisterende stalde og gyllebeholdere, den nye stald og den nye gyllebeholder.

Havegaard ligger desuden udenfor diverse byggelinier. Det ansøgte byggeri er ikke i konflikt med fredninger.

Det er desuden Lolland Kommunes vurdering, at den ansøgte svineproduktion på Havegaard ikke vil være et miljømæssigt problem for markindvindingen 600 m fra anlæg på Havegaard og den almene indvinding 1,9 km fra Havegaard - se afsnit 3.1.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til bygge- og beskyttelseslinier, afstandskrav, fredninger m.v.

3.2 PLACERING I LANDSKABET OG BEPLANTNING

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med udvidelsen sker der følgende byggeri:

- ❖ Der etableres en løbe-drægtighedsstald på ca. 3.500 m²
- ❖ Der etableres en ny gyllebeholder på 4.000 m³

Byggeriet opføres i sammenhæng med eksisterende byggeri på ejendommen og i samme materialer, hvorved ejendommen fortsat er en samlet enhed.

Ansøger ønsker ikke ny beplantning, men vil beholder eksistere beplantning.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Havegaard ligger på nordvest Lolland ca. 6,5 km nordvest for Nakskov i udpræget landbrugsområde med mindre byer og spredt bebyggelse.

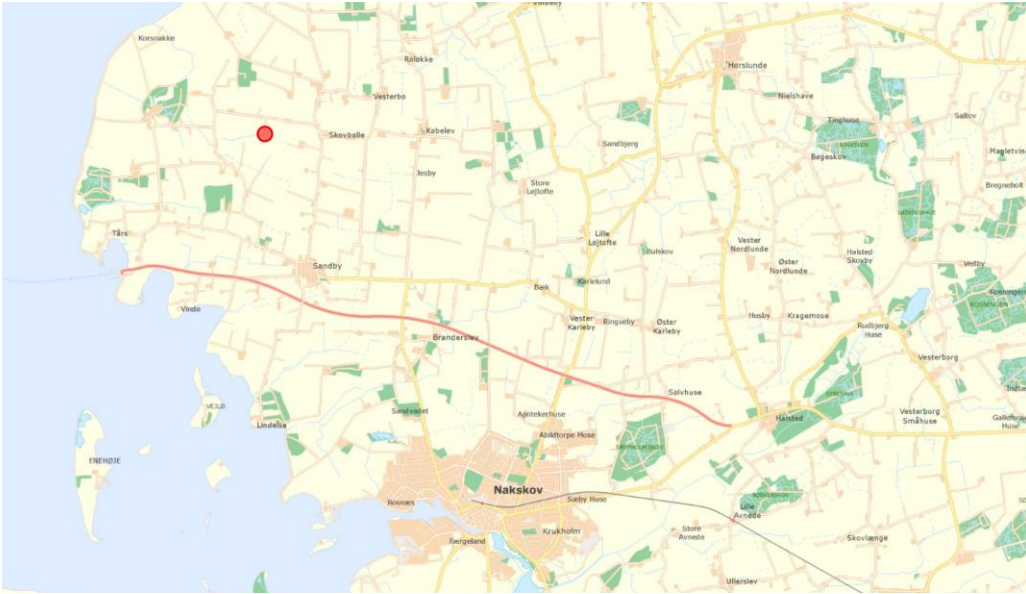
I forhold til Lolland Kommunes kommuneplan ligger Havegaard udenfor følgende områder:

- Skovrejsning ønsket eller uønsket
- Geologisk interesseområde
- Kulturarvsarealer
- Større uforstyrrede landskaber
- Særlige lokale naturområder
- Jordbrugsområde med særlige natur- og landskabsværdier

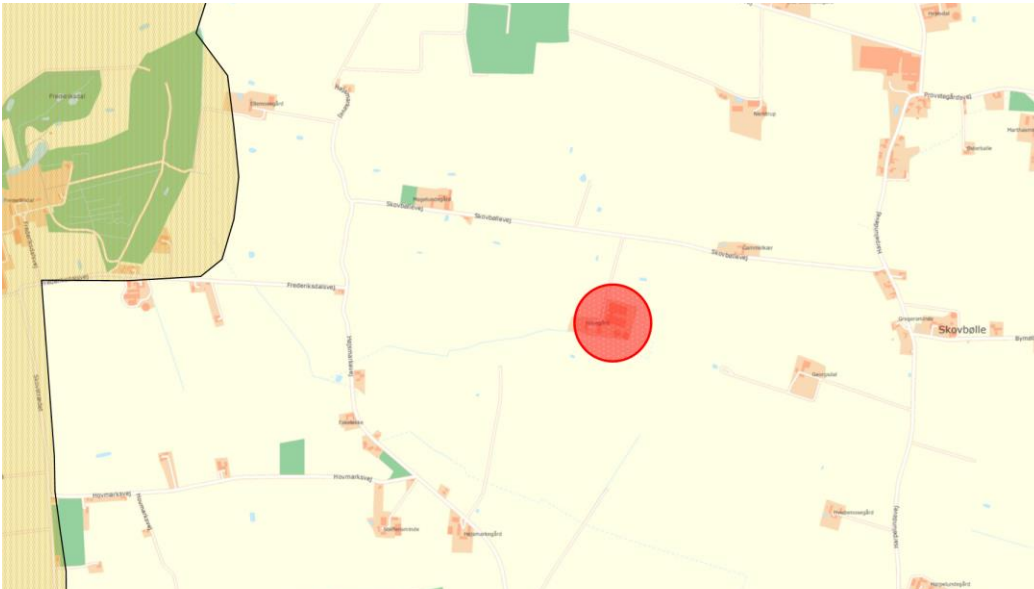
Ejendommen ligger indenfor følgende områder:

- Økologisk forbindelse

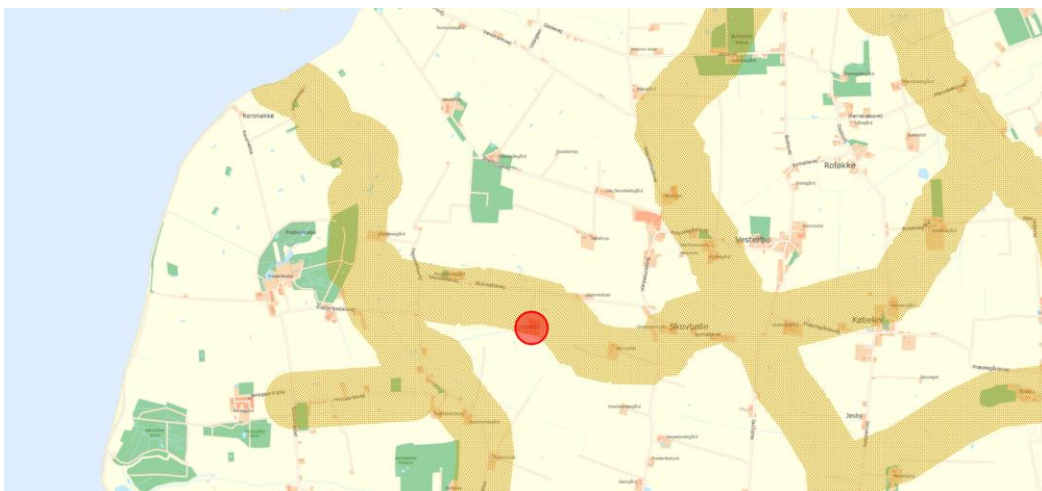
§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Kort 3.2.1
Havegaard på
nordvest Lolland

Kort 3.2.2
Havegaard i forhold
til
"jordbrugsområde
med større natur-
og
landskabsværdier"

Kort 3.2.3
Havegaard i forhold
til "økologiske
forbindelser"

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

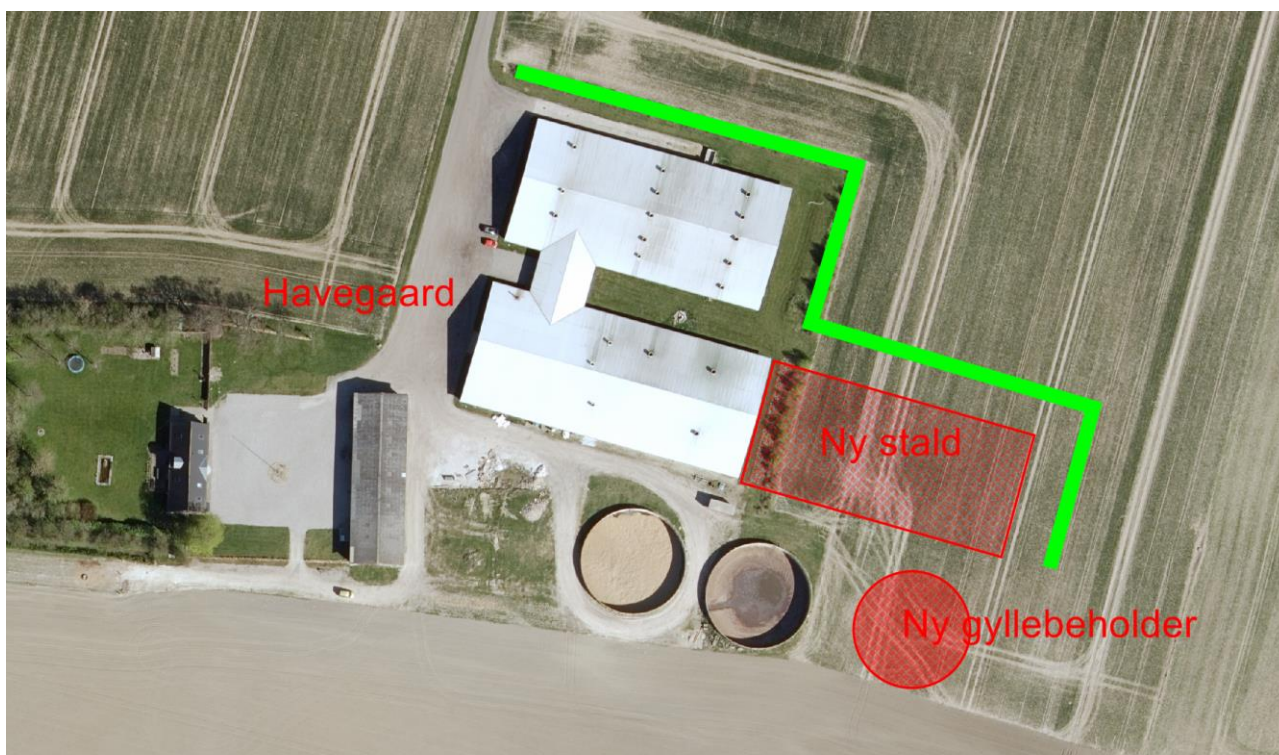
Da landskabet på nordvest Lolland er meget fladt og åbent, er det Lolland Kommunes vurdering, at der skal etableres et beplantningsbælte delvist rundt om ejendommen for at få den til at virke som en samlet enhed.

Der er i forvejen et smalt og lavt (buske) levende hegn på nord – og østsiden af de eksisterende stalde. Det hegn skal suppleres og udvides, således at der nord og øst for det samlede ansøgte staldanlæg bliver et levende 3-rækket hegn med 1,5 m mellem hver række, som opnår en højde for hovedparten af beplantningen på mindst 15 m. Det eksisterende hegn af buske kan derfor godt beholdes, men skal suppleres med træer, der gror op i en højde på mindst 15 m.

Hegnet skal bestå af naturligt hjemmehørende arter som f.eks. stilkeg, skovfyr, avnbøg, småbladet lind, rødell, birk, fuglekirsebær, hylde, slåen, alm. hvidtjørn, kræge og æblerose. Flere egnede planter kan findes på www.plantevalg.dk – Lolland – læ- og naturplantning – nationale arter – se bilag 3.

Hegnet skal med tiden opnå en højde på mindst 15 m. Hegnet skal samlet set opnå en tæthed, der afskærmer ud mod de åbne marker mod nord og øst for staldene.

Beplantningsbæltet fremgår af kort 3.2.4.

Kort 3.2.4 Havegaard og nyt levende hegn

Vilkår

- Den nye stald skal opføres i materialer og med farver, så den kommer til at ligne de eksisterende staldanlæg på ejendommen.
- Om det samlede staldanlæg skal der etableres et levende hegn bestående af 3 rækker med 1,5 meter mellem hver række. Beplantningen skal bestå af en blanding af naturligt hjemmehørende træer og buske - bilag 3. Træerne skal opnå en højde på mindst 15 m. Hegnet skal samlet set opnå en tæthed, der afskærmer ud mod de åbne marker mod nord og øst - se kort 3.2.4.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

I dette kapitel beskrives husdyrholdets sammensætning, staldindretning, fodring, vand- og energiforbrug, samt håndtering af spildevand, regnvand, affald, pesticider, driftsforstyrrelser og uheld.

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

Der er søgt om udvidelse til nedenstående besætning:

Stald	Type	Dyr	Antal stk. ^a	Stiplads stk.	Grise/år stk.	Vægt op til Kg.	DE
Sostald 1 <i>Eksisterende</i>	Løbe-drægtig stald – delvist spaltegulv <i>Løsgående</i>	Årssøer	468	345	35,0	7,3	74,23
	Løbe-drægtig stald – delvist spaltegulv <i>Individuel</i>	Årssøer	117	86	35,0	7,3	18,56
Sostald 2 <i>Eksisterende</i>	Farestald – delvist spaltegulv <i>Kassesti</i>	Årssøer	1.400	350	35,0	7,3	95,17
Sostald 2 <i>Ny stald</i>	Løbe-drægtig stald – delvist spaltegulv <i>Løsgående</i>	Årssøer	815	619	35,0	7,3	129,28
I alt			2.800	1.400			317,23

Tabel 4.1.1 Ansøgt besætning – oplysninger og beregninger fra den elektroniske ansøgning.

^a Søer tælles med 2 gange, da de både skal have plads i farestald og løbe+drægtigheds stald. Der er derfor totalt 1.400 søer på 1.400 stipladser

Kort 4.1.2 Kort over ejendommen fra den elektroniske ansøgning

Lolland Kommune bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der angående dyreholdet ikke er behov for at stille andre vilkår end vilkår om besætningens størrelse.

Ud over de stipladserne, som opgøres i det elektroniske ansøgningssystem, vil der i staldanlægget være de nødvendige sygestier og ledige stier, så dyrene kan flyttes i den daglige drift.

BAT i forhold til husdyrhold og staldindretning fremgår af afsnit 8.1.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til husdyrhold og staldindretning fremgår af kapitel 9.

Vilkår

- Der må maksimalt være 1.400 søer på stald.
- Smågrise må være på ejendommen indtil de opnået en vægt på 7,3 kg i gemmesnit pr. sti.

4.2 GYLLEKANALER OG GYLLEKØLING

Ansøger oplyser følgende angående gyllekanaler og gyllekøling⁶

Håndteringen af gylle er med linespil. Pumpning og håndtering af husdyrgødning foregår indenfor normal arbejdstid.

Gyllekanalerne udgår i den nye stald et areal på i alt 1.410 m² af den nye stalds samlede 3.500 m². Dybden af kanalerne er 40 cm.

Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblade af 26.01.2011 omkring køling af gylle i svinestalde (søer og smågrise).

I den elektroniske ansøgning er der indsat, at gyllekøling i den nye stald giver en reduktion af ammoniakemissionen på 25 %.

I beregning fra Klimadan er det oplyst, at den gennemsnitlige køleeffekt er 20 W/m².

Da der er tale om et anlæg med hyppig mekanisk udmugning med linespil, anvendes ansøger følgende ligning fra teknologibladet til beregning af ammoniakreduktionseffekten, når anlægget er i drift:

$$\text{Reduktion(\%)} = -0,008x^2 + 1,5x, \text{ hvor } x \text{ er køleeffekten i W/m}^2.$$

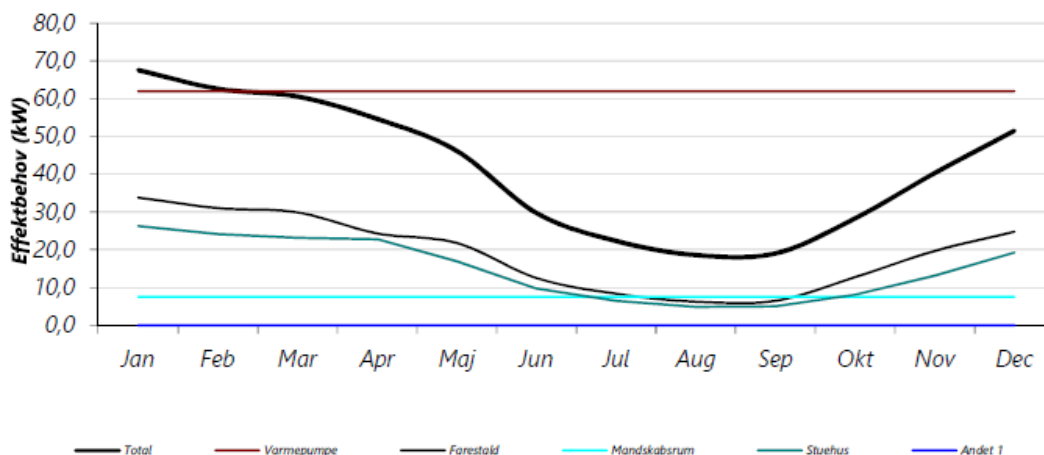
Beregningen bliver derfor:

$$\text{Reduktion(\%)} = -0,008 * 20^2 + 1,5 * 20 = 26,8 \%$$

⁶ Data angående gyllekøling er fremsendt af Klimadan, der leverer anlægget – se bilag 10

I **husdyrgodkendelse.dk** indtastes varmepumpens driftstid til 8.760 timer med 100 % udnyttelse af den genererede varme fra anlægget.

Klimadan oplyser, at varmen fra anlægget svarer til et årligt forbrug af 40.800 l fyringsolie.

Graf 4.2.2 Effektbehov i de enkelte stalde fordelt over året

Stald	Effektbehov (kW)	Energibehov (kWh)
Farestald	33,8	236.870
Mandskabsrum	7,5	24.281
Stuehus	26,3	84.982
Andet	0,0	-
Samlet behov	67,6	346.133

Tablet 4.2.1 Energiregnskab fra ansøger (vejledende værdier).

Klimadan oplyser, at ovenstående beregninger er vejledende og tager udgangspunkt i oplysninger fra ansøger samt Klimadans erfaringer.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det væsentligt, at der udsluses gylle ofte, da det nedsætter lugten fra stalderne. Hyppigheden for udslusning af gyllen indgår dog ikke som en del af ansøgningsgrundlaget. Derfor stilles der ikke vilkår om det.

Lolland Kommune vurderer, at gyllekøling med den ammoniak reducerende effekt i stalde med gyllekøling på gennemsnitlig 25 % med 100 % udnyttelse af varmen, som en god løsning med hensyn til ammoniakemission og nedsættelse af olieforbruget til opvarmning af stalderne.

Ved gyllekøling produceres der typisk for lidt varme i kolde perioder og for meget varme i de varmere perioder. I de kolde perioder vil det derfor være nødvendigt med supplerende varme fra det eksisterende oliefyr på ejendommen.

Gyllekølingen kører normalt kun, når varmen kan afsættes til opvarmning af stalde, bygninger eller vand – altså når der er 100 % udnyttelse af den genererede varme. Ellers ville der forbruges energi til drift af gyllekølingsanlægget, uden at varmen herfra kan bruges, hvilket overordnet set ikke er hensigtsmæssigt. I princippet er anlægget tændt hele året (driftstid

8.760 timer), men gyllekølingen slår til og fra afhængig af varmeforbruget. Den beregnede ammoniak emissions reduktionen på 25 % er et gennemsnit for hele året – om vinteren, når der er brug for meget varme og gyllekølingen ofte er "slået til" er reduktionsprocenten højere end de 25 %. Omvendt er reduktionsprocenten om sommeren lavere end de 25 %, da gyllekølingen ofte "slår fra" pga. et lavere varmeforbrug til især bygningsopvarmning. Det betyder samtidigt, at varme fra gyllekøling bedst udnyttes i de perioder, hvor man ellers ville benytte fyringsolie til opvarmning af staldene.

Jf. ovenstående ligning er reduktionen i ammoniakemissionen på 26,8 %, når anlægget reelt er i drift.

Det betyder, at anlægget årligt skal være i drift i mindst $25\%/26,8\% \times 8.760$ timer = 8.172 timer. Det betyder, at anlægget reelt ikke er i drift i 588 timer, hvilket svarer til 23,5 døgn.

Det finder Lolland Kommune realistisk, da der skal bruges varme til de små smågrise stort set året rundt. Det er i faresladen hovedparten af varmen fra gyllekølingen anvendes.

Vilkår angående gyllekøling stilles efter Miljøstyrelsens Teknologiblad om "køling af gylle i stalde til slagtesvin" dateret maj 2011 med supplement jf. miljøstyrelsens notat dateret den 15. juni 2015 med vejledning om anvendelse af timetæller ved gyllekøling til slagtesvin, søer og smågrise.

BAT i forhold til gyllekøling fremgår af afsnit 8.1.

Egenkontrol og dokumentation angående gyllekanaler og gyllekøling fremgår af kapitel 9.

Vilkår

- Der skal etableres gyllekøling i den nye løbe- og drægtighedsstald - kort 4.1.2 – ved at i alt 1.410 m² gyllekanaler skal forsynes med køleslanger, der forbindes til en varmepumpe.
- Varmepumpen til gyllekølingen skal levere en årlig køleeffekt på mindst 20,0 W/m² med en ammoniakreduktion i en pågældende stald på mindst 25 %
- Varmepumpen til gyllekøling skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af den årlige driftstid. Driftstiden skal årligt være mindst 8.172 timer.
- Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation af køleeffekt på gyllekølingsanlægget indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget sættes i drift.

4.3 FODRING

Ansøgers oplysninger

På ejendommen anvendes der indkøbt foder.

Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttet næringsstoffer i gyllen.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere N-udledning. Reduktion af protein i foderet sker primært ved løbende forbedring af foderkvaliteten og ved genetiske forbedringer af svinets fodereffektivitet.

Fosforindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når fosforindholdet reduceres, vil mængden af overskudsfosfor i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere P-udledning.

Stald	Antal	Stipldser	FE/dyr	Råprotein g/FE	Fosfor g/FE	Fravæn. grise	Vægt kg
Løbe/Drægtig Søer	1.400*	1.050	1.060,50	133,10	4,80	35,0	7,3
Fare søer	1.400*	350	454,50	133,10	4,80	35,0	7,3

Tabel 4.2.1 Foder til svinene – oplysninger fra den elektroniske ansøgning. Tal i kursiv er normtal – alle dyr fodres efter normtal

Søer skrives med i både drægtigheds- og farestald

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det væsentligt, at så stor en andel af foderet som muligt udnyttes af dyrene, hvilket betyder reduktion af lugt og ammoniak fra staldene, fra gyllebeholdere og fra udspretningsarealerne hos modtagere af gyllen, samt reduktion af kvælstof og fosfor i gyllen med deraf mindre udvaskning af næringsstofferne til overfladevand og grundvand, når gyllen anvendes på markarealer. Der må dog aldrig være tvivl om, at evt. reduceret fodring ikke giver anledning til forringet dyrevelfærd.

Jf. den elektroniske ansøgning fodres dyrene efter normtal angående foderenheder (FE/dyr), råprotein (g/FE) og fosfor (g/FE) – se tabel 4.2.1. Der er dog ikke normtal for antallet af fravænnede grise, hvor der forventes 35 stk./år, hvor normtallet er 30 stk./år. Det giver dog ikke anledning til at stille vilkår.

Derfor stiller Lolland Kommune ikke vilkår angående fodring af besætningen.

BAT fosfor i gødningen fra søerne er fastsat til maksimalt 23,9 kg P/DE.

Der er søgt om 319,13 DE søer, hvilket betyder, at BAT fosfor er 7.627 kg P i gødningen.

I den elektronisk ansøgning er beregningen 7.252 kg P i gødningen.

Fodringen af dyrene overholder derfor angående fosfor BAT.

BAT i forhold til foder fremgår af afsnit 8.2.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til foder fremgår af kapitel 9.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til fodring.

4.4 VENTILATION

Ansøgers oplysninger

Ventilationsanlægget er undertryksventilation der styrer temperaturen, så der er optimale forhold for svinene i stalden. Der er alarm og nødopluk på ventilationsanlægget i tilfælde af strømsvigt.

Ventilationsafkastene bliver vasket og eftersat hver gang staldene vaskes, hvilket er ca. hver 3 mdr. for de fleste stalde.

Ventilationen er fuldautomatisk temperaturstyret, hvilket sikrer, at ventilationen kører optimalt med hensyn til ønsket temperatur i staldene og minimum elforbrug.

Ventilationsanlægget serviceres løbende.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

I relation til lugt, finder Lolland Kommune det væsentligt, at ventilationsanlæggene kører optimalt. Der stilles derfor vilkår om kontinueret drift, temperaturregulering, vedligeholdelse og rengøring. Med kontinueret drift menes, at ingen ventilatorer må være afbrudt. Da ventilationssystemet er frekvens reguleret, kan det godt betyde, at der ingen ventilation er, hvis der ikke er behov for det.

Det er desuden Lolland Kommunes vurdering, at nødventilation skal kunne ske manuelt.

Angående energieffektivitet finder Lolland Kommune, at den økonomiske gevinst ved, at anlæggene er energieffektive, er tilstrækkelig til at sikre dette.

BAT i forhold til ventilation fremgår af afsnit 8.3.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til ventilation fremgår af kapitel 9.

Vilkår

- Ventilationssystemet skal være frekvensreguleret og i kontinuert drift samt reguleres efter staldtemperaturerne.
- Staldventilationen skal være tilsluttet en form for alarm, der aktiveres, hvis ventilation ikke er i kontinuert drift.
- Nødventilation af samtlige stalde og sektioner skal kunne ske manuelt.
- Alle ventilationerne skal efterses, vedligeholdes og rengøres efter producentens anvisninger.

4.5 ENERGIFORBRUG

Ansøger har oplyst følgende angående energiforbrug:

Ressource	FØR	EFTER	Opbevaring
Elforbrug i normtal	256.500 kWh.	350.000 kWh	
Diesellole til traktorer Oplyst af ansøger	40.000 l	40.000 l	Dieseltank står i maskinhuset.

Tabel 4.5.1 Ansøgers oplysninger om energiforbrug, der er tale om ca. tal.

Staldene, kontor, maskinhus og foderlade vil blive opvarmet af varme fra gyllekølingsanlægget.

Der er etableret temperaturstyret ventilation, som kun kører med den styrke, der er nødvendig for at ventilere staldene. Ventilatorerne rengøres jævnligt, hvilket sikrer, at der ikke bruges unødigt energi pga. modstand fra støv og skidt. I den nye stald og ved løbende reparation af ventilationsanlægget i de eksisterende stalde opsættes motorer, der er energibesparende. Overbrusning bruges til køling af dyrene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation.

Gyllepumperne kører på timer, så de ikke kører unødvendigt og derved forbruger energi.

Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i staldene. Lyset vil være tændt efter behov, når der arbejdes i staldene. Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.

Møllerne, der benyttes til forarbejdningen af foder, er energibesparende.

Logistikken i forbindelse med håndtering af foder, dyr m.v. er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder umiddelbart, at det økonomiske incitament er tilstrækkelig if. besparelse på energiforbruget på ejendommen til, at energiforbruget er på så lavt niveau, som det er muligt.

BAT i forhold til energiforbrug fremgår af afsnit 8.3.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til energiforbrug fremgår af kapitel 9.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til energiforbrug.

4.6 VANDFORBRUG

Ansøgers oplysninger

Der leveres vand fra Sandby vandværk

Vand anvendes primært til drikkevand og til rengøring af staldene. I nudriften benyttes ca. 6.300 m³ vand årligt og i ansøgt drifts anslås det at der benyttes ca. 7.300 m³ årligt.

Staldene bliver kontrolleret dagligt, og hvis der opstår utilsigtet og synligt vandspild vil det blive opdaget og repareret med det samme.

Der anvendes drikkenipler placeret i fodertrugene, så der er optimale forhold for adgang til vand for svinene og et lavt drikkevandspild.

Inden vask af staldene sættes stalden i blød, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Der bruges mindst mulig vand til overbrusning. Overbrusning bruges som køling af grisene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation.

Staldanlægget vil blive gennemgået jævnlige, så utætte rør og drikkeventiler vil blive udskiftet, så snart det opdages.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder umiddelbart, at det økonomiske incitament er tilstrækkelig if. besparelse på vandforbruget på ejendommen til, at vandforbruget er på så lavt niveau, som det er muligt. Forbruget af vand bør dog holdes under observation med henblik på minimering af forbruget og lokaliserer evt. spild af vand.

Ejendommen forsynes med drikkevand fra Sandby Vandværk. Ansøger skal selv kontakte vandværket angående muligheden for at få dækket det større vandbehov ved den ansøgte drift. Det er Lolland Kommunes vurdering, at vandværket kan leverer de ekstra 1.000 m³ vand årligt, som der er behov for ved den ansøgte drift.

Alternativt kan der evt. opnås supplerende forsyning fra Købelev Vandværk gennem en planlagt nødforsyningsledning mellem Sandby – og Købelev Vandværk. Ledningen vil komme til at ligge tæt ved Havegård.

BAT i forhold til vandforbrug fremgår af afsnit 8.4.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til vandforbrug fremgår af kapitel 9.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til vandforbrug.

4.7 SPILDEVAND OG OVERFLADEVAND

Ansøgers oplysninger

Spildevand fra ansøgt produktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde og fra drikkevandsspild i alt ca. 500 m³. Spildevandet ledes til gyllebeholder.

Der udledes ikke spildevand, der kræver myndighedernes tilladelse.

Type	Anslået m ³	Afledes til
Spildevand fra drikkevandsspild, rengøring og overbrusning	500	Gyllesystem
Tagvand fra eksisterende stalde/bygninger	-	Kommune vandløb
Tagvand fra nye stald	-	Kommune vandløb
Spildevand fra husholdning	150	Trix tank

Kort 4.7.1 Ansøgers oplysninger om spildevand

Ansøger oplyser, at hovedledningen er Ø 200 mm og stikledningerne langs staldene er Ø 110 mm.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Havegaard ligger i oplandet til vandløbet "7 Ravnsborg", der løber syd for ejendommen. Vandløbet er rørlagt på strækningen lige syd for ejendommen. Vandløbet har udløb i Langelandsbæltet nord for ejendommen.

Tag- og overfladevand fra Havegaard ledes via dræn til vandløbet se kort 2.1.1.

Etablering af den nye sostald vil medføre en større mængde tagvand end i driften på nuværende tidspunkt.

Skal der skeændringer i de nuværende dræns dimensionering som følge af den større mængde overflade- og tagvand, som skal afledes efter den nye stald er opført, kræver det et særskilt tilladelse fra Lolland Kommune.

Ansøger oplyser, at der ikke er behov for ændringer i drænsystemet med henblik på at aflede mere overflade- og tagvand fra Havegaard. Den oplysning har Lolland Kommune ingen bemærkninger til.

Evt. dræn, som ligger mindre end 15 m fra den nye stald og den nye gyllebeholder skal omlægges til lukkede rør eller flyttes.

Kort 4.7.2 Havegaard i forhold til det vandløb 7 Ravnsborg, hvor ejendommens tag- og overfladevand ledes til (stiplet linie betyder, at vandløbet er rørlagt)

Vilkår

- Overfladevand og tagvand fra eksisterende anlæg og nye anlæg skal ledes til rørlagt vandløb syd for ejendommen gennem eksisterende dræn. Drænets dimensionering må ikke øges uden særskilt godkendelse.
- Vand fra evt. vaskeplads skal ledes til gyllebeholder eller over olieudskiller til eksisterende dræn.
- Eksisterende dræn omlægges til lukkede rør eller flyttes i forbindelse med byggeri af stald og gyllebeholdere, således at afstandskrav på 15 m overholdes.

4.8 AFFALD OG DØDE DYR

Ansøgers oplysninger

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkappe, udviklet til formålet.

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftøringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunale genbrugsplads, hver anden tirsdag

Jern og metal afhændes til produkthandler og glas m.m. bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller bortskaffes til kommunale genbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder, og afhentes af Marius Petersen

Der opbevares pesticider aflåst i maskinladen på ejendommen.

Spildolie opbevares på fast gulv uden afløb i maskinhus. Emballage og rester afhændes til godkendt aftager/kommunal genbrugsplads.

Dieselolie opbevares i godkendte tanke på betongulv.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det tilstrækkeligt, at gældende lovgivning og Lolland Kommunes affaldsregulativer om opbevaring, håndtering og aflevering af affald overholdes.

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til oplysningerne fra ansøger.

Lolland Kommunes affaldsregulativ omhandler ikke døde dyr. Her finder Lolland Kommune det væsentligt, at døde dyr normalt er på ejendommen i maksimalt 4 dage.

Desuden bør pladsen, hvor kadaver opbevares og kadaverkappen holdes rene, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til affald fremgår af kapitel 9.

Vilkår

- Kadaver må maksimalt ligge 4 døgn på ejendommen, såfremt der ikke sker køling af kadaverne.
- Store kadaver skal opbevares på fast plads under kadaverkappe, mens mindre kadaver skal opbevares i lukket container.
- Kadaverplads og -kappe samt container til kadaver skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

4.9 OLIEOPLAG

Der er på godkendelsestidspunktet registreret 3 godkendte tanke på Havegaard.

- ROUG/2003/2.500 l/overjordisk udendørs/G.nr. 01-5023/nr. 135626 – i værksted
- ROUG/2003/4.000 l/nedgravet/G.nr. 01-4103/nr. 135625 – ved foderlade
- ROUG/2008/5.900 l/overjordisk udendørs/Gnr. 01-5023/nr. 207908 – i værksted

Placering af tankene fremgår af kort 2.1.1.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder gældende regler om opbevaring af olieprodukter for tilstrækkelige.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til olieoplag.

4.10 PESTICIDER, KEMIKALIER OG MEDICIN

Ansøgers oplysninger

Der opbevares pesticider aflåst i maskinladen på ejendommen.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder gældende lovgivning eller producenternes anvisninger for tilstrækkelig angående opbevaring af pesticider, medicin og kemikalier.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at sætte vilkår i relation til kemikalier og pesticider.

4.11 DRIFTSFORSTYRRELSER OG UHELD

Ansøgers oplysninger

Beredskabsplan

På ejendommen er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer.

Redegørelse for uheld

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie.

Uheld med gylle

I tilfælde af mindre gylleudslip vil gyllen samle sig om lækagestedet. Herfra kan det suges op og fjernes. Da gyllen kan suges op, vurderes det at der ikke er fare for forurening af grundvandet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares i container eller under kadaverkapsler udviklet til formålet. Derved undgås uhygiejniske forhold, og at der kan observeres døde dyr af forbipasserende. Desuden kan ræve, hunde og vilde katte ikke komme til de døde dyr.

Minimering af risiko for uheld

Anlæg og tekniske foranstaltninger renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikrer en korrekt brug og effekt. Medarbejderne er grundigt introducerede til opgaverne, hvilket er med til at sikre at disse bliver udført korrekt og med minimal risiko for uheld, som følge af forkert håndtering af kemikalier, gylle, olie mv. Ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen, hvilken har en fast plads på staldkontoret og i ejers privatbolig.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under

opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderen hvert 10. år bliver kontrolleret for, om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Dieseltankene er hævet over jorden og placeret, hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.

Minimering af skadevirkninger af evt. uheld

Ved at følge de retningslinjer, der er anført i beredskabsplanen, forventes skadevirkninger ved evt. uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning, oppumpning m.v.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at opbevaring og håndtering af gylle udgør den største risici på ejendommen. Af andre risici er svigtende ventilation, der kan udløse massedød i besætningen, samt risici ved opbevaring og håndtering af olieprodukter.

På baggrund af ansøgers beskrivelse af tiltag ved driftsforstyrrelser og uheld er det Lolland Kommunes vurdering, at ansøger har overvejet forskellige scenarier og er på forkant med farlige situationer, som kan opstå.

I forbindelse med udarbejdelse af denne godkendelse, har ansøger fremsendt udkast til beredskabsplan. En endelig plan blev fremsendt inden denne godkendelse blev meddelt.

Lolland Kommune vil fastholde ansøger i, at beredskabsplanen skal vurderes mindst én gang årligt og i den forbindelse evt. opdateres. Medarbejdere på Havegaard skal desuden være bekendt med beredskabsplanen.

Beredskabsplanen findes i bilag 2.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til driftsforstyrrelser og uheld fremgår af kapitel 9.

Vilkår

- Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af beredskabsplan på bedriften.
- Beredskabsplanen skal af den ansvarlige for driften årligt vurderes og evt. opdateres. Seneste vurdering og evt. opdatering skal fremgå af planen.
- Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen og dens indhold, samt vide, hvor den er tilgængelig.

5 GØDNINGSPRODUKTION

I dette kapitel beskrives og vurderes den husdyrgødning, der produceres på ejendommen og evt. afsættes og modtages til anden side, og om muligheden for modtagelse af større mængder husdyrgødning. Husdyrgødningens opbevaring, håndtering og evt. tekniske forarbejdning indgår også heri.

5.1 GØDNINGSTYPER

På ejendommen er alle svinestalde med gyllesystemer, således der kun forefindes flydende husdyrgødning på ejendommen. Evt. halm som rodemateriale til svinene afsættes til gyllekanalerne. Alt vand fra rengøring af stalde samt drikkevandsspild ledes også til gyllebeholder. Mængderne er med ved beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Der opbevares og anvendes ud over halmaske på ejendommen ellers ikke affaldsprodukter til jordbrugsformål som f.eks. spildevandsslam.

Halmaske modtages og anvendes jf. aftale med halmvarmeværk og i henhold til gældende bestemmelser.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til gødningstype.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til gødningstype.

5.2 OPBEVARING - OG HÅNTERING AF HUSDYRGØDNING

Ansøgers oplysninger

Ifølge den indsendte kapacitetserklæring er den årlige produktion af flydende gødning ca. 8.545 m³ gylle inkl. spildevand.

Gylle opbevares i fortanke og i gyllebeholderne.

Husdyrgødning udbringes på egne ejede og forpagtede arealer og afsættes til godkendt modtager eller biogas.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn/lastbil med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen/lastbilen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

Gyllebeholderne er stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring.

En gang årligt tømmes gyllebeholderne, hvorved gyllebeholderne visuelt kan kontrolleres for evt. skader.

Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderne hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet.

Gyllebeholder	Rumfang m ³	Diameter- Højde	Overdækning	Opført år	Kontrolleret
Gyllebeholder	2.520	26 m – højde ukendt	Nej	2003	2012
Gyllebeholder	2.520	26 m – højde ukendt	Nej	2003	2012
Ny gyllebeholder	4.000	34-38 m – 8-10 m over terræn med telt	Ja	Ny	
I alt	9.040				

Tabel 5.2.1 Ansøgers oplysninger om kapacitet

Dyretype	Antal	m ³ pr. dyr	I alt m ³
Årssøer farestald	1.400	4,72	6.608
Årssøer løbe- og drægtighedsstald	1.400	1,70	2.380
Regnvand på overdækket gyllebeholder			- 363
I alt			8.625

Tabel 5.2.2 Beregnet gylleproduktion m.v. (beregnet i GeoEnviron) til opbevaring i gyllebeholder m.v. Tallene er inklusiv normalt vandforbrug til vask af stald, normalt drikkevandsspild samt regnvand på gyllebeholderne.

Der er i alt opbevaringskapacitet til 9.040 m³ i gyllebeholderne svarende til 12,6 mdr. Dertil kommer diverse forbeholdere og kapacitet i gyllekanaler.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Gylleproduktionen er beregnet i GeoEnviron. Beregningen er inklusiv normalt drikkevandsspild, rengøring af stald og regn på gyllebeholderne beregnet ud fra normtal. Regnvand, som er trukket fra pga. den nye gyllebeholder er overdækket, er beregnet ud fra en diameter på beholderen på 34 m og tilført regnvand på 0,4 m³ pr. år (nedbør fratrukket fordampning). Diameteren er oplyst til at være 34-38 m. De 2 øvrige gyllebeholdere er ikke overdækket.

Opbevaringskapacitet på mere end 10 måneder anser Lolland Kommune normalt altid for tilstrækkeligt, da det nu om efteråret er lovligt at køre gylle ud på efterafgrøder.

Hverken de 2 eksisterende gyllebeholdere eller den nye gyllebeholder ligger - eller kommer til at ligge mindre end 100 m fra beskyttede vandhuller eller åbne vandløb. Ingen af beholderene ligger desuden i område, hvor der er krav om terrænregulering eller barriere.

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der skal stilles vilkår om kapacitet til 10 måneders gylleproduktion. Jorderne på Lolland er meget tunge, så det er ofte først mulig at køre gylle ud i april måned. Så selvom der kan køres gylle ud på efterafgrøde om efteråret, finder Lolland Kommune alligevel, at der skal være kapacitet til opbevaring af 10 måneders gylleproduktion.

Desuden stilles der vilkår om, at det skal sikres, at der ikke kan ske spild til jord ved håndtering af gyllen på ejendommen. Det kan ske både ved valg af materiel, der sikre dette, eller ved etablering af en fast plads med afløb til gyllebeholder.

Ansøger fastholdes desuden i, at den nye gyllebeholder skal være overdækket, da det er grundlag for beregninger i den elektroniske ansøgning.

Vilkår

- Der skal til stadighed være en kapacitet på mindst 10 måneder til opbevaring af den på ejendommen producerede gylle m.v.
- Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal forgå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles eller ledes til gyllebeholder via pumpebrønd, eller påfyldningen af vognene skal ske med maskiner, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.
- Den nye gyllebeholder skal være overdækket.

5.3 ANVENDELSE AF HUSDYRGØDNING

Ansøgers oplysninger

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så mængden af handels- og husdyrgødning er tilpasset afgrødens behov. I planen tages der hensyn til bonitet, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv. Udbringning af gylle foretages primært med slangeudlægger i veletableret afgrøde eller det nedfældes i græsmarker og på sortjord for at minimere lugtgener og mindske ammoniakfordampningen.

Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer eller vandløb nær udbringningsarealerne. Udbringningen af husdyrgødning vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages, så vidt det er muligt, indenfor normal arbejdstid.

Pumpning og håndtering af husdyrgødning i øvrigt foregår normalt indenfor normal arbejdstid. Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt husdyrgødning. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Eftersom gylle udbringes på veletablerede afgrøder med slæbeslanger eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Når der udbringes husdyrgødning og efterfølgende suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 10-20 pct. mindre kvælstof end den økonomisk optimale mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødning. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Jf. den elektroniske ansøgning afsættes al gyllen fra smågrisene på ejendommen Tryghusvej, som er ansøgt miljøgodkendt samtidig med Havegaard, til Havegaard. Desuden vil der blive afsat en del gødning til 3. mand eller til biogasanlæg. Opgørelse over produceret, modtaget og afsat husdyrgødning fremgår af tabel 5.3.1.

	Adresse	Dyreenheder (svin)	Kg N	Kg P
Produceret gødning	Skovbøllevvej 15	319	29.701	7.252
Modtaget gødning	Tryghusvej 1	333	31.974	8.828
Afsat gødning	Endnu ikke afgjort	- 112	10.740	2.957
I alt		541	50.936	13.124

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til mængderne af produceret-, modtaget - og afsat husdyrgødning. Der skal dog på ejendommen foreligge aftale om afsættelse af husdyrgødning.

Svinegyllen fra Tryghusvej er gylle fra smågrise i vægtintervallet 7,3-32 kg. Jf. Miljøstyrelsen kan gylle fra smågrise indeholde problematiske mængder zink som resultat af tilsætning af zink til smågrisefoder i form af medicinsk zink.

Problematikken med zink i gylle forventes reguleret gennem de generelle regler med den nye lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug og de tilhørende bekendtgørelser, som forventes vedtaget først i 2017. Forholdt afventer bl.a. mere viden om problematikken.

Indtil da vil Lolland Kommune regulere forholdet med vilkår i denne godkendelse. Vilkåret stilles i medfør af Miljøstyrelsens vejledning.

Anvendelsen af gylle i forhold til de anvendte arealer beskrives i kapitel 7

Beskrivelse af transport fremgår af afsnit 6.4.

BAT i forhold til opbevaring - og anvendelse af gylle fremgår af afsnit 8.5 og afsnit 8.6.

Egenkontrol i forhold til anvendelse af gylle fremgår af kapitel 9.

Vilkår

Der stilles ikke vilkår, de regulering af landbrugsarealer ikke mere er en del af en miljøgodkendelse.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUG

I dette kapitel beskrives ammoniakfordampningens betydning for naturområder, samt mulige gener som følge af lugt, transport, støj, fluer, støv og lys.

6.1 AMMONIAK OG NATUR

Generel ammoniak reduktionskrav samt ammoniakemission og BAT krav

Det generelle ammoniak reduktionskrav på 30 % fra staldene i forhold til et fastlagt referencestaldsystem er beregnet i den elektroniske ansøgning. Kravet er overholdt med yderligere 341 kg N/år. Det er opnået ved det valgte staldsystem med delvist spaltegulv, ved forøget antal fravænnede smågrise ved fodring med normtal samt ved etablering af gyllekøling i den nye sostald og ved overdækning af den nye gyllebeholder.

Gyllekøling beskrives af afsnit i afsnit 4.2.

Beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk viser desuden, at ammoniakemissionen ved udvidelse af produktionen på ejendommen stiger fra 2.635 Kg N/år til 3.601 kg N/år. En meremission på 966 kg N/år i forhold til nudrift.

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for bl.a. ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)⁷. Det ansøgte projekt skal som udgangspunkt overholde den vejledende emissionsgrænseværdi.

Ansøger har lavet nedenstående beregning i den elektroniske ansøgning.

Staldafsnit Dyr	Antal dyr pr. år	Max kg N/år pr. produceret dyr	Korrektion	Max kg N pr. år
Eksisterende stald Farestald (kassestier)	1.400	2,5000	0,30	1.050
Eksisterende stald Løbe/drægtighedsstald (løsgående)	468	3,0143	0,70	987
Eksisterende stald Løbe/drægtighedsstald (individuel)	117	2,4857	0,70	204
Ny stald Farestald	815	2,5300	0,70	1.443
	Maksimalt kg N / år i alt for svinene i den nye - og i uændrede stalde i ansøgt produktion angående overholdelse af BAT			3.684
	I www.husdyrgodkendelse.dk beregnet ammoniak emission efter udvidelse af svineproduktionen			3.601

Tabel 6.1.1 – Beregnet BAT niveau for ammoniak fra det samlede staldanlæg ud fra Miljøstyrelsens vejledning (fodnote 10) – beregnet i den elektroniske ansøgning

⁷ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for slagtesvin og smågrise ved gyllebaserede staldsystemer – Miljøstyrelsen maj 2011

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering angående generel ammoniak reduktionskrav samt ammoniakemission og BAT krav

Det er Lolland Kommunes vurdering, at det generelle ammoniakemissionsniveau med en reduktion på 30 % if. reference systemer, er overholdt.

Det er ligeledes Lolland Kommunes vurdering, at BAT ammoniakemissionsniveauet er overholdt for det samlede anlæg.

Ammoniak deposition fra anlægget på natur⁸

Kvælstof påvirkningen i form af fordampet ammoniak fra selve anlægget (stalde og anlæg til husdyrgødning) skal vurderes i forhold til ammoniakfølsomme naturtyper, internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) og sårbare dyre- og plantearter (Bilag IV-arter).

Ammoniakfølsomme naturtyper

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i bilag 3 om beskyttelsesniveau for ammoniak skelnes der mellem 3 kategorier ammoniakfølsom natur:

- Kategori 1 natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000), der er omfattet af § 7, stk. 1, pkt. 1 i husdyrgodkendelsesloven (fodnote 1, side 5).
- Kategori 2 natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder (natura 2000), der er omfattet af § 7, stk. 1, pkt. 2 i husdyrgodkendelsesloven
- Kategori 3 natur er øvrige beskyttede⁹ heder, moser og overdrev, der ikke er omfattet af kategori 1 og kategori 2 naturtyperne samt ammoniakfølsomme skove.

Kategori 1 natur

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantесamfund (8230).

Kategori 1 natur omfatter ligeledes § 3-heder og -overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at ikke alle naturområder, særligt søer, kan findes i ansøgningssystemet eller kan findes i et offentligt tilgængeligt lag på Danmarks Miljøportal – arealinformation, idet det først kræver en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1 natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)

⁸ Kildehenvisning refererer til bilag 5

⁹ Beskyttet af Naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 2.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1 natur fremgår af kort 6.1.2. Den nærmeste kategori 1 natur lokalitet er *egeblandskov* 5,5 km fra Havegaard. Det næst nærmeste enåring strandvegetation ligger 6,5 km sydvest for anlægget. Strandenge betegnes ikke som kvælstoffølsomme, og de er derfor ikke kategoriseret som kategori 1 natur.

Kort 6.1.2. Beliggenhed af kategori 1-natur og 2 -natur samt Natura 2000-områder omkring anlægget og udspretningsarealer under Havegaard. Kategori 1-natur er vist med grønt, kategori 2-natur med orange. Natura 2000-området er vist med lilla skravering.

Totalbelastningen fra anlægget er på de nævnte kategori 1 naturområder beregnet til 0,0 kg/ha/år.

Kategori 2 natur

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Den nærmeste kategori 2 natur er overdrevet Sølvbjerghøj ved Munke ca. 15 km syd for Havegaard.

Den totale ammoniakdeposition fra anlægget på lokaliteten er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur

Angående kategori 3 natur er der ikke et generelt beskyttelsesniveau, som der er for kategori 1 og – 2 natur. En merdeposition på maksimalt 1 kg N/ha/år vurderes dog altid som uden betydning. Lolland Kommune skal vurderer, om en deposition på mere end 1 kg N/ha/år på en konkret lokalitet har betydning for lokaliteten.

Bortset fra 2 ammoniakfølsomme skove findes ikke kategori 3 natur mindre end 2,5 km fra Havegaard.

Skoven ved Frederiksdal 1,7 km nordvest for Havegaard modtager totalt 0,1 kg N/ha/år fra Havegaard. Skoven Højsmark Skov 1,3 km sydvest for Havegaard modtager det samme.

Kort 6.1.3 Kategori 3-natur ved Havegaard. Indenfor 2,5 km fra Havegaard ligger der kun 2 ammoniakfølsomme skove. Begge modtager totalt 0,1 kg N/ha/år fra Havegaard. Merdepositionen er for begge lokaliteter 0,0 kg N/ha/år.

Andet natur beskyttet af Naturbeskyttelsesloven § 3

Indenfor 2,5 km fra Havegaard findes der af anden natur beskyttet af Naturbeskyttelsesloven § 3 kun vandhuller, hvor hovedparten er næringsrige søer uden tålegrænse for ammoniak.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste Natura 2000 områder er Natura 2000-område nr. 179, Nakskov Fjord og Inderfjord og Natura 2000-område nr. 178, Halsted Kloster Dyrehave - kort 6.1.2 og tabel 6.1.5.

De to internationale beskyttelsesområder er beliggende hhv. 3,1 km sydvest og 12 km sydøst for Havegaard. Udpegningsgrundlaget for arter og naturtyper for beskyttelsesområderne er gengivet i bilag 4.

Områderne er beskrevet i basisanalyserne /6, 8/ og Natura 2000-planerne /7, 9/ - se bilag 5.

Natura 2000 område	178 Halsted Kloster Dyrehave
Habitatområde	H 152 Halsted Kloster Dyrehave
Natura 2000 område	179 Nakskov Fjord og Inderfjord
Habitatområde	158 Nakskov Fjord
Fuglebeskyttelsesområde	88 Nakskov Fjord og Inderfjord

Tabel 6.1.4 Nærmeste Natura 2000-områder og deres inkluderede habitatområder og fuglebeskyttelsesområder

Natura 2000-område nr. 179, Nakskov Fjord og Inderfjord, består overvejende af et marint areal. Det er et dynamisk landskab, hvor sedimenter kontinuert afsættes og omlægges af vand og i mindre omfang vind. Der er en betydelig materialevandring langs Albuen og ind i fjorden, hvor sand og finere sediment aflejres i strømlæ.

Udpegningsgrundlaget består – bortset fra Rørhøgen, som er mere bredspektret - af ynglende kystfugle og rastende vandfugle og afspejler dermed områdets karakter af lavvandet fjord med øer og kyster /10/.

Halsted Kloster Dyrehave udgør det lille Natura 2000-område nr. 178. Området rummer en fin gammel egeblandskov og en værdifuld bestand af den sjældne bille Eremit.

Totaldepositionen og merdepositionen på de to Natura 2000-områder er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Sårbare dyre- og plantearter

I Danmark findes der 80 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Lolland Kommune er der i nyere tid fundet 22 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV. Deres status i kommunen fremgår af bilag 6.

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Padder (kilde 13,14,23 og 24)

Havegaard ligger i område, hvor der er tæt forekomst af vandhuller, der er levested for bl.a. Løvfrø, Stor vandsalamander, Grønbroget Tudse og Springfrø.

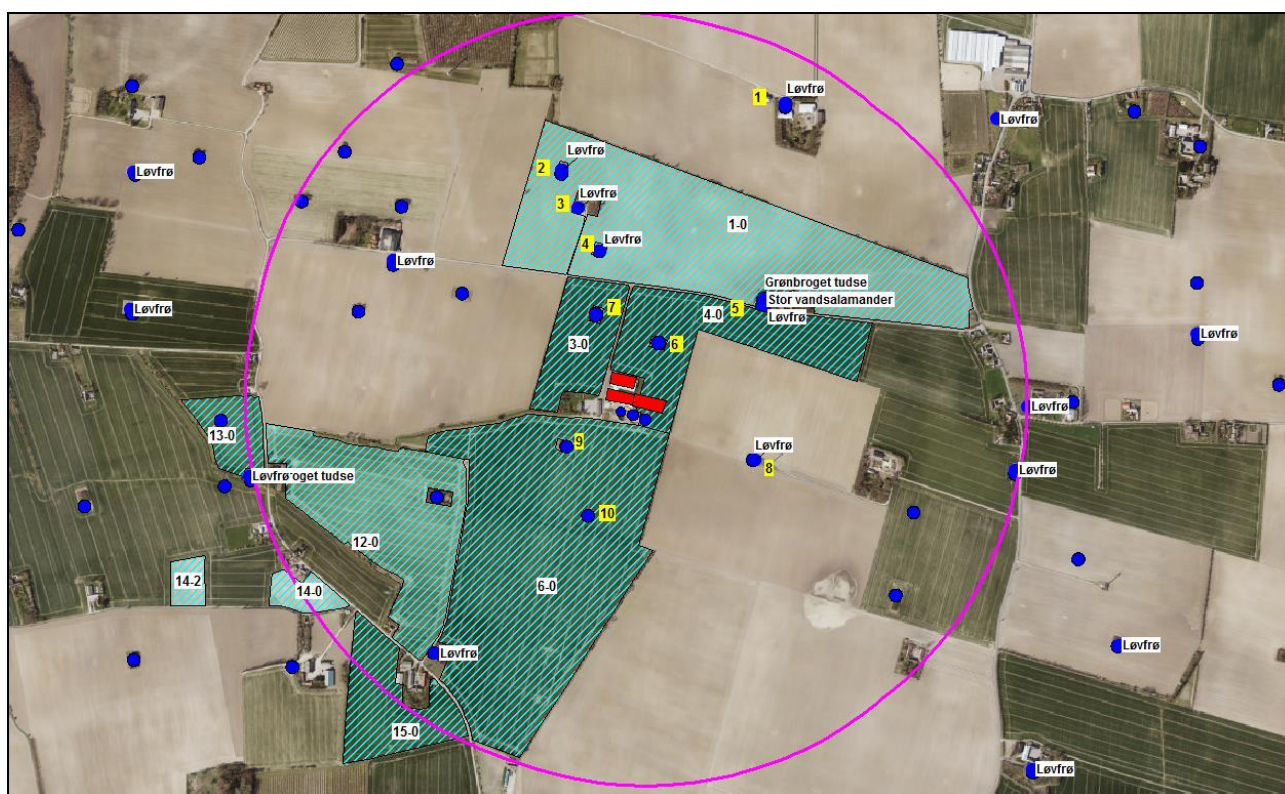
§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Springfrø og Stor Vandsalamander er vidt udbredte i kommunen. Begge arter er knyttet til egentlige vandhuller og førstnævnte gerne til vandhuller nær skov. Springfrø raster efter yngleperioden helst i løvskov, levende hegn eller remiser med bevoksning. Stor Vandsalamander opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring ynglevandhullet eller 2-300 meter derfra.

Løvfrø, der er sjælden på landsplan, og den foretrækker rene og lune vandhuller nær skov. Grønbroget tudse, der ligeledes på landsplan er sjælden, foretrækker fladvandede vandhuller og oversvømmelser med ringe vegetationsdække som ynglelokaliteter. Den opholder sig i øvrigt gerne nær beboelse resten af året.

Alle padder i Danmark er fredede og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Der er besigtiget en række vandhulle, som fremgår af kort 6.1.5 og tabel 6.1.6.

Kort 6.1.5 Vandhuller omkring Havegaard. med markering af vandhuller (blå) og angivelse af besigtigede vandhuller (gul nummerering)

Lokalitet	Potentielt levested	Naturkvalitet	Hab.-natur.	Foto.nr
1	Tc, Rd, Hy	3	3150	84
2	ikke levested	5	3150	85
3	Tc, Rd, Hy	3	3150	83
4	ikke levested	4-5	3150	80
5	Tc, Rd, Hy	4	3150	81
6	Tc, Rd, Hy	3	3150	82
7	Rd	4-5	3150	86
8	ej levested, intet vandhul			87
9	Tc, Rd, Hy	2-3	3150	88
10	ej levested, intet vandhul			89

Tabel 6.1.6 Naturindhold i besøgtede vandhuller ved anlægget
Rd = Springfrø, Hy = Løvfrø, Tc = Stor Vandsalamander

Vandhul (kort 6.1.5)	Total kg N/ha/år	Mere kg N/ha/år
5	1,1	0,2
6	4,8	0,9
7	1,7	0,2
9	1,4	0,4

Tabel 6.1.7 Beregnet total- og merdeposition af de 4 nærmeste vandhuller med padder

Flagermus (kilde 12 og 24).

Der er ikke registreret arter af flagermus ved besigtigelserne, men mindst 5 flagermusarter er almindelige i denne del af kommunen – Vandflagermus, Brunflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus og Dværgflagermus. Dertil kommer 4-5 arter, som er sjældne, men dog mulige at træffe i området – se bilag 5. Arterne vil være tilknyttet skove, træbevoksede vådområder, gamle træer og bygninger.

Der findes leve- eller rastemuligheder i form af gamle driftsbygninger, gamle træer i skovbrynene eller i stynede vejtræer. Flere arter kan ligeledes yngle i menneskeboliger. Brynene af små skove ved gårdene og ved haver i området vurderes at være rige på insekter og rastemuligheder og dermed at være udmærkede levesteder for Flagermus.

Øvrige bilag IV-arter, rødlistede eller fredede arter.

Det er ikke registreret og det er næppe sandsynligt, at der i det område, der kan blive påvirket af forøget emission af ammoniak fra stald og lager findes andre bilag IV-arter eller beskyttelseskrævende arter end de nævnte.

Vandhul 5

Vandhul 6

Vandhul 7

Vandhul 9

Foto 6.1.8 Vandhuller med beskyttede padder.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering angående ammoniak deposition fra anlægget på natur

Ammoniakfølsomme naturtyper

Kategori 1- og 2 natur

Totalbelastningen efter udvidelsen med ammoniak fra Havegaard er på kategori 1 og – 2 natur er i den elektroniske ansøgning beregnet til 0,00 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur

De 2 nærmeste kategori 3 natur lokaliteter er 2 ammoniakfølsomme skove, som ligger henholdsvis 1,3 – og 1,7 km fra Havegaard. Totalbelastningen efter udvidelsen er på de 2 skove er i den elektroniske ansøgning beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Merbelastningen er derfor mindre end 1 kg N/ha/år.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Afstanden mellem Havegaard og naturtyper samt arter på udpegningsgrundlagene for nærmeste Natura 2000-områder er 3,1 og 12 km (hhv. område 179 og 178). Totalbelastningen på de internationale beskyttelsesområder udgør 0,0 kg N.

Samlet vurderes det derfor, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne 179 og 178 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke udpegningsgrundlagene væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Havegaard ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen, da hverken naturtyper eller arter på udpegningsgrundlagene vurderes at ville blive påvirket.

Bilag IV-arter

Af Danmarks Miljøundersøgelser er det vurderet, at der skal en merdeposition på mere end 1 kg N/ha/år /16,19/ til, for at man over tid med stor sandsynlighed kan registrere en ændring af naturområderne; i dette tilfælde af vandhullerne som er levesteder for Bilag IV-padderne.

Der er foretaget beregninger af total- og merdeposition på de nærmeste vandhuller, som er levested for beskyttede bilag IV padder.

Merdepositionen er på de nærmeste 4 vandhuller er beregnet til mindre end 1 kg N/ha/år, hvilket betyder, at det vurderes, at den med det ansøgte projekt øgede ammoniak emission ikke vil være en negativ indflydelse på padde i vandhullerne.

Hvad angår flagermus er det kommunens vurdering, at de bygningsmæssige ændringer, der skal foretages – opførsel af ny svinestald og gyllebeholder - ikke påvirker flagermus.

Samlet vurdering

Kommunens samlede vurdering af påvirkninger fra Havegaard med hensyn til ammoniak er, at projektet kan gennemføres uden væsentlig negativ påvirkning af ammoniakfølsom natur, internationale naturbeskyttelsesområder og bilag IV-arter.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til ammoniak og natur i forhold til anlægget.

6.2 LUGT

Ansøgers oplysninger

Ventilationsluften fra staldene medbringer en given mængde lugt. I staldene mindskes lugten ved jævnlig rengøring og overbrusning der styrer dyrenes gødningsadfærd. Derudover vil samtlige ventilationsskaktene blive rengjort ved vask af staldene.

Da ventilationsafkastene er placeret min 1 meter over tagfladen, bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring staldanlægget.

Lugtberegning i den elektroniske ansøgning fremgår af nedenstående tabel.

Område	Andre ejendom. med > 75 DE	Model	Ukorrigeret Geneafstand ansøgt - meter	Korrigeret geneafstand ansøgt - meter	Korrigeret geneafstand før - meter	Vægtet gennemsnits Afstand - meter	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone Sandby	0	FMK	430	430	455	2.507	Ja
Samlet bebyggelse Harpelundevej 28	0	Ny	245	245	247	974	Ja
Enkelt bolig Skovbøllevvej 10	0	FMK	136	136	144	465	Ja

Tabel 6.2.1 Lugtberegningsdata fra ansøgningen – "samlet resultat af lugtberegning".

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrug er ventilation af staldluft. Der foreligger også kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i konkret vurdering om lugtemissionen fra staldanlæg. Vurderingen af lugt i forhold til omboende vurderes derfor udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning af husdyrgødning indgår derfor ikke i lugtberegningerne, men reguleres på anden vis – hovedsagelig gennem lovgivning om opbevaring – og udbringning af husdyrgødning.

Mange forhold kan influere på lugtemission fra et staldanlæg. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyr er det f.eks. staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, afkast højde og hastighed samt styring, belægningsgrad af dyr, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem, overbrusningsanlæg samt hygiejne i stalden. Management med henblik på

at sikre en veldefineret gødeadfærd er især vigtig, da lugten først og fremmest stammer fra husdyrgødningen i stalden.

Princippet for lugtberegningen er, at ansøger ud fra oplysninger om dyreart, staldsystem og maksimale staldbelægning af dyr i staldene, oplyst som samlet vægt af dyrene i den enkelte stald, beregner den nødvendige geneafstand, som er den afstand, der som minimum skal være fra kilden, før det vurderes, at genekriterierne kan overholdes. Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige lugtgener".

Ansøger skal derfor som led i ansøgning om miljøgodkendelse angive staldanlæggenes placering i forhold til nærmeste relevante byzonegrænse/sommerhusområde/landzoneområde udlagt til boligformål (hvis relevant) samt samlet bebyggelse og enkeltbolig.

I forbindelse med miljøgodkendelser beregnes derfor en lugtgeneafstand for enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone m.v. Lugtgeneafstanden er udtryk for den afstand, hvor man vil opleve væsentlig gene, defineret som hhv. 15, 7 og 5 lugtenheder (OU/m³) til de tre forskellige områdetyper. Der accepteres altså mere lugt ved f.eks. enkelt bolig i landzone, end der accepteres i f.eks. byzone.

Lugtgeneafstanden regnes fra centrum af et staldanlæg. Hvis en landbrugsbedrift består af flere stalde, vil centrum ikke være et fysisk punkt, som kan angives på et kort, men beregnes som en vægtet gennemsnitsafstand, hvor der tages højde for lugtudledningen fra de enkelte staldafsnit. Alle eksisterende og projekterede stalde indgår i beregningen.

Geneafstanden skal normalt beregnes efter både den nye lugtvejledning (ny lugtvejledning for husdyrbrug) og efter FMK-modellen (Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002), og beregningen baseres på følgende elementer:

- Emissionsfaktorer for forskellige dyregrupper,
- En spredningsmodel,
- Genekriterier svarende til forskellige områders lugtfølsomhed,
- Regler for hvordan øvrige forhold kan påvirke geneafstanden

Det elektroniske ansøgningssystem foretager lugtemissions - og lugtgeneberegninger både efter den nye lugtvejledning og FMK-modellen. Det resultat systemet viser ved endt beregning, er resultatet efter den beregningsmodel, der giver den længste geneafstand til omboende, så genekriterierne overholdes uanset modelvalg.

Beregningen skal laves ud fra den maksimale belægning af dyr i staldene. Beregningen er lavet ud fra en fordeling med 350 søer i farestalden og 1.050 søer fordelt i de 2 løbe-/drægtighedsstalde. Søerne er i beregningen fastsat til en gennemsnitsvægt på 220 kg i alle staldene.

Som det fremgår af tabel 6.2.1 er lugtgenekriteriet for enkel bolig i landzone, samlet bebyggelse og byzone overholdt i forhold til lugt fra det beregnede lugt centrum.

Jf. afsnit 3.1 er de korteste afstande fra staldanlæg mv. til enkel bolig i landzone, samlet bebyggelse og byzone henholdsvis 443 m, 925 m og 2.400 m

Lolland Kommune vil dog fasthold ansøger på, at bygningsmæssige – eller driftsmæssige ændringer, som kan have betydning for lugt fra ejendommen, skal forelægges Lolland Kommune til vurdering af, om det kan have betydning for, om lugtgenekriterierne fortsat overholdes.

Vilkår

- Bygningsmæssige – eller driftsmæssige ændringer, der kan have betydning for lugt fra den samlede ejendom, skal forelægges for Lolland Kommune inden de iværksættes til nærmere vurdering af, om det er indenfor denne godkendelses rammer.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

Ansøgers oplysninger

Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og ved foderopbevaringen, så tiltrækningen af skadedyr minimeres.

Fluegener minimeres ved at der bruges rovfluer i staldene. På denne måde forekommer der ikke store skadedyrsgener fra stalden i nudriften. For at holde skadedyrsniveauet på et minimum, fortsætter det forebyggende arbejde i den nye stald, og det forventes derfor ikke, at der vil optræde flere gener efter udvidelsen.

Bekæmpelse af rotter og andre skadedyr foregår i samarbejde med en professionel skadedyrsbekæmper og efter retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium (nu Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi).

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

I forhold til skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at der ikke skabes gunstige forhold for skadedyr som fluer og rotter, hvilket sikres ved, at der på ejendommen holdes så rent for husdyrgødning og foderspild, som det er muligt.

Opstår der problemer med skadedyr finder Lolland Kommune det væsentligt, at bekæmpelsen af disse sker i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom." Retningslinierne opdateres efter behov.

Lolland Kommune finder det desuden væsentligt, at ansøger fastholdes i forebyggelse af fluer samt rottetilhold. Angående rottetilhold ved altid at have en sikringsaftale med et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Egenkontrol og dokumentation i forhold til fluer og skadedyr fremgår af kapitel 8.

Vilkår

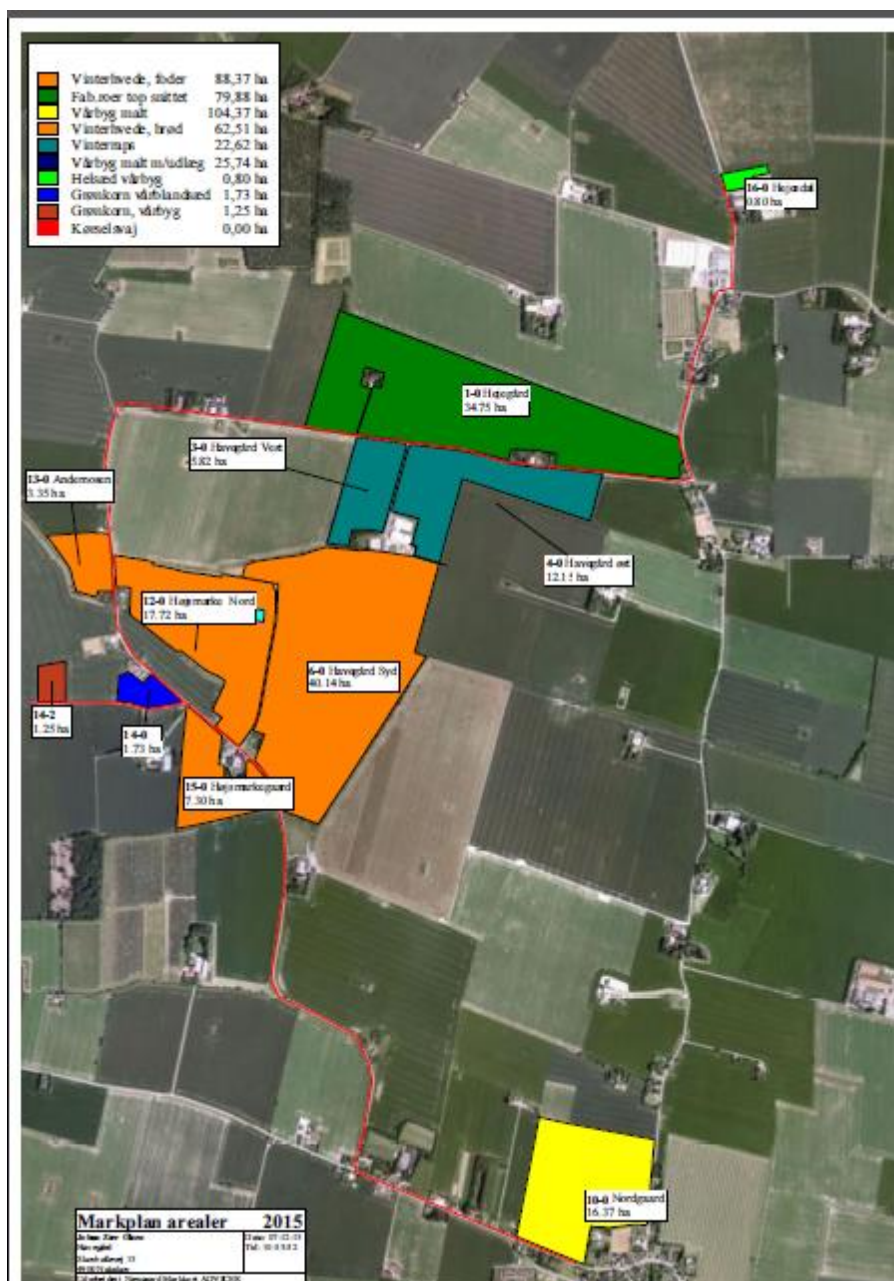
- Ejendommen skal holdes ren og ryddelig, således at risikoen for tilhold af fluer og rotter er mindst mulig.
- Der skal på ejendommen løbende ske en effektiv bekæmpelse af fluer i henhold til retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

- Der skal til stadighed være en sikringsaftale med et autoriseret firma om forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.
- Opstår der problemer med andre skadedyr på ejendommen, skal bekæmpelse af disse ske efter retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

6.4 TRANSPORT

Ansøgers oplysninger

Arbejdskørsel til og fra produktionen sker ad Skovbøllevej. Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med afhentning af smågrise, døde dyr, husdyrgødning og foder. Transporterne med husdyrgødning og korn er sæsonbetinget, mens levering og afhentning af svin sker ugentligt.

Kort 6.4.2 Ansøgers kort over transportveje til markarealerne ved Havegaard.

Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 06-18. Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt og der vil kun i meget få tilfælde opstå gene fra transport. På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på- og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter.

Da en del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage og da der kun er spredt bebyggelse i området omkring ejendommen vurderes det, at transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende.

Nedenstående transporter er anslået:

Transporter:	Nudrift ca.	Udvidelse ca.
Levering af foder – mineraler m.v.	52	52
Afhentning af smågrise	52	52
Transporter med husdyrgødning, udbringning	280	342
Levering af brændstof	4	4
Afhentning af døde dyr	52	52
I alt	440	502

Tabel 6.4.1 Ansøgers oplysninger om transporter til - og fra ejendommen.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder ansøgers oplysninger om antallet af transporter for realistisk.

Ansøger har jf. tabel 6.4.1 redegjort for transporterne. Kort 6.4.2 viser transportveje til markarealerne ved Havegaard.

Levering af foder og afhentning svin, affald og døde dyr vil normalt ske på hverdag oftest indenfor normal arbejdstid. Tidspunkterne for kørsel med korn og gylle er afhængig af tidspunktet på året og af vejret. Det kan derfor ske alle dage og udenfor normal arbejdstid.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til transport.

6.5 STØJ FRA ANLÆG OG MASKINER

Ansøgers oplysninger

På ejendommen er der bl.a. støj fra staldventilation, indblæsning af foder i silo, brug af kompressor og traktor-/lastbiltransport.

Eftersom der er ventilatorer i ventilationsafkast, kan der observeres støj fra disse i nærheden af staldene. Støjniveauet vil dog være minimalt, da motorerne i ventilatorerne er placeret i den nederste del af afkastene. Det forventes, at alle ventilatorer opfylder de nugældende krav mht. til støj.

Aftipning af korn i korngraven til kornsiloen vil kun ske over få dage i løbet af høstperioden. Det vurderes at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Kompressor står i maskinhuset og det vurderes at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, levering og afhentning af svin samt afhentning af døde dyr. Herudover vil der være transporter med traktor ved udbringning af gylle og andet markarbejde.

Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt, og der vil kun i meget få tilfælde opstå støjgene fra transporterne.

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med levering og afhentning af dyr, foder og husdyrgødning.

Alle generelle krav vedr. støj vil blive overholdt. Sammenholdt med ejendommens placering vurderes det ikke at være nødvendig med specielle tiltag for at sikre omkringboende mod støjgener.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Ud over vilkår om maksimal støj fra ejendommen og måling af denne jf. Miljøstyrelsens på det givne tidspunkt gældende vejledning om ekstern støj fra landbrugsdrift, samt vilkår om dokumentation for overholdelse af disse grænseværdier, finder Lolland Kommune ikke behov for andre vilkår i relation til støj.

Det skal bemærkes, at kørsel med landbrugsmaskiner i dagtimerne ikke er omfattet af Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Det forventes ikke, at støj fra Havegaard vil være til gene for naboerne.

Vilkår

- Driften af ejendommen må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
- Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal undtagen opfølgende målinger maksimalt ske 1 gang årligt.
- Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumentere, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

Ansøgers oplysninger

Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Der vil ikke være støvgener i forbindelse med daglig håndtering af foder, da det foregår i et lukket system.

I forbindelse med høst og indblæsning af korn i siloen, kan der forekomme støvgener. Pga. afstanden til nærmeste nabo vurderes det, at naboer ikke vil opleve gener i forbindelse med støv ved høst.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at driften af ejendommen ikke vil give anledning til mere støv end, hvad der kan forventes, samt at ansøger gør, hvad der er muligt for at begrænse evt. støvgener.

Desuden ligger ejendommen så langt fra de nærmeste naboer, at det vurderes, at naboerne ikke udsættes for støv fra Havegaard.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til støv.

6.7 LYS FRA ANLÆG

Ansøgers oplysninger

Der vil ikke være gener fra staldenes indendørs belysning, da det vil være slukket om natten. Der er udendørsbelysning ved stuehuset og ved kornsiloerne. Denne belysning vil ikke være tændt om natten.

Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at lys i forbindelse med ejendommens drift ikke vil give anledning til gener for naboer og trafikanter eller virke forstyrrende i landskabet.

Der forventes ikke gener fra lys fra Havegaard.

Vilkår

Det er Lolland Kommunes vurdering, at der ikke er behov for at stille vilkår i relation til lys.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

I dette afsnit beskrives arealerne, hvor husdyrgødningen anvendes, samt næringsstoffernes virkning på søer, vandløb, fjord og hav.

Da arealerne fra 1. marts 2017 ikke mere er en del af en godkendelse efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven, beholdes afsnittet, men der stilles ikke vilkår.

7.1 UDSPREDNINGSAREALERNE

Miljøteknisk redegørelse

EU's Vandrammedirektiv fastlægger rammer for beskyttelsen af vandmiljøet: vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Ved Miljømålsloven gennemføres direktivet i dansk lovgivning.

Vandrammedirektivet fastsætter en række konkrete miljømål. Et af de helt centrale mål er at forebygge forringelser af overfladevandets og grundvandets tilstand. Hvor tilstanden allerede er forringet, skal der foretages forbedringer. Det overordnede mål er således, at alle vandområder senest i december 2015 skulle have opnået mindst en "god tilstand". For overfladevand betyder det, at der både skal være en god økologisk - og kemisk tilstand.

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning i forhold til overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000 områder. I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag III (fodnote 5, side 16) er der fastlagt nitratklasser med udgangspunkt i sårbarheden af recipienterne, som modtager overfladevandet fra et givet opland. Jo større følsomhed overfor kvælstof, jo højere nitratklasse og dermed krav om mindre tilførsel af husdyrgødning pr. hektar.

Nitratklasserne er fastlagt således:

- Nitratklasse 0 – ingen reduktion af det generelle harmonikrav.
- Nitratklasse 1 – 85 % af det generelle harmonikrav.
- Nitratklasse 2 – 65 % af det generelle harmonikrav.
- Nitratklasse 3 – 50 % af det generelle harmonikrav.

For oplande til sårbare og meget sårbare vandområder i Natura 2000-områder stilles der ligeledes krav til fosforoverskuddet fra udspretningsarealerne. Dette er udtrykt i fosforklasser, P1, P2 og P3.

Fosfortallene er et samlet udtryk for jordbundstypen, jordens fosfortal og dræningsforhold og er dannet ud fra forekomsten af lerjorde, af oplande til meget sårbare Natura 2000-områder og af lavbundsarealer med okkerklasse II eller derover.

Fosforklasse 1 og 3, der vises på kortene på Arealinfo, er kun en indikativ visning af, hvor fosforklasse 1 og 3 alt andet lige kan forventes at ligge. Den konkrete fosforklassificering afgøres som nævnt oven for af arealets konkrete fosfortal, JB-klasse og dræningsforhold.

Fosforklasse og kravene til fosforregnskabet er:

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

- Fosforklasse 1 er drænedede lerjorder med fosfortal 4-6. Krav til evt. forøgelse: max. 4 kg P/ha/år
- Fosforklasse 2 er lavbundsarealer med okkerklasse >II. Krav: ingen forøgelse tilladt eller fosforregnskabet i balance i efter-situationen
- Fosforklasse 3 er drænedede lerjorder med fosfortal > 6. Krav: ingen forøgelse tilladt.

Navn	Ha	Drænet	Jb.type	Vandet	skifte	Sæd-skifte	0(ha)	1(ha)	2(ha)	3(ha)	(ha)	0(ha)	1(ha)	2(ha)	3(ha)
1-0	34,75	Ja	J87	Nej	S8	S2	34,75	0,00	0,00	0,00	0,00	34,75	0,00	0,00	0,00
102-0	27,20	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	27,20	0,00	27,20	0,00	0,00	0,00
106-0	17,91	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	17,91	0,00	17,91	0,00	0,00	0,00
14-0	1,73	Ja	J85	Nej	S8	S2	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	1,73	0,00	0,00	0,00
14-2	1,25	Ja	J85	Nej	S8	S2	1,25	0,00	0,00	0,00	0,00	1,25	0,00	0,00	0,00
16-0	0,80	Ja	J85	Nej	S8	S2	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80	0,00	0,00	0,00
107-0	9,96	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	9,96	0,00	9,96	0,00	0,00	0,00
109-0	4,54	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	4,54	0,00	4,54	0,00	0,00	0,00
111-0	12,28	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	12,28	0,00	12,28	0,00	0,00	0,00
113-0	14,45	Ja	J86	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	14,45	0,00	14,45	0,00	0,00	0,00
114-0	0,70	Ja	J86	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00
115-0	20,59	Ja	J86	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	20,59	0,00	20,59	0,00	0,00	0,00
6-0	40,14	Ja	J87	Nej	S8	S2	40,14	0,00	0,00	0,00	0,00	40,14	0,00	0,00	0,00
12-0	17,72	Ja	J87	Nej	S8	S2	17,72	0,00	0,00	0,00	0,00	17,72	0,00	0,00	0,00
13-0	3,35	Ja	J87	Nej	S8	S2	3,35	0,00	0,00	0,00	0,00	3,35	0,00	0,00	0,00
108-0	16,76	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	16,76	0,00	16,76	0,00	0,00	0,00
110-0	3,10	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	3,10	0,00	3,10	0,00	0,00	0,00
3-0	5,82	Ja	J87	Nej	S8	S2	5,82	0,00	0,00	0,00	0,00	5,82	0,00	0,00	0,00
4-0	12,15	Ja	J87	Nej	S8	S2	12,15	0,00	0,00	0,00	0,00	12,15	0,00	0,00	0,00
116-0	4,64	Ja	J86	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	4,64	0,00	4,64	0,00	0,00	0,00
102-1	35,98	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	35,98	0,00	35,98	0,00	0,00	0,00
104-0	6,44	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	6,44	0,00	6,44	0,00	0,00	0,00
105-0	9,78	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	9,78	0,00	9,78	0,00	0,00	0,00
117-0	16,55	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	16,55	0,00	16,55	0,00	0,00	0,00
118-0	19,26	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	19,26	0,00	19,26	0,00	0,00	0,00
101-0	25,74	Ja	J87	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	25,74	0,00	25,74	0,00	0,00	0,00
10-0	16,37	Ja	J87	Nej	S8	S2	16,12	0,00	0,00	0,25	0,00	16,12	0,00	0,00	0,25
15-0	7,30	Ja	J87	Nej	S8	S2	7,30	0,00	0,00	0,00	0,00	7,30	0,00	0,00	0,00
Total	387,23						141,12	0,00	0,00	246,11	0,00	386,98	0,00	0,00	0,25

Tabel 7.1.1
Tabel fra den elektroniske ansøgning over udspretnings arealerne.

Ansøger udspreder inden udvidelsen svinegylle fra 407 dyreenheder søer og smågrise, og der afsættes ikke husdyrgødning.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Der er søgt om udsprengning af gylle fra 319 dyreenheder søer med smågrise og 333 dyreenheder smågrise i vægtintervallet 7,3-31 kg, mens 112 DE gylle afsættes til anden side. Det er ikke oplyst, om det afsatte gylle kommer fra søer eller opdræt af smågrise.

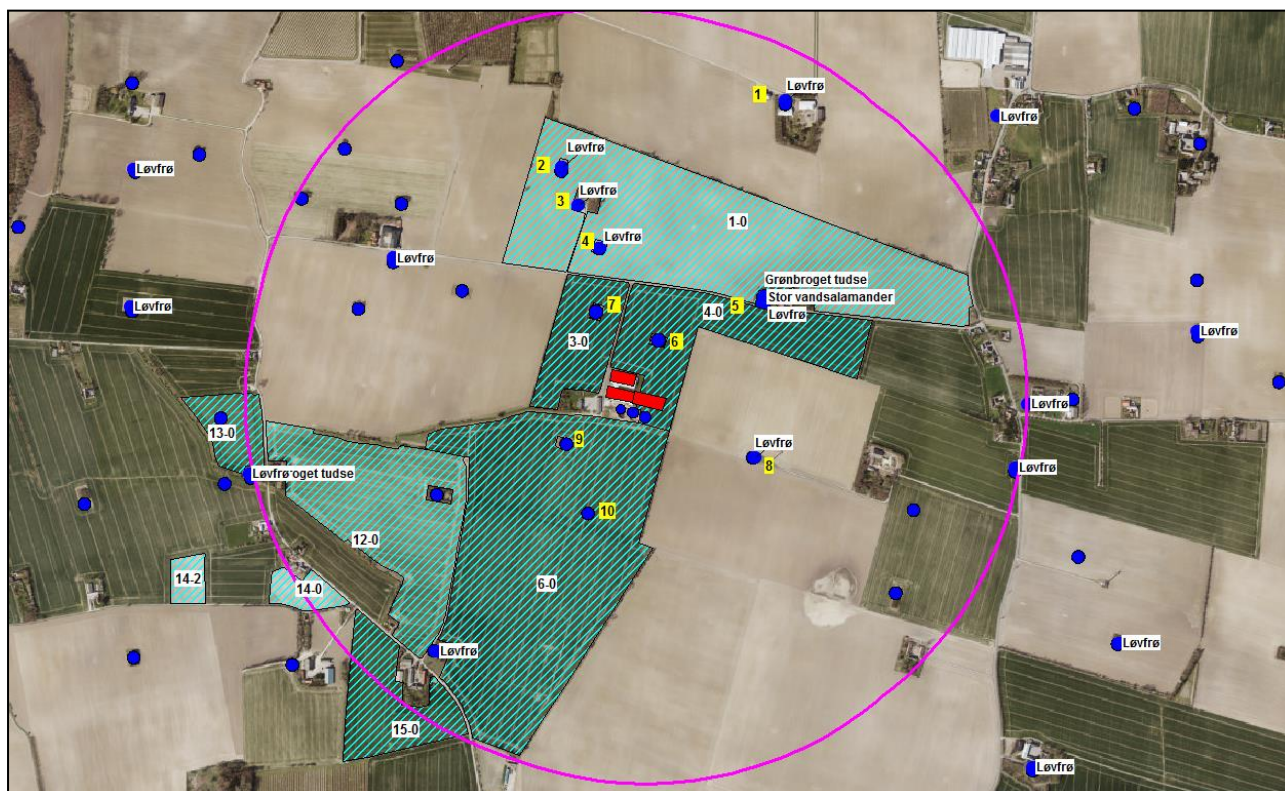
I afsnit 5.3 behandles problematikken med zink i gylle fra smågrise, som tilføres medicinsk zink.

Udsprengningsarealerne er delt i 2 dele. Den ene del ligger nær ejendommen Havegaard nord for Nakskov ved Sandby. Her ligger ca. 141 ha markarealer. Undtaget 0,25 ha ligger alle arealerne udenfor nitratklasse (navn 1-* til 16-*)

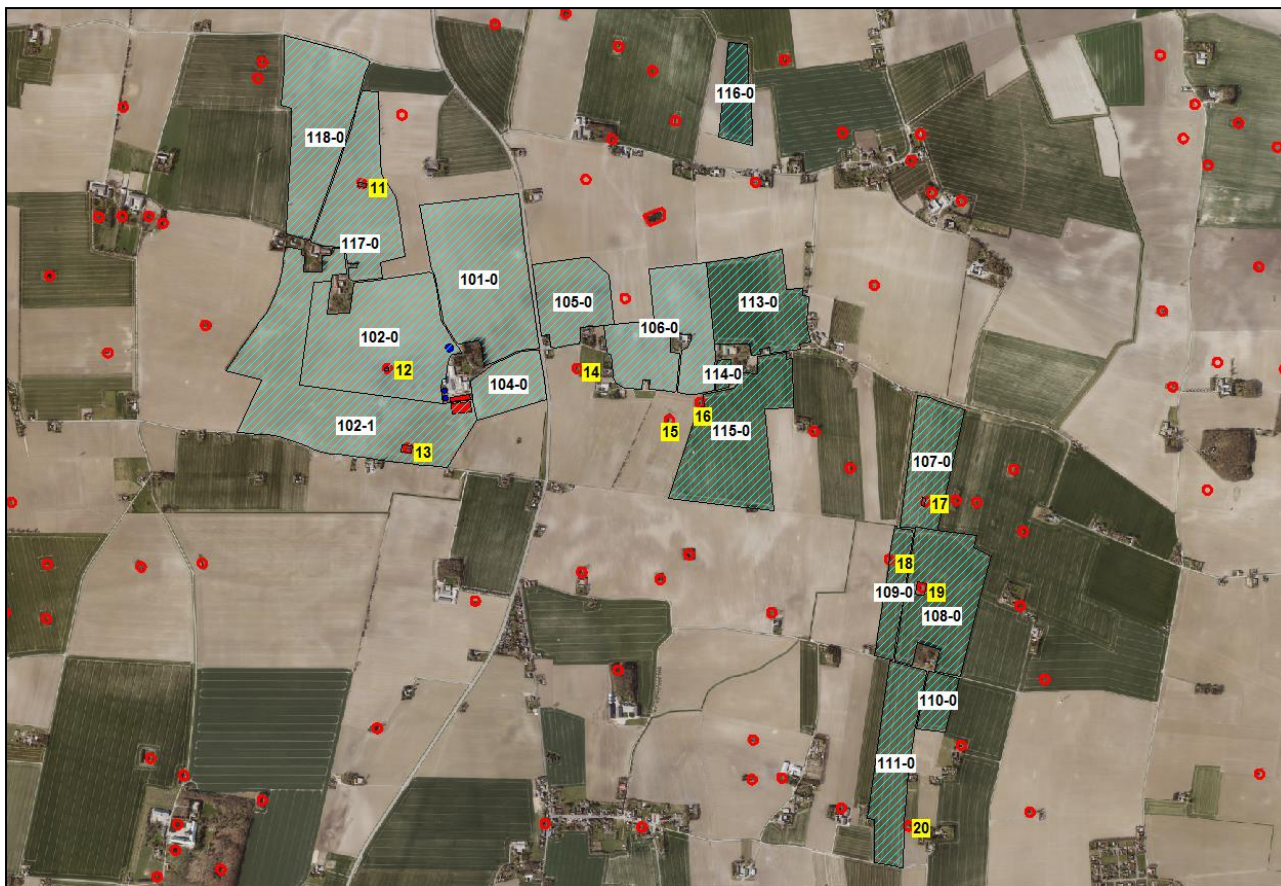
De resterende arealer ligger ved ansøgers anden ejendom Tryghusvej 1 syd for Nakskov og nord for Spidsby. Her ligger ca. 247 ha markarealer, der alle ligger i nitratklasse 3 (navn 102-* til 118-*).

Alle arealerne undtaget 0,25 ha ved Havegaard ligger udenfor fosforklasse.

Selvom arealerne ligger i 2 dele langt fra hinanden er beregningerne i den elektroniske ansøgning på arealerne samlet – altså et udtryk for et gennemsnit.

Kort 7.1.2 Arealerne ved Havegaard med markering af vandhuller (blå) og angivelse af besigtigede vandhuller (gul nummerering) – lig kort 6.1.5.

Kort 7.1.3 Arealerne ved Tryghusvej 1 med markering af vandhuller (rød) og angivelse af besigtigede vandhuller (gul nummerering)

Reduktionsprocenten er i den elektroniske ansøgning beregnet til 68,22 %. Det maksimale dyretryk (DE-max) bliver derfor 0,96 DE/ha (= reduktionsprocent * 1,4 DE/ha). Det reelle dyretryk bliver 1,40 DE/ha (=541 DE/387 ha). Ansøger kan opretholde dette højere dyretryk ved som virkemiddel at anvende sædskifte S8 og 3 % flere efterafgrøder end NaturErhvervstyrelsens norm. Da dette er en forudsætning for det højere dyretryk, stilles det som vilkår.

Ingen af udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme grundvandsområder. Hovedparten af arealerne ved Havegaard ligger i område med særlig drikkevandsinteresse, mens resten ligger i område med drikkevandsinteresse. Alle arealerne ved Tryghusvej ligger i område uden drikkevandsinteresse.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Der er kommunens vurdering, at de generelle krav til ansøgers udspretningsarealer er overholdt. Ligeledes overholder ansøger harmonikravet for udspretningen af husdyrgødning.

Da sædskifte-valg og efterafgrøder er en forudsætning i arealgodkendelsen, stilles dette som vilkår.

Eventuel påvirkning af overfaldevand, søer, vandløb og naturområder i øvrigt vil blive vurderet i følgende afsnit.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Som det fremgår af beregningerne i bilag 8 er afskæringskriterierne for påvirkning af Natura 2000 området overholdt. Lolland Kommune har derfor ingen bemærkninger til det ansøgte projekt i forhold til afvanding fra arealerne til fjord og hav.

Vilkår

Der stilles ikke vilkår, de regulering af landbrugsarealer ikke mere er en del af en miljøgodkendelse.

7.3 KVÆLSTOF TIL GRUNDEVAND

Miljøteknisk redegørelse

Der findes ikke udspretningsarealer beliggende indenfor et nitratfølsomt indvindingsopland.

Beregninger i forhold til kvælstof til grundvand er desuden lavet i programmet CTZoom. Beregningen fremgår af bilag 9.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til udvaskning af kvælstof til grundvand.

Vilkår

Der stilles ikke vilkår, de regulering af landbrugsarealer ikke mere er en del af en miljøgodkendelse.

7.4 PÅVIRKNING AF NATUROMRÅDER OG ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV

Miljøteknisk redegørelse

Kvælstof fra markarealerne skal vurderes i forhold til ammoniakfølsomme naturtyper, internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) og sårbare dyre- og plantearter (Bilag IV-arter).

Ammoniakfølsomme naturtyper

For nærmere beskrivelse af kategorierne henvises til afsnit 6.1.

Kategori 1 natur

I forhold til de nordlige arealer er den nærmeste kategori 1-natur beliggende 3 km stik syd for mark (10-0 ved Sandby) og udgøres af Egeblandskov (9160) – se kort 6.1.2.

I forhold til de sydlige arealer er den nærmeste kategori 1-natur beliggende 9 km nordvest for nærmeste markareal – se kort 7.1.4.

Kategori 2 natur

Nærmeste Kategori 2--natur er det værdifulde overdrev Sølbjerg ved Munkeby. Det er beliggende knap 3 km sydvest for en af de sydligste marker – se kort 7.1.4.

Kategori 3 natur

Bortset fra en ammoniakfølsom skov findes der ikke kategori 3 natur mindre end 1 km fra udspretningsarealerne.

Mark 15 ved Højsmarke ligger ca. 225 m fra den ammoniakfølsomme skov Højsmarke Byskov.

Andet § 3 natur

På – eller nær markarealerne ligger der af anden natur beskyttet af Naturbeskyttelsesloven § 3 kun vandhuller. Hovedparten af vandhullerne er næringsrige søer (3150) uden tålegrænse for kvælstof – se kort 7.1.2 og - 7.1.3.

Internationale naturbeskyttelsesområder

De nordlige markarealer ligger ca. 1,9 km nord for nærmeste Natura 2000 område Nakskov Fjord (nr. 179). Et enkelt markareal på 16,4 ha ved Sandby ligger ca. 1,5 km fra samme område.

De sydlige markarealer ved Suderballegaard ligger 1,35 km syd for Natura 2000 område Nakskov Fjord (nr. 179).

Sårbare dyre- og plantearter

For definition af sårbare dyre- og plantetyper henvises til afsnit 6.1.

Padder (Kilde 13,14, 21 og 22)¹⁰

Placering af vandhuller, der kan udgøre levesteder for bilag IV-arter fremgår af kort 7.1.2 og - 7.1.3.

I vurderingen af, hvorvidt et givent vandhul vurderes at være potentielt levested for en eller flere Bilag IV-padder er inddraget en række levestedsparametre. Det drejer sig primært om

- Er vandhullet helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet?
- Forekommer der lavvandede partier?
- Er det massivt eutrofieret?
- Forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk?
- Er bilag IV-arten udbredt i området?
- Er der raste-/forurageringsområder i nærheden?
- Indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse?
- Forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrige omkring vandhullet?

Lokalitet	Potentielt levested	Natur-kvalitet	Hab.-natur.	Foto.nr
1	Tc, Rd, Hy	3	3150	84
2	ikke levested	5	3150	85
3	Tc, Rd, Hy	3	3150	83

¹⁰ Kildehenvisning referer til bilag 5

4	ikke levested	4-5	3150	80
5	Tc, Rd, Hy	4	3150	81
6	Tc, Rd, Hy	3	3150	82
7	Rd	4-5	3150	86
8	ej levested, intet vandhul			87
9	Tc, Rd, Hy	2-3	3150	88
10	ej levested, intet vandhul			89
11	Rd, Tc	4	3150	104
12	Tc, Rd, Hy	3	3150	103
13	Rd, Tc	3	0000	102
14	Tc, Rd, Hy	3	3150	99
15	Tc, Rd, Hy	2-3	3150	98
16	Tc, Rd, Hy	3-4	3150	96
17	Tc, Rd, Hy	2-3	3150	97
18	Tc, Rd, Hy	3	3150	95
19	Tc, Rd, Hy	3	3150	94
20	ej levested, intet vandhul			
21	ej levested, udtørret			92
22	Tc, Rd, Hy	3 (-4)	3150	90

Tabel 7.5.1 Vurdering af vandhullerne efter besigtigelse på stedet – nummerering henviser til vandhullerne på kort 7.1.2 og 7.1.3

Rd = Springfrø, Hy = Løvfrø, Tc = Stor Vandsalamander

Som det fremgår af tabel 7.5.1 ligger markarealerne i et område, hvor der forventes at findes de almindeligste Bilag IV-arter i kommunen - Springfrø og Stor Vandsalamander. Desuden findes der Grønboget Tudse, Løvfrø og Springfrø.

Springfrø og Stor Vandsalamander forventes begge at findes i området, da arterne er vidt udbredte i kommunen. Springfrø og/eller Stor Vandsalamander er registreret potentielt forekommende i flere vandhuller. Begge arter er knyttet til egentlige vandhuller og førstnævnte gerne til vandhuller nær skov.

Flagermus (kilde 14 og 26)

Der er ikke registreret arter af flagermus ved besigtigelserne, men mindst 5 flagermusarter er almindelige i denne del af kommunen – Vandflagermus, Brunflagermus, Sydflagermus, Troldflagermus og Dværgflagermus. Dertil kommer 4-5 arter, som er sjældne, men dog mulige at træffe i området - bilag 5. Arterne vil være tilknyttet skove, træbevoksede vådområder, gamle træer og bygninger.

Øvrige bilag IV-arter, rødlistede eller fredede arter

Det er næppe sandsynligt, at der nær eller på de marker, hvor der udspreddes husdyrgødning findes andre bilag IV-arter eller beskyttelseskrævende arter end de nævnte.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Kommunens vurderinger bringes samlet for punkter, der er redegjort for i afsnit 7.5.

Ammoniakfølsomme naturtyper

Kategori 1, - 2 og - 3 natur

Alle markarealerne ligger så langt væk fra kategori 1, - 2 og - 3 natur, at der ikke forventes negativ påvirkning af lokaliteterne ved anvendelse af den ansøgte mængde gylle på arealerne.

Andet § 3 natur

Udspreddingen af husdyrgødning vurderes ikke at påvirke tilstanden i § 3-vandhullerne, der hovedsageligt i forvejen er naturligt eutrofe eller eutrofierede uden en nedre tålegrænse /3/.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Det vurderes derfor, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 179 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed, at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at udspredding af husdyrgødning i projektet *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget vurderes at ville blive påvirket.

Sårbare dyre- og plantearter

Danmark er i henhold til habitatbekendtgørelsens § 11 forpligtiget til at indføre de strengeste beskyttelsesordninger i de naturlige udbredelsesområder for de dyrearter, der er omfattet af Habitatdirektivets Bilag IV, gennem forbud, der sikrer mod forsætlige forstyrrelser af arterne både i yngle- og rasteperioder samt mod beskadigelse eller ødelæggelser af deres yngle- og rasteområder.

En del naturtyper og en række arter er meget følsomme overfor husdyrgødning. Især de naturtyper og levesteder, der ligger lige op til udbringningsarealerne, vil være under direkte påvirkning.

For levesteder for Bilag IV-padderne vurderes det på baggrund af tilgængelig viden /19, 22/, at der sker en påvirkning af naturområderne ved udbringning af husdyrgødning. I en afstand af 10-20 m fra et areal, hvorpå der udbringes husdyrgødning, vil der kunne ses en tilstandsændring på naturområderne forårsaget af ammoniakafdampning. Tilførte luftbårne gødningsstoffer vil bevirke en hurtigere tilgroning af naturområder med mere kvælstofbegunstigede arter. Få konkurrencesterke arter vil begunstiges og dominere. Dette vil kunne ske omkring vandhuller og i terrestriske naturområder (moser, eng og overdrev). Den generelle naturtilstand forringes, og paddernes fouragerings- og opholdsarealer vil blive påvirket negativt.

I den pågældende ansøgning flere to potentielle yngle- og rastesområder for padder ved – og på udspreddingsmarkerne.

Da alle arealerne har modtaget gylle indenfor de seneste 3 år, betragtes fortsat anvendelse af gylle på arealerne ikke som en tilstandsændring.

Samlet vurdering

Kommunens samlede vurdering af udbringning af husdyrgødning på de godkendte markarealer er, at der ikke vil ske en negativ påvirkning af arter og naturtyper nær - eller på udspretningsmarkerne.

Vilkår

Der stilles ikke vilkår, de regulering af landbrugsarealer ikke mere er en del af en miljøgodkendelse.

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

I dette afsnit er redegjort for ansøgers anvendelse og fravalg af bedste tilgængelige teknologi (BAT) i den ansøgte produktion.

8.1 BAT STALDANLÆG

Ansøger skriver følgende angående BAT staldanlæg:

Bedriftens ansvarlige har fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, og dermed tab af ammoniak til omgivelserne, samt til dyrenes velfærd.

Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter.

Sostaldene er indrettet med delvis fast gulv. Der anvendes overbrusning af gødearealet, så det renholdes og så ammoniak- og lugtemissionen reduceres.

Staldene er indrettet, så der kan rengøres efter hvert hold og derved nedsætte risikoen for sygdomme, nedsætte lugt fra staldene og mindske støvet i stalden for både dyr og mennesker.

Håndteringen af gylle er med træk og slip. Der er hyppig udslusning af gylle fra staldene. Der udsluses gylle i ca. 2 timer pr uge.

Pumpning og håndtering af gylle vil foregå i lukket rørsystem. Pumpning vil foregå indenfor normal arbejdstid.

Teknologiblade

Til soanlæg findes følgende teknologiblade:

- ❖ Luftrensning
- ❖ Delvist fast gulv
- ❖ Køling af gylle i svinestalde
- ❖ Svovlsyrebehandling af gylle

Valg af teknologi

- ❖ Delvist spaltegulv i alle stalde
- ❖ Gyllekøling i ny stald
- ❖

Fravalg af teknologi

- ❖ Luftrensning fravalgt, da etableringsomkostningerne er høje, og da det ikke umiddelbart vil være muligt at etablere i eksisterende anlæg. Teknologien vurderes derfor uproportional. Derudover er der valgt gyllekøling som teknologi til reduktion af ammoniak fra staldanlægget.
- ❖ Svovlsyrebehandling af gylle i de eksisterende stalde er fravalgt, da etableringsomkostningerne er høje, og da det ikke umiddelbart vil være muligt at etablere i eksisterende anlæg. Derudover vil man gerne holde muligheden åben for levering af gylle til biogasanlæg.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ellers ingen bemærkninger til ansøges redegørelse ovenfor.

Lolland Kommune finder, at ansøger lever op til BAT for staldanlæg ved, at alle gulve i stierne er – eller bliver med delvis spalter med 25-49 % fast gulv. Se afsnit 4.1 om husdyrhold og staldindretning. Desuden etableres der gyllekøling.

Ammoniakemissionen fra det samlede staldanlæg på Havegaard er beregnet til 3.601 kg N/år. BAT niveauet for ejendommen er i den elektroniske ansøgning jf. "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT" for slagtesvin – maj 2011 for den samlede besætning er i den elektroniske ansøgning beregnet til 3.684 kg N/år.

Det vejledende BAT krav overholdes derfor.

Nærmere om husdyrhold og staldindretning i afsnit 4.1, gyllekøling i afsnit 4.2 og om ammoniak fra anlægget i afsnit 6.1.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til staldanlæg og ammoniak til omgivelserne er efterkommet.

8.2 BAT FODER

Ansøger redegør ikke særskilt for BAT angående foder – der henvises derfor til afsnit 4.3 om foder.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Reduceret tildeling af foder målt i foderenheder eller mængden af råprotein i foderet er ikke valgt som virkemiddel i denne godkendelse.

Mængden af fosfor i husdyrgødningen afhænger af mængden af fosfor i foderet. Miljøstyrelsen har i forhold til BAT fastsat emissions grænseværdier for fosfor i gyllen, der produceres på ejendommen, beregnet ud fra antal dyreenheder.

Af beregningerne i afsnit 4.3 fremgår det, at fosfor i foderet til søerne er BAT.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til fodring er efterkommet.

8.3 BAT ENERGIFORBRUG

Ansøger redegør ikke særskilt for BAT angående energiforbrug – der henvises derfor til afsnit 4.5 om energiforbrug.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger ved valg af lavenergi belysning, ved anvendelse af belysning, ved ventilation samt ved etablering af gyllekøling anvender BAT.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til energiforbrug er efterkommet.

8.4 BAT VANDFORBRUG

Ansøger redegør ikke særskilt for BAT angående vandforbrug – der henvises derfor til afsnit 4.6 om vandforbrug.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger ved placering af drikkevandsnipler til svinene over foderkrybberne, ved kontrol og overvågning af vandforbrug og ved rengøring af staldene anvender BAT.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til vandforbrug er efterkommet.

8.5 BAT OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger ved overholdelse af gældende lovgivning om opbevaring af gylle og ved beholderkontrol på ejendommens gyllebeholdere anvender BAT.

Nærmere om opbevaring af gylle fremgår af afsnit 5.2.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning er efterkommet.

8.6 BAT UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Det er Lolland Kommunes vurdering, at ansøger ved overholdelse af gældende lovgivning om anvendelsen af gylle og ved beholderkontrol på ejendommens gyllebeholdere anvender BAT. Nærmere om anvendelse af husdyrgødning i afsnit 5.3 og kapitel 7.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning er efterkommet.

8.7 BAT MANAGEMENT

Ansøger oplyser følgende angående BAT management

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene.

Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr, er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer.

Rengøring i og omkring bygningerne og siloer, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcspild eller uhygiejniske forhold.

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Affald bortskaffes, så vidt muligt, til genbrug.

Medicforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge, og der er 4-6 årlige besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes, og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg. Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilke vilkår, der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.

Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof og produktionen tilrettelægges, således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune har ingen bemærkninger til ansøgers ovenstående redegørelse for management og BAT.

Der er desuden udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

Nærmere om beredskabsplanen i afsnit 4.11.

Det er derfor Lolland Kommunes vurdering, at BAT i forhold til management er efterkommet.

9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette kapitel er krav om egenkontrol fra de foregående kapitler samlet.

Ansøger oplyser følgende angående egenkontrol

På ejendommen er der løbende egenkontrol af produktionen:

- ❖ Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.
- ❖ Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service.
- ❖ Den daglige drift af ejendommen drives efter principperne "Godt Landmandskab", således anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.
- ❖ Der er en sundhedsaftale med dyrlæge, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning.
- ❖ Markdriften søges tilrettelagt således, at udvaskningen af næringsstoffer minimeres og overfladisk afstrømning undgås.
- ❖ Der tages i videst mulig omfang hensyn til naboer i forbindelse med udspreddning af gylle.
- ❖ Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet og der er fagkonsulenter tilknyttet ejendommen, som med faste intervaller gennemgår bedriften, herunder bl.a. optimering af fodersammensætningen. ' .
- ❖ Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.
- ❖ Al produktion tilrettelægges således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.
- ❖ Opbevaring og håndtering af kemikalier på bedriften sker på forsvarlig vis.
- ❖ Rengøring i og omkring bygningerne og silo, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a. at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcspild eller punktforurening.

Dokumentation:

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- ❖ Foderplaner
- ❖ Produktions- / effektivitetskontrol
- ❖ Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- ❖ Slagteriafregninger
- ❖ CHR-registreringer
- ❖ Registrering af årligt forbrug af el og vand
- ❖ Dokumentation for bortskaffelse af affald
- ❖ Beredskabsplan
- ❖ APV-mappe
- ❖ 10 års beholderkontrol og logbøger over flydelag

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

For overblikkets skyld har Lolland Kommune valgt at samle vilkår om egenkontrol i dette afsnit i stedet for under de enkelte afsnit, hvor egenkontrol er relevant- i de afsnit henvises i stedet for til dette afsnit.

En del egenkontroller, som har betydning for miljø og tilsyn med denne miljøgodkendelse er reguleret i gældende lovgivning – herunder:

- Logbog over flydelag på åbne gyllebeholdere.
- Rapporter over kontrol med gyllebeholdere
- Gødningsregnskab med oplysning om produceret husdyrgødning, samt om aftager og mængde af afsat husdyrgødning.

De lovpligtige kontroller indgår ikke som vilkår i denne godkendelse, da det vurderes, at der ikke er behov for skærpe dem.

Lolland Kommune har med henvisning til de foregående afsnit valgt at stille følgende vilkår om egenkontrol og dokumentation:

Vilkår

Husdyrhold og staldindretning (afsnit 4.1) og fodring (afsnit 4.3)

Til dokumentation for dyreholdets størrelse skal der foreligge:

- Årlig produktivitetskontrol for perioden 1. august til 31. juli til kontrol af antal årssøer og af antal afsatte smågrise samt forbrug af foder og foderets indhold af næringsstoffer.

Gyllekanaler og gyllekøling (afsnit 4.2)

Til dokumentation af driften af gyllekølingsanlægget skal der foreligge:

- Logbog med notering af antal timer gyllekølingsanlægget reelt er i drift pr. måned.
- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPOcertifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
 - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen.
 - kontrol af kølekredsens ydelse.
 - aflæsning og registrering af driftstimer.
- Enhver form for driftsstop skal skrives i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 5 dage.

- Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation (afsnit 4.4)

Til dokumentation for driften af ventilationsanlægget skal der foreligge:

- Logbog, hvor rengøring, vedligeholdelse og kontrol af samtlige staldventilationsanlæg fremgår.

Affald og døde dyr (afsnit 4.8)

Til dokumentation for bortskaffelse af affald og døde dyr skal der foreligge:

- Kvitteringer for bortskaffet affald og døde dyr.

Driftsforstyrrelser eller uheld (afsnit 4.11)

Til dokumentation for vilkår om beredskabsplan skal der foreligge:

- Eksemplar af beredskabsplan med angivelse af datoer for vurderinger og opdateringer.

Fluer og skadedyr (afsnit 6.3)

Til dokumentation for sikringsaftale for forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge:

- Sikringsaftale om forebyggelse af rottetilhold.

Overordnet egenkontrol og dokumentation af vilkår

- Ovenstående dokumentation skal gemmes i mindst 5 år og opbevares let tilgængeligt sammen med logbøgerne over de anvendte gyllebeholdernes flydelag samt dokumentation for de seneste beholderkontroller. Materialet skal kunne fremvises på tilsyn eller fremsendes til Lolland Kommune på forlangende.

10 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

I dette kapitel vurderes og beskrives alternative løsninger evt. alternative metoder og teknologier, som ansøger har undersøgt, men fravalgt. Der er kun krav om alternative vurderinger i forhold til ansøgninger efter § 12 stk. 2. 0-alternativet kræves af EU, og er ansøgers beskrivelse af, hvordan bedriften kan udvikles, hvis den ansøgte produktion ikke gennemføres (vil normalt være nu-driften).

Ansøger oplyser følgende angående alternative løsninger og 0-alternativ

Alternative løsninger

Det forventes, at det ansøgte projekt er fremtidssikret, og at det vil give gode arbejdsforhold for ejer og medarbejdere, og at det vil give en god dyrevelfærd på ejendommen.

Det vurderes, at den valgte placering til den nye stald er den mest optimale placering på ejendommen i forhold til udnyttelsen af byggefeltet, hensyn til naboer, naturområder, logistik, ressource forbrug, smittebeskyttelse m.v.

Det er ikke muligt at placere stalden andre steder, da dette vil give uhensigtsmæssigheder i forhold til foder, levering og afhentning af dyr og generel logistik på ejendommen.

0-alternativ

0-alternativet beskriver forholdene, hvis ikke udvidelsen finder sted.

0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et miljømæssigt og et dyrevelfærdsmæssigt perspektiv vil dette være uhensigtsmæssigt, idet der ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet.

Desuden vil der ved et 0-alternativ ikke blive udarbejdet en miljøgodkendelse for ejendommen. Der vil således ikke ske regulering af bedriften via vilkår stillet i miljøgodkendelsen.

Lolland Kommunes vurdering

Alternativ løsning som at flytte den nye produktion til en anden ejendom, finder Lolland Kommune ikke realistisk.

Ejeren af ejendommen ejer og driver ud over Havegaard en anden ejendom med svinebesætning. Der er også søgt om en større udvidelse af svineproduktionen på den ejendom. Driften af de 2 ejendomme og sammensætningen af svinebesætningerne og svineproduktionen på de 2 ejendomme er afstemt efter hinanden med søer på Havegaard og produktion af smågrise på den anden ejendom på Tryghusvej 1.

En flytning af både den eksisterende og den nye produktion til en anden ejendom finder Lolland Kommune ikke proportionalt. Desuden er det Lolland Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte produktion kan ske på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Se afsnit 1.2 for den samlede vurdering.

II HUSDYBRUGETS OPHØR

Her beskrives, hvordan ansøger vil sikre, at der ved ophør af driften af husdyrbruget foretager de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og for at stedet bringes i en tilfredsstillende stand.

Ansøger har oplyst følgende angående husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør, rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af stalde og fortank/gyllebeholder vil ske i henhold til gældende regler.

Der er ikke truffet foranstaltninger for forebyggelse af forurening ved virksomhedens ophør, da virksomheden ikke forventes lukket. Desuden vil en evt. forurening kun kunne stamme fra håndtering af gylle. Eftersom dette er lagt i faste rammer, anses det ikke for hensigtsmæssigt at foretage yderligere.

Lolland Kommunes bemærkninger og vurdering

Lolland Kommune finder det væsentlig, at der stilles vilkår om, hvad der skal ske på ejendommen if. til miljø, hvis husdyrproduktionen på ejendommen ophører.

Vilkår

- Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stald, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres, udtjent inventar og udstyr skal bortskaffes, almindeligt affald og miljøfarligt affald skal bortskaffes efter gældende regler, foderanlæg skal tømmes og husdyrgødning køres ud på markarealer.

12 BILAGSLISTE

- Bilag 1: Samtlige vilkår i denne godkendelse
- Bilag 2: Beredskabsplan
- Bilag 3: Planteliste
- Bilag 4: Udpegningsgrundlag for Natura 2000
- Bilag 5: Anvendte kilder og referencer
- Bilag 6: Bilag IV arter i Lolland Kommune
- Bilag 7: CTZomm beregning ferske vande
- Bilag 8: CTZoom beregning fjord og kyst
- Bilag 9: CTZoom beregning grundvand
- Bilag 10 – data gyllekøling

12.1 BILAG I – SAMTLIGE VILKÅR I GODKENDELSEN

Afsnit 2.1 - Beskrivelse af husdyrbruget

1. Der skal altid findes et eksemplar af denne godkendelse på Havegaard, og den driftsansvarlige og ansatte på ejendommen skal være bekendt med godkendelsens vilkår.

Afsnit 3.2 – Placering i landskabet og beplantning

2. Den nye stald skal opføres i materialer og med farver, så den kommer til at ligne de eksisterende staldanlæg på ejendommen.
3. Om det samlede staldanlæg skal der etableres et levende hegn bestående af 3 rækker med 1,5 meter mellem hver række. Beplantningen skal bestå af en blanding af naturligt hjemmehørende træer og buske - bilag 3. Træerne skal opnå en højde på mindst 15 m. Hegnet skal samlet set opnå en tæthed, der afskærmer ud mod de åbne marker mod nord og øst – se kort 3.2.4.

Afsnit 4.1 - Husdyrhold og staldindretning

4. Der må maksimalt være 1.400 søer på stald.
5. Smågrise må være på ejendommen indtil de opnået en vægt på 7,3 kg i gemmesnit pr. sti.

Afsnit 4.2 – Gyllekøling

6. Der skal etableres gyllekøling i den nye løbe- og drægtighedsstald - kort 4.1.2 – ved at i alt 1.410 m² gyllekanaler skal forsynes med køleslanger, der forbindes til en varmepumpe.
7. Varmepumpen til gyllekølingen skal levere en årlig køleeffekt på mindst 20,0 W/m² med en ammoniakreduktion i en pågældende stald på mindst 25 %
8. Varmepumpen til gyllekøling skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af den årlige driftstid. Driftstiden skal årligt være mindst 8.172 timer.
9. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
10. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
11. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation af køleeffekt på gyllekølingsanlægget indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget sættes i drift.
- 12.

Afsnit 4.4 – Ventilation

13. Ventilationssystemet skal være frekvensreguleret og i kontinuert drift samt reguleres efter staldtemperaturerne.
14. Staldventilationen skal være tilsluttet en form for alarm, der aktiveres, hvis ventilation ikke er i kontinuert drift.
15. Nødventilation af samtlige sektioner skal kunne ske manuelt.
16. Alle ventilationerne skal efterses, vedligeholdes og rengøres efter producentens anvisninger.

Afsnit 4.7 - Spildevand og overfladevand

17. Overfladevand og tagvand fra eksisterende anlæg og nye anlæg skal ledes til rørlagt vandløb syd for ejendommen gennem eksisterende dræn. Drænets dimensionering må ikke øges uden særskilt godkendelse.
18. Vand fra evt. vaskeplads skal ledes til gyllebeholder eller over olieudskiller til eksisterende dræn.
19. Eksisterende dræn omlægges til lukkede rør eller flyttes i forbindelse med byggeri af stald og gyllebeholdere, således at afstandskrav på 15 m overholdes.

Afsnit 4.8 - Affald og døde dyr

20. Kadaver må maksimalt ligge 4 døgn på ejendommen, såfremt der ikke sker køling af kadaverne.
21. Store kadaver skal opbevares på fast plads under kadaverkappe, mens mindre kadaver skal opbevares i lukket container
22. Kadaverplads og -kappe samt container til kadaver skal renholdes, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Afsnit 4.11 - Driftsforstyrrelser eller uheld

23. Der skal til stadighed forefindes et let tilgængeligt eksemplar af beredskabsplan på bedriften.
24. Beredskabsplanen skal af den ansvarlige for driften årligt vurderes og evt. opdateres. Seneste vurdering og evt. opdatering skal fremgå af planen.
25. Samtlige ansatte på bedriften skal være bekendt med beredskabsplanen og dens indhold, samt vide, hvor den er tilgængelig.

Afsnit 5.2 - Opbevaring – og håndtering af husdyrqødning

26. Der skal til stadighed være en kapacitet på mindst 10 måneder til opbevaring af den på ejendommen producerede gylle m.v.
27. Påfyldning af gyllevogne eller montering af slangeudlæg skal forgå på en støbt plads, hvor evt. spild kan opsamles eller ledes til gyllebeholder via pumpebrønd, eller påfyldningen af vognene skal ske med maskiner, hvor spild ikke er muligt, eller slangeudlæg skal ske, så spild ikke er muligt.
28. Den nye gyllebeholder skal være overdækket.

Afsnit 6.2 - Lugt

29. Bygningsmæssige – eller driftsmæssige ændringer, der kan have betydning for lugt fra den samlede ejendom, skal forelægges for Lolland Kommune inden de iværksættes til nærmere vurdering af, om det er indenfor denne godkendelses rammer.

Afsnit 6.3 - Fluer og skadedyr

30. Ejendommen skal holdes ren og ryddelig, således at risikoen for tilhold af fluer og rotter er mindst mulig.
31. Der skal på ejendommen løbende ske en effektiv bekæmpelse af fluer i henhold til retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
32. Der skal til stadighed være en sikringsaftale med et autoriseret firma om forebyggelse af rottetilhold på ejendommen.
33. Opstår der problemer med andre skadedyr på ejendommen, skal bekæmpelse af disse ske efter retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Afsnit 6.5 - Støj fra anlæg og maskiner

34. Driften af ejendommen må hos naboer ikke give anledning til støj, der overstiger de på enhver tid vejledende grænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra landbrug.
35. Såfremt Lolland Kommune ved en orienterende støjmåling vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser er overskredet, skal der gennemføres en støjkortlægning af et autoriseret firma efter Miljøstyrelsens retningslinjer. Støjkortlægningen skal bekostes af ejendommens ejer eller driftsherre og skal undtagen opfølgende målinger maksimalt ske 1 gang årligt.
36. Er den vejledende støjgrænse overskredet, skal der ske afhjælpende foranstaltninger, og en ny støjkortlægning skal dokumenteres, at støjgrænsen efterfølgende er overholdt.

Afsnit 7.1 – Udspretningsarealerne

37. Der skal ved dyrkning af de ansøgte arealer anvendes sædskifte S 8¹¹ eller et sædskifte med et tilsvarende eller mindre udvaskning end S 8.
38. Der skal på arealerne anvendes mindst 3 % flere efterafgrøder end NaturErhverv Styrelsens krav.

Kapitel 9 - Egenkontrol og dokumentation

39. Til dokumentation for dyreholdets størrelse skal der foreligge:
 - Årlig produktivitetsskontrol for perioden 1. august til 31. juli til kontrol af antal årssøer og af antal afsatte smågrise samt forbrug af foder og foderets indhold af næringsstoffer.
40. Til dokumentation af driften af gyllekølingsanlægget skal der foreligge:
 - Logbog med notering af antal timer gyllekølingsanlægget reelt er i drift pr. måned.
 - Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPOcertifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
 - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen.
 - kontrol af kølekredsens ydelse.
 - aflæsning og registrering af driftstimer.
 - Enhver form for driftsstop skal skrives i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 5 dage.
 - Registreringen fra logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige

¹¹ Roesædskifte med mindst 15 % vinterraps (Miljøstyrelsens notat af 8. februar 2012 om standardsædskifter og referencesædskifter)

servicerapporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

41. Til dokumentation for driften af ventilationsanlægget skal der foreligge:

- Logbog, hvor rengøring, vedligeholdelse og kontrol af samtlige staldventilationsanlæg fremgår.

42. Til dokumentation for bortskaffelse af affald og døde dyr skal der foreligge:

- Kvitteringer for bortskaffet affald og døde dyr.

43. Til dokumentation for vilkår om beredskabsplan skal der foreligge:

- Eksemplar af beredskabsplan med angivelse af datoer for vurderinger og opdateringer.

44. Til dokumentation for sikringsaftale for forebyggelse af rottetilhold skal der foreligge:

- Sikringsaftale om forebyggelse af rottetilhold.

45. Ovenstående dokumentation skal gemmes i mindst 5 år og opbevares let tilgængeligt sammen med logbøgerne over de anvendte gyllebeholdernes flydelag samt dokumentation for de seneste beholderkontroller. Materialet skal kunne fremvises på tilsyn eller fremsendes til Lolland Kommune på forlangende.

Kapitel 11 – Husdyrbrugets ophør

46. Ved ophør af svineproduktion på ejendommen, skal stald, husdyrgødningsopbevaringsanlæg og fodersiloer tømmes og rengøres, udtjent inventar og udstyr skal bortskaffes, foderanlæg skal tømmes og husdyrgødning køres ud på markarealerne.

12.2 BILAG 2 – BEREDSKABSPLAN FREMSENDT AF ANSØGER

UDKAST TIL*:

**Beredskabsplan for
Johan Zier Olsen, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov**

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre	3
Brand- og evakuering	4
Overløb af gylle	5
Kemikalie- og oliespild	6
Stophaner / Hovedafbrydere	7
Strømsvigt	8
Transport af bekæmpelsesmidler	9
Kort over ejendommen (bedriftsoversigt)	10

Udarbejdet af: Johan Zier Olsen, januar 2016

* Endelig plan udarbejdes, når byggetilladelsen til den nye stald foreligger.

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.fl. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stalden.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stuehuset.

Kort materiale

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen m.m. med angivelse af:

- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk:

Ved store uheld ring 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne.

Er man i tvivl ring 1-1-2

Efter brand m.m. tag kontakt til miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står i kontoret og har nr. 54908002

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	54676767	dag
Falck	kontaktes på telefon	70102030	dag eller nat.
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat.
Akuttelefonen	kontaktes på telefon	70150708	dag
Lægevagt	kontaktes på telefon	70150700	nat.
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	29600111	nat.
Landbocenteret	kontaktes på telefon	54840999	dag.
Gråkjær Miljøcenter	kontaktes på telefon	70214488	dag.
Dyrlæge	kontaktes på telefon	51512533	dag eller nat.
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	72158000	dag.
Elektriker	kontaktes på telefon	54950300	dag eller nat.
VVS	kontaktes på telefon	54950300	dag eller nat.
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	70223163	dag eller nat.
Ei-selskab	kontaktes på telefon	70292929	dag eller nat.

Brand og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne – hvor mange –
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren Johan Zier Olsen på tlf. 24251995

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriale er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsnet og udlever denne mappe sammen med kortmateriale.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er kommet i sikkerhed.
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der adgangsveje

På ejendommen findes følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Brandslukker
- Vandslange

Se kort.

Overløb af gylle instruks

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank – RING 112

Oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren Johan Zier Olsen på tlf. 24251995

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 54676767

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til overfladebrønd placeret mellem maskinhus og stald (se bilag X).

Opdæmning kan evt. fortages med jord, halmballer og lignende afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe..... (se bilag X)

Hvis gyllen løber i vandløbet vil det påvirke kommunen vandløb nr. 7

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevvej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

- Halmballer i foderlade
- Jord depot
- Graveredskaber i værkstedet
- Traktor med frontlæsser

Kemikalie og oliespild instruks

Ved større overløb af kemikalier og olie – RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren Johan Zier Olsen på tlf. 24251995

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 54676767

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til overfladebrønd placeret mellem maskinhus og stald (se bilag X).

Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer og lignende afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe..... (se bilag X)

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- Halmballer
- Sand/jord
- Graveredskab i laden
- Traktor med forntlæsser

I foderlade samt i kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

Stophaner / hovedafbrydere

Vand:

Hovedhanen sidder ved indkørslen fra Skovbøllevvej

I stalden sidder stophanen i fyrrummet

Når staldanlægget er bygget vil stophaner blive påført tegningerne.

Elektricitet:

Hovedafbryderen sidder i fyrrummet

EI-tavlesidder i fyrrummet

Der bruges automatsikringer

Se Kort

Strømsvigt instruks

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller af der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lignende.

Ved strømsvigt på over ca. ½ timer, ring til SEAS/NVE og forhør om varigheden af udfaldet.

Tlf. 70292929

Eventuel iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

Nødstrømsgenerator forefindes i laden.

Transport af bekæmpelsesmidler

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængelige for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

KORT OVER EJENDOMMEN (BEDRIFTSOVERSIGT) – IKKE MÅLFAST

12.3 BILAG 3 – PLANTELISTE

Priori- tering (*)	Navn	Latin	Popul info (**)	Popul info (**)	Arts- beskri- velse	Frø- kilde- anbef.
A	Avnbøg	Carpinus betulus	☐ NAT	!	→	→
	Bøg	Fagus sylvatica	☐ NAT	!	→	→
	Cypres	Chamacyparis lawsonianae		!	→	→
	Douglasgran	Pseudotsuga menziesii		!	→	→
	Dunbirk	Betula pubescens	☐ NAT	!	→	→
	Europæisk lærk	Larix decidua		!	→	→
	Fuglekirsebær	Prunus avium	☐ NAT	!	→	→
	Grandis	Abies grandis		!	→	→
	Hybridlærk	Larix eurolepis		!	→	→
	Hybridpoppel	Populus Maximowiczii x P. trichocarpa		!	→	
	Japansk lærk	Larix kaempferi		!	→	→
	Kæmpethuja	Thuja plicata		!	→	→
	Rødel	Alnus glutinosa	☐ NAT	!	→	→
	Sitkagran	Picea sitchensis		!	→	→
	Skovfyr	Pinus sylvestris	☐ NAT	!	→	→
	Småbladet lind	Tilia cordata	☐ NAT	!	→	→
	Spidsløn	Acer platanoides	☐ NAT	!	→	→
	Stilkeg	Quercus robur	☐ NAT	!	→	→
	Storbladet lind	Tilia platyphyllos	☐ NAT	!	→	
	Vintereg	Quercus petraea	☐	!	→	→
	Vortebirk	Betula pendula	☐ NAT	!	→	→
	Ædelgran	Abies alba		!	→	→
	Ær	Acer pseudoplatanus	☐ NAT	!	→	→
B	Rødeg	Quercus rubra		!	→	→
	Rødgran	Picea abies		!	→	→
	Østrigsk fyr	Pinus nigra		!	→	→
C	Ask	Fraxinus excelsior	☐ NAT	!	→	→
	Hvidel	Alnus incana		!	→	
	Omorikagran	Picea omorika		!	→	→
	Tsuga	Tsuga heterophylla		!	→	→

12.4 BILAG 4 – UDPEGNINGSGRUNDLAG NATURA 2000 OMRÅDER

Natura 2000 område nr. 179 – Nakskov Fjord og Inderfjord

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 158		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Grå/grøn klit (2130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Ege-blandskov (9160)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 88			
Fugle:	knopsvane (T)	sangsvane (T)	
	sædgås (T)	grågås (T)	NY
	bramgås (T)	NY	taffelend (T)
	troldand (T)		NY
	rørhøg (Y)		havørn (TY)
	klyde (Y)		blishøne (T)
	splitterne (Y)		almindelig ryle (Y)
	havterne (Y)		fjordterne (Y)
			dværgterne (Y)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet oven for. Arter og naturtyper, der er tilføjet udpegningsgrundlaget er markeret med "NY". Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl. Naturtypen Strandvold med enårige planter (1210), hvid klit (2120) samt toppet skallesluger (T) er udgået af udpegningsgrundlaget ved den sidste revision i 2012.

Natura 2000 område nr. 178 – Halsted Kloster Dyrehave

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 157		
Naturtyper:	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
Arter:	Eremit* (1084)	

12.5 BILAG 5 – ANVENDTE KILDER OG REFERENCER

Anvendte kilder og referencer (afsnit 6.1 og kapitel 7)

- 1) Ansøgningsmateriale
- 2) Analyse af jordbrugserhvervene 2009.
- 3) Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, 2003 (Ammoniakmanualen) af Skov- og Naturstyrelsen (opdateret udgave, dec. 2005)
- 4) Basisanalyse del I for vanddistrikt 35, hovedopland //
- 5) Basisanalyse del II for vanddistrikt 35, hovedopland II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Risikovurdering.
- 6) Naturstyrelsen 2013: Natura 2000-basisanalyse 2015-2021 for Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand. Natura 2000-område nr. 173 Habitatområde H152, Fuglebeskyttelsesområde F82, F83, F85 og F86.
- 7) Natura 2000 plan for område 173. Natura 2000-plan 2010-2015. Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand. Natura 2000-område nr. 173. Habitatområde H152, Fuglebeskyttelsesområde F82, F83, F85, F86. Naturstyrelsen 2011.
- 8) Naturstyrelsen 2013: Natura 2000-basisanalyse 2015-2021 for Halsted Kloster Dyrehave Natura 2000-område nr. 178. Habitatområde nr. 157
- 9) Naturstyrelsen 2011: Natura 2000-plan 2010-2015 for Halsted Kloster Dyrehave Natura 2000-område nr. 178. Habitatområde nr. 157.
- 10) DMU 2012: Deposition af N komponenter 2012 – kommuner.
- 11) GIS-temaer www.arealinformation.dk vedr. DEVANO-kortlagte naturtyper og levesteder, beskyttede naturtyper, §7-naturtyper, risikoanalyser for målsatte vandløb, nitrat- og fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder samt drikkevandsområder.
- 12) GIS-temaer fra Storstrøms amt med fund af sjældne og rødlistede arter: planter, padder, krybdyr, pattedyr og insekter.
- 13) Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV (www.dmu.dk/pub/FR635.pdf)
- 14) Habitatbeskrivelser, årgang 2005. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (NATURA 2000 typer). www.dmu.dk/1_Om_DMU/2_Tvaer-funk/3_fdc_bio/ta/Habitat-beskrivelser-app4b-ver102.doc
- 15) Habitatdirektivbekendtgørelsen (Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af d. 1. maj 2007, med senere ændringer.)
- 16) Miljøministeriet 2009: MILJØKLAGENÆVNETS PRAKSIS I SAGER OM MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG ("PRAKSISNOTAT", 2. UDG.) 15. december 2009
- 17) Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om beskyttelsesniveauer m m
- 18) Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet - Notat om påvirkning af Natura 2000-områder.
- 19) Miljøministeriet 2009: Bilag til Praksisnotatet –DMUS vurdering af usikkerhed ved tærskelværdier for ammoniakfølsom natur.

- 20) Lolland Kommune 2008: Registrering af sjældne padder i Lolland Kommune. Upubliceret arbejdsdokument udarbejdet af Kåre Fog for Lolland Kommune.
- 21) Lolland kommune 2015: upublicerede registreringer foretaget af AGLAJA v. Eigil Pløger i juni 2013 og november 2015
- 22) GIS-temaer fra www.miljoportalen.dk vedr. DEVANO-kortlagte naturtyper og levesteder, beskyttede naturtyper, § 7-naturtyper, risikoanalyser for målsatte vandløb, nitrat- og fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder samt drikkevandsområder.
- 23) Oplysninger på www.naturdata.dk
- 24) Oversigt over botaniske lokaliteter 3: Lolland, Falster, Møn og Bornholm (Miljøministeriet, 1982)
- 25) Dansk Pattedyratlas (2007). Gyldendal. ISBN 13: 9788702055061
- 26) Storstrøms Amt, 2000: Rødlistede insekter i det åbne land i 2000
- 27) Storstrøms Amt, 2001: Rødlistede fugle
- 28) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede padder og krybdyr i Storstrøms Amt 2006
- 29) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede skovinsekter i Storstrøms Amt 2006
- 30) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede mosser og laver i Storstrøms Amt 2006
- 31) Storstrøms Amt, 2006: Rødlistede planter 2006. En revision af rødlistede planter 1999.
- 32) Bekendtgørelse nr. 1695. Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

12.6 BILAG 6 – BILAG IV ARTER I LOLLAND KOMMUNE

Bilag IV arter i Lolland Kommune

Art	Udbredelse/lokaltitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts Flagermus	Arten findes på få lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	Arten findes på få lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Arten findes på flere lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer; stærkt knyttet til ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.
Skimmelflagermus	Arten findes på en enkelt lokalitet i området ved Nakskov Fjord.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Arten har udelukkende kvarter i bygninger året rundt.
Bredøret Flagermus	Ved overvågning. Detektorlytning i 2002-2005 blev registreret ved Søholt og Hamborg Skov. Det tyder på, at arten er mere udbredt og almindelig øst for Store Bælt end tidligere antaget.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret Flagermus	Arten findes på flere lokaliteter i Lolland Kommune. Meget tyder på, at den ikke er sjælden, men blot overset mange steder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.

§ 12 miljøgodkendelse, Havegaard, Skovbøllevej 15, 4900 Nakskov, godkendt den 22. februar 2017

Løgfrø	Kun 10-15 recente forekomster på Sydlolland	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Almindeligt forekommende i den vestlige del af kommunen. Registret tæt på anlægget	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedebled, slåen m.v.
Spidssnudet frø	Almindeligt forekommende i hele kommunen. Det ser dog ud til, at den er forsvundet fra landbrugslandet, men har overlevet der, hvor der er moser, enge eller strandenge.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose). Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen. Registret tæt på anlægget	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Grønbroget tudse	Almindeligt forekommende i området omkring Nakskov Fjord og langs Lollands sydvestlige kyst. Registret tæt på anlægget	Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder. Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart". Raster på land nær yngle vandhul f.eks. under sten, jordhuller.
Strandtudse	Et par forekomster i området ved Nakskov Fjord, en ved Riddertoft, en ved Kramnitse og en på Lindholm. Nogle af disse bestande er meget små og truede. Registret tæt på anlægget	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.
Klokkefrø	Uddøde på Lolland ca. 1975. Der har været en bestand i den nordvestlige del af kommunen.	
Markfirben	Der vides kun lidt om artens tidligere forekomst. Den har tilsyneladende altid været sjælden på Lolland.	
Eremit	Findes i Halsted Kloster Dyrehave og Maltrup Skov. Tidligere fundet i Keldskov og Kristianssæde Skov (senest set i 1980'erne).	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.
Enkelt Månerude	Har haft forekomster i digegrave. Senest set i 1918 ved Rødbyhavn.	Tilgroning, vandstandssænkning, naturlig succession.
Mygblomst	Enkelte gamle voksesteder i den østlige del af kommunen	Tilgroning, vandstandssænkning.

12.7 BILAG 7 – CTZOOM BEREGNING FERSKE VANDE

Sagsinformation:

Skema ID: 78834 Sagsnr: 340023
 Ansøger navn: Johan Zier Olsen
 Ejendommens adr.: Skovbøllevej 15
 Ejendommens postnr: 4900 By: Nakskov
 Kommentar:

Habitatvurdering - Nitrat- og fosforudvaskning til overfladevande (Søer)

I Danmark er der udpeget en række internationale naturområder. Områderne betegnes samlet Natura 2000 områder og består af Habitat- og Fuglebeskyttelsesområder, samt Ramsarområder der ligeledes er udpegede som fuglebeskyttelsesområder. Blandt de meget sårbare vandområder omfatter Natura 2000-typerne også søer. Ifølge miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold kan visse næringsstoffattige søer være omfattet af et afskæringskriterie, der skal sikre at ændringer ikke påvirker søerne negativt ved godkendelse af husdyrbrug. Dette gælder naturtyperne: 3160 Brunvandede søer og vandhuller, 3150 Naturligt næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålealger, 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden og 3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer).

I vurderingen af om et konkret projekt påvirker et Natura 2000 område skal det sikres, at der samlet set ikke sker en negativ påvirkning fra husdyrholdene i området, og at projektet i sig selv ikke har en negativ påvirkning. Vurderingen følger miljøstyrelsens afskæringskriterie for, hvornår et projekt påvirker et Natura 2000 område negativt.

Vurdering af husdyrholdet på oplandsniveau i forhold til kvælstof, afskæringskriterie 1

Det er en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke forventes at stige. Da udviklingen i husdyrholdet ikke er ensartet i hele landet, skal udviklingen vurderes i de aktuelle søoplande som påvirkes af projektet. Udviklingen i dyreholdet ses fra 2007, som er udgangsåret for den baseline, der er fastlagt for udarbejdelse af vandplanerne. Vurderingen af påvirkning fra projektet i kumulation med andre projekter afhænger af udviklingen i det samlede dyrehold i de søoplande, hvor harmoniarealerne er placeret. Hvis dyretrykket er faldende i et søopland, og der ikke er andre kilder, som medfører at den samlede kvælstofpåvirkning øges, kan det konkluderes, at der ikke vil være en kumulativ effekt fra det ansøgte projekt sammenholdt med den øvrige kvælstofpåvirkning i oplandet. Hvis dyreholdet er steget mere end 1% (jf. Miljøstyrelsens notat om Kammeradvokatens vurdering af Nitratmodellen af 6. Oktober 2014), eller andre forhold gør, at den samlede kvælstofbelastning er stigende, så vil en yderligere påvirkning medføre en kumulativ effekt. Projektet vil derfor kun kunne godkendes, hvis Natura 2000 søområdet ikke påvirkes af den ansøgte produktion. Er udvaskningen fra harmoniarealerne i søoplandene til Natura 2000 søområder, mindre end eller lig udvaskningen fra et tilsvarende planteavlbrug antages det, at projektet ikke påvirker kvælstofbelastningen af Natura 2000 søområdet (jf. MKN-130-00166 af 3. november 2010). Kravet til udvaskningen beregnes i praksis som et vægtet gennemsnit mellem udvaskningskravet for arealer i søoplande med stigende dyretryk og arealet i øvrige oplande. Marker som ligger i flere oplande opdeles og regnes med til de respektive oplande. Jf. miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold er der større usikkerheder i CHR-dataene for små områder med få antal dyreenheder. For oplande der er mindre end 1.000 ha anvendes oplandets markbalance til at vurdere, om dyretrykket er stigende i et opland, mens CHR data anvendes i oplande, der er større end 1.000 ha. Der anvendes seneste CHR- og gødningsregnskabs-data.

Vurdering af det konkrete projekts påvirkning i forhold til kvælstof, afskæringskriterie 2B

Ud fra en analyse udarbejdet af DMU har Miljøstyrelsen fastsat afskæringskriterier for, hvor stor en andel af den samlede nitratudvaskning, et enkelt husdyrbrug må bidrage med i et søopland, uden projektet medfører en skadevirkning på Natura 2000 søområdet. Søer kan karakteriseres som lukkede bassiner med ringe vandudskiftning eller som vandområder der er meget lidt eutrofierede og betragtes derfor som meget sårbare recipienter.

Da Natura 2000 naturtyperne 3160,3150,3140,3130 og 3110 karakteriseres som meget sårbare recipienter, vurderes projektet, efter afskæringskriterie 2B. Nitratudvaskningen fra den ansøgte husdyrproduktion skal således være mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis projektet skal godkendes.

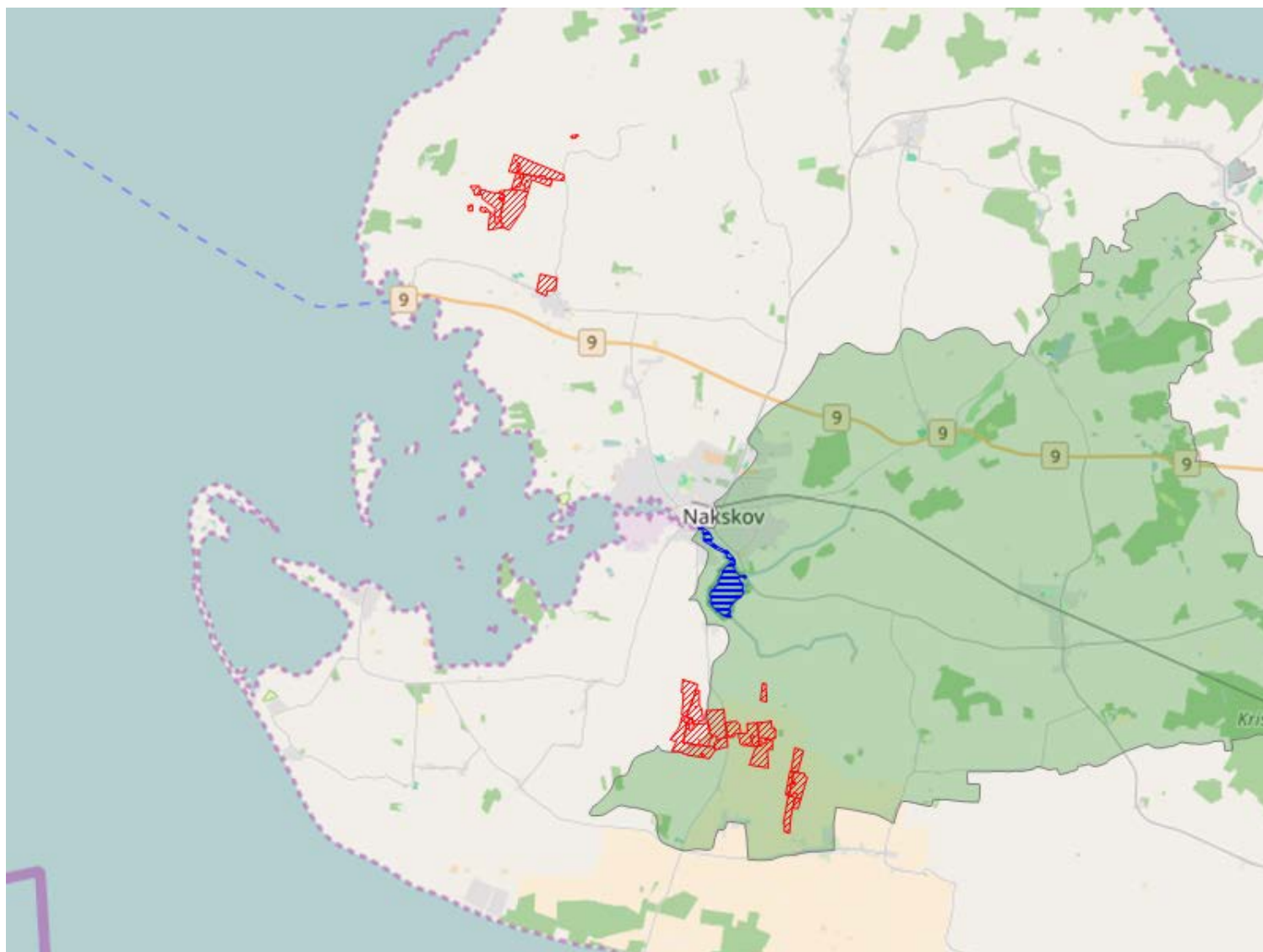
Vurdering af det konkrete projekts påvirkning i forhold til fosfor

Ifølge husdyrgodkendelsesloven skal det undersøges om beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet er overholdt. Herefter vurderes om der er grundlag for skærpelse efter kriterierne i husdyrbekendtgørelsens bilag 4. Vurderingen af grundlaget for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, i forhold til fosfor, baseres på en vurdering af "Worst Case" situationen. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes på

nuværende tidspunkt at være 1 kg P/ha. Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha og i landbrugsjorden ophobes i gennemsnit 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm. Der stilles krav om skærpelse af beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor, hvis fosforforøgelsen i forhold til udgangspunktet (2.000 kg P/ha) stiger med mere end 5 pct. over en 8-årig periode. Endvidere vurderes landskabets betydning for de pågældende arealers overfladeafstrømning med fosfor til søer. Der laves en vurdering på baggrund af om udbringningsarealerne er indenfor en 20 meters afstand til en sø og/eller bedriftens udbringningsarealer har en hældning på mere end 6 grader.

Ansøgning:

Af ansøgningen fremgår et samlet harmoniareal på 387,2 ha. Ud af det samlede harmoniareal er der 210,05 ha i søoplande i Natura 2000 områder. Udvaskningen i ansøgt drift på 29,1 kg N/ha. Den maksimalt tilladte udvaskning for den konkrete ansøgning, DE(max) er beregnet til 29,2 kg N/ha. Fosforoverskuddet er 10,4 kgP/ha om året i ansøgt drift, og kravet om P overskud er overholdt. For de samlede harmoniarealer er det beregnet, at udvaskningen ved planteavl er 27,9 kg N/ha.

Legende:

	Oplande til søer.
	Søer.
	Udbringnings arealer i ansøgningen.
	Aftale arealer i ansøgningen.

Søer i Natura 2000 områder

I det følgende beskrives de søer i Natura 2000 områder, der potentielt kan påvirkes af ansøgte projekt.

Nakskov Indrefjord er en 67 ha stor sø, der har et oplandsareal på 15408,59 ha. 11497,371 ha af søoplandet er dyrket og oplandet har følgende fordeling af jordtyper: Ler: 97%, Sand: 2%, Organisk: 1%. I den statslige vandplanlægning er Nakskov Indrefjord karakteriseret som søtype 11 grundet søens egenskaber som værende: kalkrig, ikke brunvandet, saltholdig og lavvandet. Nakskov Indrefjord er udpeget som Natura 2000 sø-naturtype 3150: Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks.

Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks er søer eller vandhuller, der er mere eller mindre næringsrige, hvor der enten findes frit flydende vandplanter eller visse store arter af vandaks. Vandet kan være rent og klart, men i mange søer er vandet blevet mere eller mindre grumset og ugenomsigtigt grundet tilførsel af næringsstoffer. Ifølge rapporten "Vurdering af bevaringsstatus for arter og naturtyper omfattet af EF-Habitatdirektivet (2001-2007)" fra Danmarks Miljøundersøgelser, så er bevaringsstatusen vurderet som stærkt ugunstig for samtlige fem sø-naturtyper (kalk- og næringsfattige søer og vandhuller, ret næringsfattige søer og vandhuller, kalkrige søer og vandhuller med kransnålealger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks samt brunvandede søer og vandhuller) omfattet af EF-Habitatdirektivet. Hovedårsagen til den ugunstige bevaringsstatus er belastning med næringsstoffer. I henhold til rapporten "Danmarks Biodiversitet 2010 – status, udvikling og trusler" fra Danmarks Miljøundersøgelser, så er den mest aktuelle trussel mod søers biodiversitet og de bagvedliggende processor en stadig tilførsel af næringsstoffer. Øget næringsstofindhold i søer fører til øget produktion af planteplankton og dermed mere uklart vand, fulgt af en række ændringer i samspillet mellem de forskellige planter og dyr. Mest markant er ændringen fra klarvandede og næringsfattige søer. Det uklare vand fører bl.a. via bortskygning til færre og andre undervandsplanter, hvilket virker negativt på mængden af planteædende fugle og en række smådyr og fisk knyttet til vegetationen. Generelt reduceres den samlede biodiversitet herved. Øget tilførsel af næringsstoffer fremmer endvidere den naturlige tilgroningsproces, hvor søerne med tiden kan udvikle sig til andre naturtyper, som moser og enge. Yderligere tilførsel af næringsstoffer til søen vurderes således, at kunne være til skade for søen, idet den gunstige bevaringsstatus for naturtypen ikke kan genoprettes eller sikres med den nuværende belastning.

Beregning af projektets påvirkning i berørte søoplande

For at vurdere projektets andel af den samlede udvaskning fra et givent søopland, som afvander til en af de nævnte søtyper i Natura 2000 områder beregnes bidraget fra projektet og fra det samlede søopland.

De faktiske udvaskninger fra oplandene er beregnet fra hhv. dyrket og øvrigt areal. Det dyrkede areal svarer til oplandets samlede registrerede areal i det generelle landbrugsregister, mens det øvrige areal er oplandets resterende areal. N-udvaskningen for det dyrkede areal er beregnet som en N-nettobalance med værktøjet CTtools. Heri beregnes det potentielle tab af N for hver enkelt mark i oplandet på baggrund af oplysninger om afgrødevalg, jordtype, mængder og typer af tildelt N-gødning, udbytteforhold m.m. ud fra landbrugets registerdata. N-udvaskningen beregnes som differencen mellem N-input og N-output på markniveau. Kvælstofudvaskningen fra det øvrige opland følger standardberegningen i Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold. Reduktionsprocenten er arealvægtet i forhold til reduktionspotentialekortet, som ligger til grund for nitratklasserne i oplandet. Den påvirkning fra projektet som kan tilskrives husdyrgødningen er beregnet som differencen mellem den faktiske udvaskning, udvaskning DE(reel) fra ansøgningsystemet og den beregnede udvaskning fra et tilsvarende planteavlbrug. Fosforudvaskningen er vurderet som beskrevet i indledningen.

Bidrag fra husdyrgødning - Vurdering af påvirkningen fra det konkrete projekt

For hvert søopland som afvander til de sønaturtyper i Natura 2000 områder, der er omfattet af afskæringskriterie 2B, beregnes projektets påvirkning. Til den videre vurdering, beregnes hvor stor en del af den samlede udvaskning fra husdyrbruget som kan tilskrives husdyrgødning. Bidraget fra husdyrgødningen beregnes som differencen mellem den beregnede udvaskning ved den aktuelle drift (udvaskning DE (reel)) og den beregnede udvaskning fra et tilsvarende planteavlbrug. Det er kun den del af udvaskningen, der stammer fra husdyrgødningen, som indgår i de videre beregninger. Bidraget fra husdyrgødningen beregnes for den samlede bedrift.

Udvaskning ved DE (reel):	29,1 kg N/ha
Udvaskningen for et standard-planteavlbrug:	- 27,9 kg N/ha
Påvirkning fra husdyrgødning:	= 1,2 kg N/ha

Påvirkning i søoplande

Vurdering af risikoen for kumulativ effekt, værdierne for den samlede kvælstof- og fosforpåvirkning og projektets påvirkning i de aktuelle søoplande er opstillet herunder. For hvert søopland er det vurderet om projektet overholder afskæringskriterierne.

	Nakskov Indrefjord
Harmoniareal fra ansøgning i opland:	168,58 ha
Aftaleareal fra ansøgning i opland:	-

Dyrket areal i opland:	11497 ha
Øvrigt areal i opland:	3911 ha
Samlet areal i opland:	15409 ha

Nakskov Indrefjord	
Vurdering af kumulativ effekt:	
Er der stigende dyretryk?	Nej
Er der andre kilder som medfører en øget kvælstofbelastning i oplandet?	Nej
DEmax Øvrige:	-
DEmax Planteavl:	-
DEmax Stigende husdyrtryk:	-
Kvælstofbidrag opland:	
Reduktionsprocent:	25 %
N-bidrag til Natura 2000 fra dyrket areal:	166908 kgN
N-bidrag til Natura 2000 fra øvrigt areal:	29334 kgN
N-bidrag til Natura 2000 total:	196242 kgN
Kvælstofbidrag projekt:	
N-bidrag fra husdyrgødning:	1,2 kgN/ha
Red. potentiale fra harmoniarealer:	25 %
N-påvirkning fra harmoniarealer i ansøgning:	151,7 kgN
N-bidrag fra aftalearealer:	0 kgN/ha
Red. potentiale fra aftalearealer:	0 %
N-påvirkning fra aftalearealer i ansøgning:	0 kgN
Samlet N-bidrag:	151,7 kgN
N-påvirkning i procent fra ansøgt drift:	0,1 %
Vægtet maksimal N-udvaskning på bedriften:	-
Bedriftens reelle N-udvaskningsniveau (DEreel):	29,1 kgN/ha
Opsummering:	
Overholdes afskæringskriterie 1?	Ja
Overholdes kriterie 2A (5 procent)?	-
Overholdes kriterie 2B (1 procent)?	Ja

Nakskov Indrefjord	
Fosforbidrag opland:	
P-bidrag til Natura2000 fra dyrket areal:	2299 kgP
P-bidrag til Natura2000 fra øvrigt areal:	313 kgP
P-bidrag fra øvrige kilder (bebyggelse):	3623 kgP
P-bidrag til Natura2000 total:	6235 kgP
Fosforbidrag projekt:	
Fosforoverskud pr. ha. jf. ansøgning:	10,4 kgP/ha
Procentvis P-forøgelse i godkendelsesperioden:	4,16 %
Worst case påvirkning fra husdyrbruget:	7,01 kgP

Worst case fosforoverskud pr.ha aftalearealer:	-
Procentvis P-forøgelse i godkendelsesperioden aftalearealer:	-
Worst case fosforpåvirkning fra aftalearealer i ansøgning:	-
Samlet P-Bidrag:	7,01 kgP
Påvirkning i % fra ansøgt drift:	0,11 %
Opsummering:	
Overholdes kriteriet for påvirkning af overfladevand med fosfor? (5 %)	Ja
Er det generelle beskyttelsesniveau for fosfor overholdt?	Ja

Konklusion

Dyretrykket har været faldende siden 2007 i de oplande, hvor der er harmoniarealer og Lolland Kommune har ikke kendskab til, at der siden 2007 er kommet væsentlige nye kilder til nitratudvaskning i søoplandene. Det ansøgte projekt medfører ikke en kumulativ effekt.

I de aktuelle søoplande overholder projektet afskæringskriteriet for hvor meget kvælstof projektet må bidrage med af den samlede påvirkning.

Det generelle fosforkrav som er beregnet i ansøgningssystemet er overholdt.

Projektet opfylder krav til udvaskning af fosfor.

Der er i ansøgningen ikke angivet arealer i andre kommuner.

Der er i ansøgningen ikke indtegnet aftale-arealer.

12.8 BILAG 8 – CTZOOM BEREGNING FJORD OG KYST

Sagsinformation:

Skema ID: 78834 Sagsnr: 340023
 Ansøger navn: Johan Zier Olsen
 Ejendommens adr.: Skovbøllevej 15
 Ejendommens postnr: 4900 By: Nakskov
 Kommentar:

Habitatvurdering - Nitrat- og fosforudvaskning til overfladevande (Kyst)

I Danmark er der udpeget en række internationale naturområder. Områderne betegnes samlet Natura 2000 områder og består af Habitat- og Fuglebeskyttelsesområder. Dele af fuglebeskyttelsesområderne er tillige udpeget som Ramsarområder. Mange Natura 2000 områder er placeret i kystområder og 85 procent af det danske landareal afvander til Natura 2000. Ved godkendelse af et husdyrbrug skal det sikres at ændringen ikke påvirker Natura 2000 området negativt. Ved vurderingen af om et konkret projekt påvirker et Natura 2000 område skal det sikres, at der samlet set ikke sker en negativ påvirkning fra husdyrholdene i området, og at projektet i sig selv ikke har en negativ påvirkning. Efterfølgende vurderes det, hvordan det ansøgte projekt påvirker Natura 2000 områderne med kvælstof ved afstrømning fra harmoniarealerne. Vurderingen følger Miljøstyrelsens vejledning og Miljø- og Naturklagenævnes praksis fra den principielle afgørelse MKN-130-00166 af 3. november 2010 og Miljøstyrelsens notat om Kammeradvokatens vurdering af Nitratmodellen af 6. Oktober 2014. Husdyrbrugloven regulerer alene den del af udvaskningen, som kan tilskrives husdyrgødningen. Den øvrige udvaskning bliver ikke reguleret via husdyrbrugloven.

Vurdering af husdyrholdet på oplandsniveau i forhold til kvælstof, afskæringskriterie 1

Det er en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke forventes at stige. Da udviklingen i husdyrholdet ikke er ensartet i hele landet, skal udviklingen vurderes i de kystoplande som påvirkes af projektet. Udviklingen i dyreholdet ses fra 2007, som er udgangspunktet for den baseline, der er fastlagt for udarbejdelse af vandplanerne. Vurderingen af påvirkning fra projektet i kumulation med andre projekter afhænger af udviklingen i det samlede dyrehold i de kystoplande, hvor anlæget er placeret. Jf. miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold er der større usikkerheder i CHR-dataene for små områder med få antal dyreenheder. For oplande der er mindre end 1.000 ha anvendes oplandets markbalance til at vurdere, om dyretrykket er stigende i et opland, mens CHR data anvendes i oplande, der er større end 1.000 ha. Der anvendes seneste CHR- og gødningsregnskabs-data. Hvis dyretrykket er faldende i et kystopland, og der ikke er andre kilder, som medfører at den samlede kvælstofpåvirkning øges, kan det konkluderes, at der ikke vil være en kumulativ effekt fra det ansøgte projekt sammenholdt med den øvrige kvælstofpåvirkning i oplandet. Hvis dyreholdet er steget mere end 1% (jf. Miljøstyrelsens notat om Kammeradvokatens vurdering af Nitratmodellen af 6. Oktober 2014), eller andre forhold gør, at den samlede kvælstofbelastning er stigende, så vil en yderligere påvirkning medføre en kumulativ effekt. Projektet vil derfor kun kunne godkendes, hvis Natura 2000 området ikke påvirkes af den ansøgte produktion. Er udvaskningen fra harmoniarealerne i kystoplandene til Natura 2000 områder, mindre end eller lig udvaskningen fra et tilsvarende planteavlbrug antages det, at projektet ikke påvirker kvælstofbelastningen af Natura 2000 området. (jf. MKN-130-00166 af 3. november 2010). Kravet til udvaskningen beregnes i praksis som et vægtet gennemsnit mellem udvaskningskravet for arealer i kystoplande med stigende dyretryk og arealet i øvrige oplande. Marker som ligger i flere oplande opdeles og regnes med til de respektive oplande.

Vurdering af det konkrete projekts påvirkning i forhold til kvælstof, afskæringskriterier 2A og 2B

Ud fra en analyse udarbejdet af DMU har Miljøstyrelsen fastsat afskæringskriterier for, hvor stor en andel af den samlede nitratudvaskning, et enkelt husdyrbrug må bidrage i et kystopland, uden projektet medfører skadevirkning fra på Natura 2000 området. Natura 2000 områder, der kan karakteriseres som lukkede bassiner med ringe vandudskiftning eller et vandområde som er meget lidt eutrofieret betragtes som meget sårbare. Øvrige Natura 2000 områder betragtes som sårbare. Kystområder uden for Natura 2000 betragtes ikke som sårbare. Opdelingen følger Miljøstyrelsens sårbarhedskortlægning. Afhængig af sårbarhed anvendes følgende afskæringskriterier for Natura 2000 områder.

Pkt. 2A sårbare recipienter: Projektet kan kun godkendes, hvis nitratudvaskningen fra den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i det aktuelle kystopland.

Pkt. 2B meget sårbare recipienter: Projektet kan kun godkendes, hvis nitratudvaskningen fra den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i det aktuelle opland.

Vurdering af det konkrete projekts påvirkning i forhold til fosfor

Ifølge husdyrgodkendelsesloven skal det undersøges om beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet er overholdt. Herefter vurderes om der er grundlag for skærpelse efter kriterierne i husdyrbekendtgørelsens bilag 4. Vurderingen af grundlaget for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, i forhold til fosfor, baseres på en

vurdering af "Worst Case" situationen. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes på nuværende tidspunkt at være 1 kg P/ha. Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha og i landbrugsjorden ophobes i gennemsnit 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm. Der stilles krav om skærpelse af beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor, hvis fosforforøgelsen i forhold til udgangspunktet (2.000 kg P/ha) stiger med mere end 5 pct. over en 8-årig periode. Endvidere vurderes landskabets betydning for de pågældende arealers overfladeafstrømning med fosfor til søer. Der laves en vurdering på baggrund af om udbringningsarealerne er indenfor en 20 meters afstand til en sø og/eller bedriftens udbringningsarealer har en hældning på mere end 6 grader.

Ansøgning:

Af ansøgningen fremgår et samlet harmoniareal på 387,2 ha. og en udvaskningen i ansøgt drift på 29,1 kg N/ha. Den maksimalt tilladte udvaskning for den konkrete ansøgning, DE(max) er beregnet til 29,2 kg N/ha. For de samlede harmoniarealer er det beregnet at udvaskningen ved planteavl er 27,9 kg N/ha.

I den konkrete ansøgning er der 246,11 ha udbringningsarealer beliggende indenfor oplande til Natura2000 vandområder, der er overbelastede med fosfor.

Af ansøgningen fremgår, at der i ansøgt drift er et fosfor overskud på 10,4 kgP/ha/år.

Legende:

	Oplande til meget sårbare og fosforbelastede Natura2000 områder
	Oplande til sårbare Natura2000 områder.
	Oplande til ikke sårbare områder.
	Kystoplands grænse.
	Udbringnings arealer i ansøgningen.
	Aftale arealer i ansøgningen.

Natura 2000 områder

I det følgende beskrives de Natura 2000 områder, der potentielt kan påvirkes af ansøgte projekt.

Habitatområde Nakskov Fjord

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 158: Nakskov Fjord og Indrefjord er blandt andet habitatnaturtyperne: Sandbanke (1110), Mudder- og sandflader blottet ved ebbe (1140), Kystlaguner og strandsøer (1150), Bugt (1160) og Rev (1170). For disse habitattyper fremgår det af Danmarks miljøundersøgelses rapport: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper", at eutrofiering har haft negativ effekt på naturtypernes sammensætning af flora og fauna. Det bemærkes i rapporten, at eutrofieringsniveauet bør falde mod mere naturlige niveauer, så bundvegetation og fauna kan genoprettes. Yderligere tilførsel af næringsstoffer til habitatområdet vurderes således, at kunne være til skade for naturtyper i EF-habitatområdet, idet den gunstige bevaringsstatus for de nævnte habitattyper ikke kan genoprettes eller sikres med den nuværende belastning.

Oplande der helt eller delvist afvander til Nakskov Fjord:

- Vandområde 39 Nakskov Fjord

Fuglebeskyttelsesområde Nakskov Fjord og Inderfjord

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde 88: Nakskov Fjord og Inderfjord er rørhøg, klyde, almindelig ryle, split-, fjord-, hav- og dværgterne. Blandt rastende fuglearter er knop- og sangsvane, sædgås, troland, toppet skallesluger og blishøne. Fjorden udgør et åbent marint område fra Langelandsbæltet ind mod Nakskov By i bunden af fjorden. Den åbne fjord er lavvandet med mange grunde, holme og øer, hvoraf nogle er større øer med landbrug og beboelse, mens andre er små sandrev. Bundvegetationen består delvist af ålegræs, der nogle steder er tætte bevoksninger, ens de andre steder er spredt og tilgroet med epifytiske alger. Også trådalger og andre enårige alger er hyppige i fjorden. Næringsstofbelastning fra det omgivende land er et generelt problem i fjorden, især i lukkede kystlaguner, hvor der er udbredt vækst af trådalger og planteplankton. Denne vækst begrænser bundfloraen, herunder ålegræsset, og det tilknyttede dyreliv. Dermed forringes fødegrundlaget for yngle- og trækfuglearter på udpegningsgrundlaget. Yderligere tilførsel af næringsstoffer til fuglebeskyttelsesområdet vurderes således, at kunne være til skade for arterne i fuglebeskyttelsesområdet.

Oplande der helt eller delvist afvander til Nakskov Fjord og Inderfjord:

- Vandområde 39 Nakskov Fjord

Beregning af projektets påvirkning i berørte kystoplande

For at vurdere projektets andel af den samlede udvaskning fra et givet kystopland, som afvander til et Natura 2000 område beregnes bidraget fra projektet og fra det samlede kystopland.

De faktiske udvaskninger fra oplandene er beregnet fra hhv. dyrket og øvrigt areal. Det dyrkede areal svarer til oplandets samlede registrerede areal i det generelle landbrugsregister, mens det øvrige areal er oplandets resterende areal. N-udvaskningen for det dyrkede areal er beregnet som en N-nettobalance med værktøjet CTtools. Heri beregnes det potentielle tab af N for hver enkelt mark i oplandet på baggrund af oplysninger om afgrødevalg, jordtype, mængder og typer af tildelt N-gødning, udbytteforhold m.m. ud fra landbrugets registerdata. N-udvaskningen beregnes som differencen mellem N-input og N-output på markniveau. Kvælstofudvaskningen fra det øvrige opland følger standardberegningen i Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold. Reduktionsprocenten er arealvægtet i forhold til reduktionspotentialekortet, som ligger til grund for nitratklasserne i oplandet. Den påvirkning fra projektet som kan tilskrives husdyrgødningen er beregnet som differencen mellem den faktiske udvaskning, Udvasning DE(reel) fra ansøgningsystemet og den beregnede udvaskning fra et tilsvarende planteavlbrug.

Bidrag fra husdyrgødning - Vurdering af påvirkningen fra det konkrete projekt

For hvert kystopland som afvander til sårbare Natura 2000 områder beregnes projektets påvirkning. Til den videre vurdering, beregnes hvor stor en del af den samlede udvaskning fra husdyrbruget som kan tilskrives husdyrgødning. Bidraget fra husdyrgødningen beregnes som differencen mellem den beregnede udvaskning ved den aktuelle drift (Udvasning DE (reel)) og den beregnede udvaskning fra et tilsvarende planteavlbrug. Det er kun den del af udvaskningen, der stammer fra husdyrgødningen, som indgår i de videre beregninger. Bidraget fra husdyrgødningen beregnes for den samlede bedrift.

Udvasning ved DE (reel):	29,1 kg N/ha
Udvasningen for et standard-planteavlbrug:	- 27,9 kg N/ha
Påvirkning fra husdyrgødning:	= 1,2 kg N/ha

Påvirkning i kystoplande

Vurdering af risikoen for kumulativ effekt, værdierne for den samlede kvælstofpåvirkning og projektets påvirkning i de aktuelle kystoplande er opstillet herunder. For hvert kystopland er det vurderet om projektet overholder de to afskæringskriterier.

	Vandområde 39 Nakskov Fjord	Langlandsbælt, øst
Harmoniareal fra ansøgning i opland:	246,11 ha	141,12 ha
Aftaleareal fra ansøgning i opland:	-	-
Dyrket areal i opland:	18807 ha	5796 ha
Øvrigt areal i opland:	5720 ha	1020 ha
Samlet areal i opland:	24527 ha	6816 ha

	Vandområde 39 Nakskov Fjord	Langlandsbælt, øst
Vurdering af kumulativ effekt:		
Er der stigende dyretryk?	Nej	Nej
Er der andre kilder som medfører en øget kvælstofbelastning i oplandet?	Nej	Nej
DEmax Øvrige:	-	-
DEmax Planteavl:	-	-
DEmax Stigende husdyrtryk:	-	-
Kvælstofbidrag opland:		
Reduktionsprocent:	25 %	25 %
N-bidrag til Natura 2000 fra dyrket areal:	289750 kgN	63581 kgN
N-bidrag til Natura 2000 fra øvrigt areal:	42902 kgN	7646 kgN
N-bidrag til Natura 2000 total:	332652 kgN	71228 kgN
Kvælstofbidrag projekt:		
N-bidrag fra husdyrgødning:	1,2 kgN/ha	1,2 kgN/ha
Red. potentiale fra harmoniarealer:	25 %	25 %
N-påvirkning fra harmoniarealer i ansøgning:	221,5 kgN	127 kgN
N-bidrag fra aftalearealer:	0 kgN/ha	0 kgN/ha
Red. potentiale fra aftalearealer:	0 %	0 %
N-påvirkning fra aftalearealer i ansøgning:	0 kgN	0 kgN
Samlet N-bidrag:	221,5 kgN	127 kgN
N-påvirkning i procent fra ansøgt drift:	0 %	0,1 %
Vægtet maksimal N-udvaskning på bedriften:	-	-
Bedriftens reelle N-udvaskningsniveau (DEreel):	29,1 kgN/ha	29,1 kgN/ha
Opsummering:		
Overholdes afskæringskriterie 1?	Ja	Ja
Overholdes kriterie 2A (5 procent)?	-	-
Overholdes kriterie 2B (1 procent)?	Ja	Ja

	Vandområde 39 Nakskov	Langlandsbælt,
--	-----------------------	----------------

	Fjord	øst
Fosforbidrag opland:		
P-bidrag til Natura2000 fra dyrket areal:	3761 kgP	-
P-bidrag til Natura2000 fra øvrigt areal:	458 kgP	-
P-bidrag fra øvrige kilder (bebyggelse):	5775 kgP	-
P-bidrag til Natura2000 total:	9994 kgP	-
Fosforbidrag projekt:		
Fosforoverskud pr. ha. jf. ansøgning:	10,4 kgP/ha	10,4 kgP/ha
Procentvis P-forøgelse i godkendelsesperioden:	4,16 %	-
Worst case påvirkning fra husdyrbruget:	10,24 kgP	-
Worst case fosforoverskud pr.ha aftalearealer:	-	-
Procentvis P-forøgelse i godkendelsesperioden aftalearealer:	-	-
Worst case fosforpåvirkning fra aftalearealer i ansøgning:	-	-
Samlet P-Bidrag:	10,24 kgP	5,87 kgP
Påvirkning i % fra ansøgt drift:	0,1 %	-
Opsummering:		
Overholdes kriteriet for påvirkning af overfladevand med fosfor? (5 %)	Ja	-
Er det generelle beskyttelsesniveau for fosfor overholdt?	Ja	Ja

Konklusion

Dyretrykket har været faldende siden 2007 i de kystoplande, hvor der er harmoniarealer og Lolland Kommune har ikke kendskab til, at der siden 2007 er kommet væsentlige nye kilder til nitratudvaskning i kystoplandene. Det ansøgte projekt medfører ikke en kumulativ effekt.

I de aktuelle kystoplande overholder projektet afskæringskriteriet for hvor meget kvælstof projektet må bidrage med af den samlede påvirkning.

Det generelle fosforkrav som er beregnet i ansøgningssystemet er overholdt.

Ansøgningens udbringningsarealer er beliggende inden for oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastede med fosfor. Da kriteriet for påvirkning af overfladevand med fosfor er overholdt, giver projektet ikke anledning til en forværring af tilstanden i Natura 2000 områderne.

Projektet opfylder krav til udvaskning af fosfor. Det ansøgte projekt kan på baggrund af de oplysninger og tiltag der fremgår af ansøgningen godkendes i forhold til fosfor.

Afskæringskriterierne for påvirkning af Natura 2000 områder er overholdt. Projektet kan derfor godkendes ud fra de oplysninger, der fremgår af ansøgningen.

Der er ingen harmoniarealer inden for 20 meter til vandløb og søer, som medfører restriktioner for udbringning af husdyrgødning på harmoniarealerne.

Der er i ansøgningen ikke angivet arealer i andre kommuner.

Der er i ansøgningen ikke indtegnet aftale-arealer.

12.9 BILAG 9 – CTZOOM BEREGNING GRUNDVAND

Sagsinformation:

Skema ID: 78834 Sagsnr: 340023
Ansøger navn: Johan Zier Olsen
Ejendommens adr.: Skovbøllevej 15
Ejendommens postnr: 4900 By: Nakskov
Kommentar:

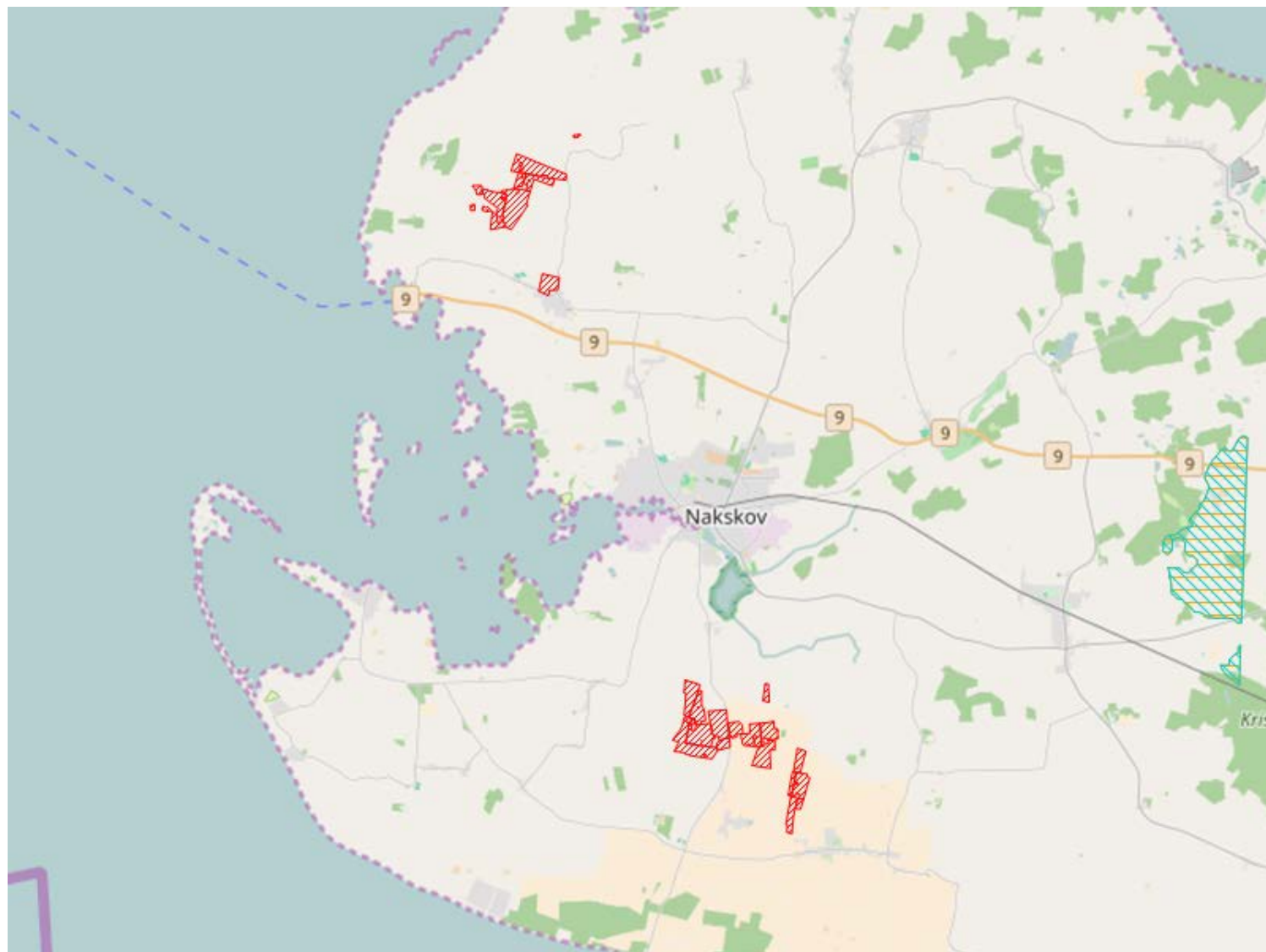
Arealvurdering – Nitratudvaskning til grundvand

I Danmark bruger vi urensset grundvand som drikkevand. Derfor skal grundvandet beskyttes mod forurening. På denne baggrund er der sket en kortlægning af landets grundvandsressourcer, som har inddelt landet i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD områder). Der er gennemført en overordnet kortlægning af grundvandets sårbarhed i forhold til nitrat. På den baggrund er der udarbejdet et kort over de nitratfølsomme områder. Herefter kortlægges områder, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan på detailniveau, og der foretages en zonerings af områdets nitratfølsomhed. Slutteligt udarbejdes en indsatsplan, som beskriver de nødvendige indsatser for at sikre drikkevandsressourcen i forhold til drikkevandskvalitetskravet på 50 mg/l. Der er udarbejdet indsatsplaner for en række områder, mens kortlægningen er undervejs i andre områder. Kortlægningen af alle indsatsplanområder skal være afsluttet i 2015. I områder, hvor der endnu ikke er foretaget en zonerings, stilles der som hovedregel krav om, at udvaskningen af nitrat ikke må stige i de nitratfølsomme indvindingsområder (NFI), hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr liter.

Er der udarbejdet en indsatsplan skal der stilles vilkår, som sikrer at indsatsplanen overholdes. Der kan dog kun stilles vilkår, så udvaskningen reduceres til et niveau svarende til udvaskningen fra et tilsvarende planteavlbrug eller til et udvaskningsniveau svarende til nitratklasse 3. Tilsvarende vilkår kan stilles til zonerede områder i den statslige kortlægning, hvor der endnu ikke er udarbejdet en indsatsplan. I rapporten tages der udgangspunkt i, at der også stilles skærpede vilkår til zonerede områder.

Ansøgning:

Det samlede harmoniareal er 387,2 ha. Ud af det samlede harmoniareal er der 0 ha i NFI. Af det samlede areal i NFI er 0 ha zoneret.

Legende:

	NFI områder.
	Indsats områder med hensyn til nitrat.
	Udbringnings arealer i ansøgningen.
	Aftale arealer i ansøgningen.

Konklusion

Der er ikke harmoniarealer i NFI. For arealer udenfor NFI er der ikke et særligt beskyttelsesniveau for drikkevand. Det ansøgte projekt kan på baggrund af de oplysninger og tiltag, der fremgår af ansøgningen godkendes.

Der er ikke indtegnet arealer i andre kommuner.

Der er ikke indtegnet aftale-arealer i ansøgningen.

12.10 BILAG 10 – DATA GYLLEKØLING

Beregnings ID (oplyses ved kontakt med Klimadan A/S):

T37797

Bemærk at nedenstående beregninger er Klimadans ejendom og ikke må udleveres til tredjemand uden forudgående aftale med Klimadan A/S.

Miljø

Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblad af 26.01.2011 omkring køling af gylle i svinestalde.

Gyllekølingsanlægget er dimensioneret ud fra fremsendte plantegning.
Der etableres gyllekøling i 0 m² med træk-og-slip system og 1410 m² med linespil.

Varmepumpeanlægget er dimensioneret efter varmebehovet og der kan forventes en reduktion i ammoniakfordampningen fra stalden på ca. 25 %, hvilket svarer til en gennemsnitlig køleeffekt på 20 W/m².
Den procentvise udnyttelse af varmen er udregnet til 100 %.

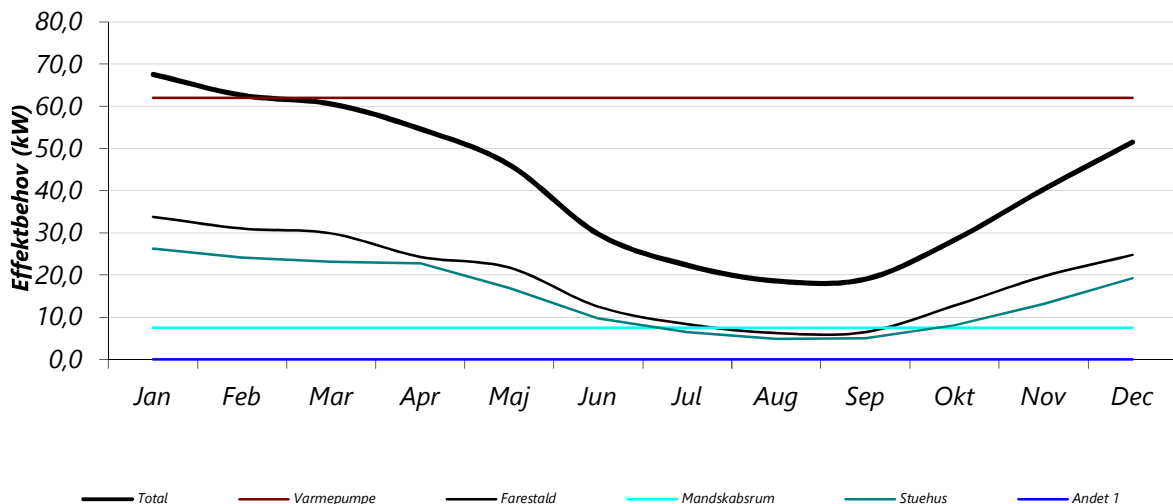
I husdyrgodkendelse.dk indtastes varmepumpens driftstid til 8.760 timer pr. år. I ammoniakreduktion indtastes den ovenfor udregnede værdi.

Energi

	Effektbehov	Energibehov
Farestald	33,8 kW	236.870 kWh
Mandskabsrum	7,5 kW	24.281 kWh
Stuehus	26,3 kW	84.982 kWh
Andet 1	0,0 kW	- kWh
Samlet behov	67,6 kW	346.133 kWh

Ovenstående energimængde svarer til et årligt forbrug på ca. 40800 L. fyringsolie.

Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er lavet på baggrund af oplysninger fra kunden samt Klimadans erfaringer.

02-01-2017

Dato

Ole Fries Grønnebæk

Kontaktperson - Klimadan A/S